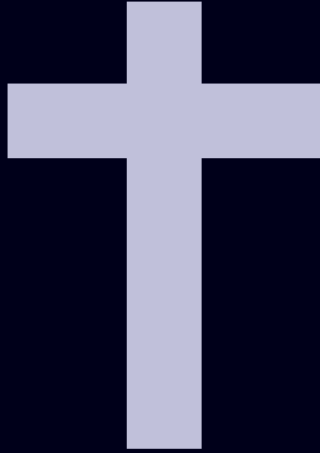

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the
Romanian language

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the Romanian language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2022-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 23 Jun 2022
4f9f9ae0-0ef8-56e8-b029-fd38a1a2bfd8

Contents

Luka	1
----------------	---

Evandjelje dă pă Luka

Asta Evandjelje u skris unu om Luka kari are doktor misionar kari u putovulit ku apostol Pavle (vejs Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11) kari nu are židov. Asta kenvijă opisilešči kum su avut Isus, kustu aluj, ănvăcăla, čudesur, morče pă krušji, uskrnuče dăm morc, unesenje ăm nor. Una dăm mari temă dăm asta Evandjelje aj kă Isus ispunulešči obečanje kari Dimizov u dat alu Izrael ăm Stari zavjet šă kă radosna vijest nuj numa dă židovur mar šă dă židovur kari nus. Ăm asta Evandjelje Isus spunje dă mulči temur molitvur, Duh Svănt, fălušăjă, zahvalnost šă banj. Asta kenvijă arată kum Isus u izliječilit šă u jărtăt alu mulc ominj, alu ominj kari as re tari bičež ili opsjednuti ku demonur, sărašj, grešnici, mulči mujer. Luka asta u skris, 65. aj dă pă Krist.

Luka skrijă karči păntru Teofil dă kustu alu Isus

¹ Ka kum šćijec mulc su apukat să skrijă događajur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit ăntri noj. ² Orikic as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur văzut šă šje svite Isus, jej ăs slugurlje alu vorba.* ³ Aša šă ju mam ăngăndit dăm elši pă rănd să skruv kutotu păntru činji, glavni Teofile. ⁴ Aša să fij siguran šă să poc arăta šă să spuj dă ănkriđală dă vorbilje dă šje u fost ănvăcat kă aj aje anume.

Ăndalu spunji alu Zaharija kum su ave Ivan Krstitelj

* **1,2** jej ăs slugurlje alu vorba Ili “služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj.”

† **1,5** Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc jej asre potomci alu Aron, kari are elši pop dă Izrael (veđi 2 Ljet 24). † **1,9** Svečenici trăbuje să acăci tamjan kari are dulšji măndru miros, dăde prinos alu Dimizov ăm tota điminjaca šă dă sara pă poseban oltar ăm nontru ăm Hram.

§ **1,11** desna parci lok hundi ăndalu are pă lok dă čast

⁵ Ăm zăljielje kănd kralj Herod vladale ăm Judeja, are unu popă šje să čima Zaharija dăm svečenički rodu alu Abiji,† šă mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je să čima Elizabeta. ⁶ Amăndoj ăs re ăm oči alu Dimizov făr dă duvină, pravedni kă jej cănje toci zapovjedurlje šă pravilurlje alu Domnu anostru. ⁷ Jej asre făr dă kupij, daje kă Elizabeta nu puče să ajvi kupij, šă amăndoj asre tari bătărnj.

⁸ Kănd una ză, Zaharija služule ka popa alu Dimizov ăm Hram, u vinjit vreme pă grupa aluj să služulaskă. ⁹ Dă pă običaju ăntri pop lu izabralit ku kockă să mergă ăm svetište alu Domnu să prinusulaskă miomirosur.† ¹⁰ Šă ăntreg narodu ašćipta afară ăm udvar šă să aruga ăm vreme dă mirosur.

¹¹ Atunšje ăndalu alu Domnu su năstămit ăm Hram alu Zahariji dădăneneci pă desna parciš dă žrtvenik hundi are miomiris. ¹² Zaharija kănd u văzut pă ăndal tari su ănfrikušatăsă.

¹³ Daje ăndalu ju zăs: “Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, šă tu vi da numi Ivan. ¹⁴ Vi ave fălušăje šă slavlje šă mulc sur ăm făluša la fătala aluj. ¹⁵ Kă jăl anume u fi mari ăm oči lu Domnu anostru. Vin šă tari butură no be. Mar ăm injima alu mumăsa jăl u fi umpljet ku Duhu Svănt. ¹⁶ Mulc fišjori kari ăs Izraelci sur ăntoršji dă rănd dă la jăl ăm napoj la Domnu Dimizovu alor. ¹⁷ Jăl u meržji ăm nenče alu Domnu ka vjesniku ăm duhu šă ăm pučere alu Ilija kari are dă kănva prorok să pomirilaskă pă

kupiji ku tatusurlje, sã äntorkã pã eje kari äs nevjerni sã apuŝji mudrost dã la heje kari äs pravednã, sã pripremalaskã narod pãntru Domnu.”

¹⁸ Ali u zãs Zaharija alu andalu Gabriel kari stãce äm nençe alu Dimizov: “Dã pã ŝje uj ŝci kã aje äj anume? Tu vejs kã mes aku om bãtãrn ŝã bãŝaca ame äj isto äm aj.”

¹⁹ Andalu ju äntors vorba: “Numilje amnjov äj Gabriel ŝã ju mes ku Dimizov* sã askultã ŝje mu spunji, aŝa mes mãnat sã svitesk ku činji ŝã säc aduk Hir fãlos. ²⁰ Punji mã ureci, kãnd mar nu maj änkruzit dã vorbasta ŝje cam spusu, tu njimika nu vi puçe sviti pãn ŝje no su dogoduli asta ŝje cam spus. Vorbilje ŝje cam spus ur fi äm pravã vremi.”

²¹ Lume aŝipta afarã pã Zaharija, ŝã sã çudule ŝje faŝji atita dobã äm svetiŝte. ²² Kãnd u vinjit afarã nu puçe sã svitaskã. Jãl svite äm znakovur ŝã nu puçe sã svitaskã njimika pãn ŝje nu ju su ave kupilu. Ŝã atunŝje ur priŝjepi kã u avut vizijã äm svetiŝte.

²³ Kãnd u zavrŝalit vreme dã sluŝba aluj äm Hram, Zaharija u fuŝjit akasã. ²⁴ Atunŝje maj dã pã zãljilje bãŝaca aluj u rãmas gãrjonã, ŝã nu jãŝã afarã ŝinŝj lunj.† Elizabeta u zãs: ²⁵ “Domnu äj ala kari u fãkut asta aku: Dimizov su ujtat pã minji ku milã ŝã u lot ändãrãt ruŝãnje dãm oçi alu ominj.”‡

Andalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fiŝjoru alu Dimizov

* **1,19** ju mes ku Dimizov äm original skrijã: “kari stã la Dimizov”. Asta äj zãs ka ukor alu Zaharija. Pristutnostu alu Gabriel, kari vinji direktno dã la Dimizov, ar trãbuji sã fijã dovoljan dokaz alu Zahariji. † **1,24** Dã pã ŝinŝj lunj, toc u vide kã äj gãrjonã. Atunŝje ominji nu su akãca dã Elizabeta kã inka äj nerotkinjã. ‡ **1,25** Asta äj daje kã sãmce ruŝãnji kã je nu ave kupij. § **1,30** Tu aj aflat la Dimizov milã Idiom “aflã milost” znaçaleŝci kã benji jeŝc apukat dã la ŝjinjiva: “Dimizov u odluçulit kã cu da mila” ili “Dimizov cu arãta bunjeme aluj.”

²⁶ Ŝasã lunj dã kãnd Elizabeta are gãrjonã, Dimizov u mãnat pã andalu aluj pãŝci Gabriel äm varuŝ äm Galileja kari sã çamã Nazaret. ²⁷ Jãl u vinjit la fatã äm pãr kã su zaruçulit ku Josip kari are potomku alu Kralju David. Je sã çima Marija. ²⁸ Gabriel u vinjit ŝã u zãs: “Änfãluŝeŝci tu kari jeŝc izabralitã! Domnu äj ku činji! Blagoslovulitã jeŝc tu äntri mujer!”

²⁹ Marija are uznemirenã dã pozdravu aluj ŝã je u äñŝirkat sã sã ängãndaskã ŝje znaçaleŝci. ³⁰ Andalu ju zãs alji: “Nuc fijã frikã, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milã. § ³¹ Punji ureci, vi rãmãnje gãrjonã, vi fãta fiŝjoru ŝã tu ji punji numi Isus! ³² Jãl u fi mari, ŝã u fi çimat Fiŝjoru lu Hãl Maj Mari! Ŝã Domnu Dimizov ju da autoritet sã vladalaskã ka kralju ka kum äj predaku aluj David. ³³ Ŝã jãl u vladalit äm familija lu Jakov dã erikeŝ, ŝã kraljevstva aluj nu ave kraj!”

³⁴ Marija u äntribat atunŝje pã andal: “Kum poçi asta fi kã ju mes fatã äm pãr!”

³⁵ Andalu ju äntors vorba: “Duhu Svãnt u vinji pã činji, ŝã puçere dã Hãl Maj Mari çu astupa ku umbrã. Dãm ala rãnd Kupilu Svãnt ŝje u fi fãtat dã la činji u fi çimat Fiŝjoru alu Dimizov. ³⁶ Punji ureci: Rodakinja asta Elizabeta äj bãtãrnã ŝã isto u ave fiŝjor, kã je nu puçe sã ajvi majmult, ali aku äj mar äm ŝasã lunj dã kãnd äj gãrjonã. ³⁷ Kã njimika nu nemoçuçe alu Dimizov!”

³⁸ Atunŝje u zãs Marija: “Da

ju mă ligizesk ku asta să fjuv ropkinja alu Domnu. Lasă fiјă aša kum tu zăšj.” Atunšje andalu u fužjit dă la je.

Elizabeta u kunuskut pă kupilu alu Marija dăm injimă kă jăl aj Mesija

³⁹ Dovă tri zălji dă pă aje Marija su gâtat šă u mers pă kalji, je su āngribit ām unu sat ām Judeja pă đal. ⁴⁰ Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat ām nontru šă su pozdravalit ku Elizabeta. ⁴¹ Kum u auzăt Elizabeta pozdravu lu Marija u sāmčăt pă kupilu alji kum tari su miškat ām injimă, šă Elizabeta are pljină ku Duhu Svânt. ⁴² Elizabeta tari u mužjit lu Marija: “Maj tari ješč blagoslovilită tu āntri mujer, šă blagoslovilită aj kupilu atov!” ⁴³ Adišje mes aša bitnă, kă tu mama lu Domnu amnjov vinji să mă posjetilaskă? ⁴⁴ Kă dăm momentu šje am auzăt pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su miškat dă fălušajă ām injima ame! ⁴⁵ Blagoslovljenă daje kă tu aj ānkrizut kă šje Domnu cu igirit sigurno u fi!”

Marija slavalešci pă Dimizov ām kăncit

⁴⁶ Atunšje Marija u zăs: “Duša ame āl slavalešci pă maj mari Domn, ⁴⁷ šă duhu amnjov să ānfălušešci ām Dimizov Spasitelju amnjov, ⁴⁸ daje kă jăl su ujtat ku milă pă minji pă poniznă ropkinja aluj, aku toći generacijurlje mur čimamă blagoslovljenă, ⁴⁹ daje kă svemogući Dimizov u făkut mari djelur ku minji, šă numilje aluj aj svânt. ⁵⁰ Pălāngă totă sāmānca, Dimizov aj milos

pălāngă eje kari āl poštivalešci.

⁵¹ Ku mănă aluj jăl u făkut pučernjišji lukrur.

Jăl u arunkat afară pă eje kari asre ponosnă ām sufljičilje alor šă pă eje kari asre umișljjeni.

⁵² Pă heje bălour vladar lju vărłji dă pă prijestolje, a pă heje kari ās ponizni lju ridikatulji.

⁵³ U rānjit pă flāmānz ku mānkari bună, a pă gāzdašji lju mănă ku mājilje golji.

⁵⁴ Jăl u ažutat pă Izrael sluga aluj su āngānditusă dă milă aluj,*

⁵⁵ ka kum u obečalit alu preci anoștri dă kănva să fiјă pljinj dă milă pălāngă Abraham šă pălāngă potomku aluj dă erikeš.”

⁵⁶ Marija u rāmas ku Elizabeta tri lunj atunšje su āntorsăsă akasă.

Ivan Krstitelj su avutăsă

⁵⁷ Kānd u vinjit vreme alu Elizabeti să ajvi kupil, je u fătat fișjor. ⁵⁸ Šă kānd ur auzăt susjedi šă njamu kă Domnu are bun pălāngă je, jej ur vinjit una la je šă să ām făluše ku je una.

⁵⁹ Kupilu trăbuje să fiјă obrezalit pă optă (8) zuva, šă kānd or vinjit una să fakă asta, jej gānde să aj đe numi Zaharija dă pă tatusu. ⁶⁰ Mumăsa u odbijilit šă u zăs: “Nu, jăl su čima Ivan.”

⁶¹ Ali jej ur zăs: “Njime dăm njamuc nu u fost čimat dă pă numiljala!” ⁶² Šă aša jej āntriba ku znakur pă tatusu alu kupilula, kum su čima. ⁶³ Zaharija u šjirut pločică dă skris šă u skris: “Ivan aj numilje aluj!” Toc asre āmirac.

* **1,54** Dimizov nu poči āmujta. Kānd āš dușji ām firi, Dimizov să āngādešci, aje značalešci kă Dimizov djeluvulešci dă pă obečanje šje u dat. Asta svitešci dă obečanje aluj: “u obečalit alu preci anoștri kă u fi milosrdan.” **1,55** Gal 3,16

64 Šă dăm ala šas Dimizov u dăsvăkut gura alu Zaharija šă poči să svitaskă. Šă jăl dăde slavă alu Dimizov!

65 Atunșje frika u vinjit pă tot susjedu šă ăm totă parce dă Judeja păm đalur šă spunje șje su dogodulit. 66 Toc kari ur auzăt dă aje cănje ăm firi šă să ăngănde: “Șje u fi dăm ala kupil? Anume măna alu Domnuluj† are ku kupilula Ivan.”

Zaharija prorokuvulești șjinji ăj Mesija šă Ivan

67 Zaharija, tatusu alu Ivan are pljin dă Duhu Svănt, atunșje prorokovale šă zășje:

68 “Slava alu Domnu Dimizov alu Izrael,

Kă jăl u vinjit šă să otkupilaskă pă narodu aluj!

69 Jăl u răđikat păntu noj pă spasitelju silni!‡

Dăm potomstva lu sluga amnjov la kralj David.Š

70 Asta nju fost spus dăm gurălje dă proroci aluj svănc dă kănya:

71 spasenje dă la dužmanji anoștri šă dăm mănĵ* kari toc nji mărzălești.

72 Are milosrdan pălăngă preci anoștri, šă u ispunulit savezu aluj svănt.

73 Ăm zakletvă kari u dat lu Abraham, alu predaku anoștru:

74 să nji izbavalaskă dăm mănĵ alu dužmanj,

să pučenj poslužulenj pă jăl făr dă frikă,

75 šă să kustănj svănt šă đirept ăm toči zăljlje dă kustu anoștru.

76 Šă tu Ivan fișjoru amnjov, tu vi fi čimat proroku alu Maj Mari Dimizov,

kă tu vi meržji ăm nenće alu Domnuluj šă să ăj đireș kalje aluj,

77 Tu vi da alu lume lu Dimizov, Hir fălos dă spasalala

šă dă jirtala dă grehurlje alor.

78 Kutotu asta ăj dă rănd dă sufliju milos alu Dimizovu anoștru,

ka sorilje kari svitlizești u vinji afară dăm nor pă noj sus†

79 u da lumină alu eje kari šađi ăm tunjerik,‡ šă ăm umbra alu morči.

Nju punji pișjorilje anoștri pă kalje dă putuljală.”Š

80 Ivan u kriskut šă su ămbălurit ăm duh. Kusta ăm pustinjă păn șje nu su arătat javno alu Izraelc.

2

Isus su avut ăm Betlehem (Mt 1,18–25)

1 Ăm aje vremi dă pă șje su avut Ivan, zapovjed u fost mănată dă la car August să fakă skritura dă stanovništvo ăm ăntragă cara. 2 Aje are elși skritura dă stanovništvo kari u fost kănd Kvirinije are vladar dă Sirija.

† **1,66** măna alu Domnuluj ăj pučere alu Domnu: “pučere aluj are ku jăl”. ‡ **1,69** Ăm original skriĵă: “rog dă spasenje păntu noj”. Rog dă životinjă are simbol dă pučere alji să să potă branalaskă. Dă Mesija să svitești ka kum ar fi jăl rog kari ari pučeri să spasalaskă Izrael ka “șjinjiva ku pučeri să nji spasalaskă.” Š **1,69** ăm original skriĵă: “ăm kasa alu sluga aluj David”. Kasa alu David predstavalești familija aluj, potomci aluj. * **1,71** Vorba “măna”

predstavalești pučeri kari rej ominj koristilești protiv dă ominji alu Dimizov. † **1,78** Asta ăj metaforă dă đirptači. Ajișje să svitești dă duhovna đirptači kari Spasitelj u da ka kum sorilje vinji afară kari svitlizești pă pămănt. Veđi Mal 4,2. ‡ **1,79** eje kari šađi ăm tunjerikasta ăj metaforă hundi nuj duhovna đirptači. Alu heje ominj kari lji falalești duhovna đirptači svitești kă jej šađi ăm tunjerik: “ominji kari nu ščijă đirptači”. Š **1,79** kalje dă putuljală ăj metaforă dă kust kari osoba ari putuljală ku Dimizov: “să kustănj kust ku putuljală” ili “să umblănj pă kalji kari nji dușji la putuljală”.

3 Aša toc ur mers sã sã pri-
javalaskã ãm varušu hundi preci
alor u kustat.

4 Aša Josip dãm mik varuș
Nazaret ãm Galileja, u mers ãm
varuș Betlehem ãm Judeja hundi
su avut David daje kã jej as re
njamu alu kralj David.* 5 Josip
u mers akulo sã sã jivaskã dã
skritura una ku Marija zaručnica
aluj, kari are gãrjonã. 6 Šã kum
asre dãm Betlehem akulo vreme u
vinjit sã sã ajvi kupilu. 7 Je u avut
elși fișjor, lu ãnvãlitãlu šã lu pus
ãm hiștalov† daje kã nu are soba
pãntru jej ãm fugadov.‡

*Andalu najavalașci alu pastiri
kã Isus Spasitelj su avut*

8 ãm ala lok dã apropi dã
Betlehem asre pastirur kari
rãmãnje afarã pã otvoreno šã
pãze stadurlje alor totã nopce.
9 Šã dãm turdatã su pojavalit
ãndalu alu Domnuluj! Andalu
u stat ãm nençe alor, šã slava
alu Domnuluj lju svitlãzãt pã jej.
Šã pastiri u gãlbãnjit ãm ubraz
dã frikã. 10 Ali ãndalu lju zãs:
“Nu vã fijã frikã! Ju vjuv sã vã
aduk Hir fãlos, dã mari fãlușãjã
pãntru totã lume. 11 ãm varušu
hundi su avut Kralj David, astãs
su avut Spasitelj. Jãl are Krist,
Domnu! 12 Asta ãj znak dã pã kari
sã ãl șcijec: voj vic afla pã kupilu
ãnvãlit ãm hiștalov.”

13 Atunșje dãm turdatã lãngã
parce dã ãndal u vinjit mulc ãnde
j dãm nor kari hvalale pã Dimizov.
Šã jej slavale:

14 “Slava alu Dimizov ãm nor

šã pã pãmãnt putuljalã alu eje
ominj kari lju izabralit.”

15 Dã pã șje ur fužit ãndelji dã la
pastir ãm nor, pastiri ur zãs una
la alt: “Haj aku am Betlehem, šã
sã viđenj aje dã șje Domnu nju
spus!”

16 Aša sur ãngribit ãm Betlehem
šã ur aflat pã Marija, šã pã Josip,
a kupilu are ãm hiștalov. 17 Šã
kãnd pastiri ur vãzut pã kupil, jej
sur apukatãsã sã spujã șje lju fost
spus dã la ãnde
j dã kupil. 18 Toc
eje kari ur auzãt șje pastiri ur
spus, jej toc asre ãmirac. 19 Ali
Marija cãnje toci vorbilje alor ãm
suflijciłje alor šã mult su gãndit dã
jelji.Š 20 Atunșje pastiri ur fužjit
la stadurlje alor šã jej dãde hvalã
šã slavã lu Dimizov dã kutotu
stvarurlje șje ur auzãt šã șje ur
vãzut, točno kum lju fost najavalit
alor.

21 Osmã zuva kãnd kupilu su
avut u fost obrezalit,* šã u fost
čimat Isus, numilje u datã aluj dã
la ãndal majnti dã șje Marija u
rãmas gãrjonã.

*Isus šã Marija trãbã sã mergã
ãm Hram*

22 Šã kãnd u vinjit vreme alu
Marija obred dã čistilalã kum are
zapovjedãlãlã dã la zakonu alu
Mojsije, Marije šã Josip ur dus pã
Isus am Jeruzalem sã ãl posveti-
laskã la Domnu, 23 kã ãj skris ãm
zakonu alu Domnu: “Tot elși fișjor
u fi posvetilitã la Domnu.” 24 Jej
trãbã isto sã adukã žrtvã: “Dovã
grlicur ili doj tãnjirã puromb,”
kum ãj zapovjedalit dã la zakonu
alu Domnu anostru.

* 2,4 Betlehem are mik varuș, akulo David su avut, a u fost zãs kã akulo su ave šã Mesija (Mih 5,2). † 2,7 hiștalov are čist, molji šã uskat ka fãnu, sã fijã molji pãntru kupil mik. Marija šã Josip as re una ãm aje prostoriã hundi as re živadur. ‡ 2,7 nu are soba pãntru jej ãm fugadovdaje kã ur vinjit mulc ominj ãm Betlehem sã sã prijavalskã pã skritura dã stanovniștvo. § 2,19 Marija cãnje dã vorbilje alor șje ur spus dã kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “ãm fãlușãjã cãnje aje”. * 2,21 obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat alu židovski vjernici zãșji kã obrezanje dã fișjor ãj žrtva dã roditelji kari trãbã sã adukã (Lev 12,1–4). 2,23 Izl 13,2 2,24 Lev 12,8

Šimun u prepoznulit pã Mesija

²⁵ Atunšje are om ãm Jeruzalem šje sã čima Šimun. Jãl are pravedan šã svet šã ašçipta pã Mesija sã izbavalaskã pã Izrael† šã Duhu Svãnt are ku jãl. ²⁶ Šã Duhu Svãnt majnti ju spus aluj kã no mori majnti dã šje no vide pã Mesija alu Domnu anostru. ²⁷ Aša Duhu Svãnt lu dus pã Šimun ãm Hram† kãnd ur adus roditelji pã kupilu Isus ãm nontru šã sã fakã obred kum are obiçaju dã zakonu alu Mojsije. ²⁸ Šimun lu apukat ãm mãnjlješ pã Isus, slavale pã Dimizov, šã u zãs:

²⁹ “Aku lasã pã sluga atov sã morã ãm putljalã, Domnu, kum tu aj zãs,

³⁰ kã oçi amej ur vãzut spasenje ata.Š

³¹ Asta tu aj fãkut dã totã lume.

³² Asta ãj lumina dã ominj * šã lji svitlizaskã alu ominj kari nus Židov, slava alu lume dã Izrael!”

³³ Tata šã mama alu Isus asre umpljec ku ãmiralã dã kutotu šje Šimun u zãs dã jãl. ³⁴ Atunšje Šimun u blagoslovulit pã jej šã u zãs lu Marija: “Dimizov u odredilit pã ala kupil kã pãntru jãl mulc Izraelc ur kãde šã su ridikasã.† Jãl ãj odredilit sã fijã znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbacalilã ³⁵ aša u vinji pã luminã gãndurlje askunšã alu mulc, a maçu çì ãmpunžji ãm duša ata.”†

† **2,25** pã Mesija sã izbavalaskã pã Izrael ãm original skrijã: “ašçipta utjehã dã Izrael”

† **2,27** ãm Hram “ãm udvaru dã Hram.” Numa sveçenici puçe tuna ãm zgrada dã Hram.

Š **2,30** spasenje ata “Spasalala” spunji dã osobã kari u adušji spas–kupil mik kari ãj Isus–kum Šimun cãnji: “Spasitelj kari tu aj mãnãt.” * **2,32** lumina Asta metaforã znaçalešçi kã kupilu u ažuta alu ominj sã vadã šã sã prišjepi pã ista naçin ka kum lumina ažutã alu ominj benji sã vadã.

† **2,34** ur kãde šã su ridikasã Ešçe vorbi znaçalešçi: “asta kupil u fašji kã mulc ur kãde ili ur vinji dã apropi la Dimizov”. † **2,35** MaçAsta metaforã spunji dã tuga mari kari Marija u sãmcã: “Tuga ata u fi aša tari dã çu dure ka kum maçu çar ãmpunžji ãm sufljit.”

Š **2,37** “osamdeset patru aj”: poçi fi 1) aste are vãdoja 84 aj ili 2) are vãdoja kari are bãtãrnã 84 aj. * **2,38** sã otkupilaskã pã Jeruzalem Asta znaçalešçi: “ala kari u otkupili Jeruzalem” ili “jãl kari u adušji blagoslov alu Dimizov a naklonost napoj ãm Jeruzalem”. (vedi Iz 52,9).

Ana u prepoznulit pã Mesija

³⁶ Are isto aša proroçica Ana fatã alu Fanuel kari ãj dãm pleme alu Ašer. Ana are tari bãtãrnã mujeri, je are šapçi aj ãm brak ³⁷ šã aku ãj vãdojã, mar hundiva osamdeset patru aj.Š Ana nu fužje dãm Hram, nego služule akulo zuva šã nopçe ãm post šã ãm aruguminçi. ³⁸ Baš pã aje vremi Ana u vinjit, hvalale pã Dimizov, šã je spunje dã kupilu Isus alu toc kari ašçipta pã Dimizov sã otkupilaskã pã Jeruzalem.*

³⁹ Dã pã šje ur fãkut Josip šã Marije kutotu šje zakonu alu Domnu u šjirut dã la jej, jej ur mers ãm napoj ãm varušu alor Nazaret ãm Galileja. ⁴⁰ Kupilu u kriskut šã su ãmbãluritãsã, are pljin dã mudrost, šã blagoslovurlje alu Dimizov asre ku Isus.

Isus svitešçi ku učitelji ãm Hram

⁴¹ Roditelji alu Isus mãržje ãm tot anu ãm Jeruzalem sã fijã akulo pã blagdan dã Pasha. ⁴² Aša kãnd are Isus dvanaest aj dã bãtãrn jãl una ku jej u mers pã blagdan ka kum stalno mãržje. ⁴³ Šã kãnd u trikut blagdanu jej sur gãtatãsã akasã, ali fãr dã šçučilje alu roditelji, kupilu Isus u rãmas ãm Jeruzalem. ⁴⁴ Jej gãnde kã ãj hundiva ãm grupã. Jej ur trikut mari kalji totã zuva, kapu sur apukatãsã sã ãl koçi ãntri njamu šã ãntri hej kari ãl kunošçi. ⁴⁵ Kum nu lor aflat, jej ur mers

ăm napoj ăm Jeruzalem șã ăl kočii.
⁴⁶ Tri zãlji dã pã aje jej lor aflat.
 Isus are ăm Hram, șãde ăntri
 učitelji dã zakonu alu Mojsije,
 punje ureče șã lji ăntriba. ⁴⁷ Toc
 kari ăl punje ureče asre ămirac
 la fire aluj, șã la odgovurlje aluj.

⁴⁸ Roditelji aluj isto așã asre tari
 ămirac kãnd lor vãzutãlã akulo șã
 mumãsa ju zãs: “Fișjoru amnjov
 adãșje njaj fãkut asta anovã? Tata
 atov șã ju as renj ăm mari brigur
 dã činji, pãșci tot či kutanj!”

⁴⁹ Isus u ăntors vorba: “Ali
 adãșje mã kutac? Nu șćijec kã
 ju aș trãbuji șã fjuv ăm kasa† alu
 Tata amnjov?”† ⁵⁰ Jej nur prișjiput
 șje gãnde șã lji spujã.

⁵¹ Ali Isus u mers ăm napoj ku
 roditelji ăm Nazaret, șã jãl lju u
 pus ureci. Șã mumãsa aluj u
 cãnut kutotu vorbilje ăm suflji-
 tuș.Š ⁵² Șã ăm aje vremi Isus u
 kriskut ăm gãnd șã ăm telã* șã ku
 milã dã la Dimizov șã dã la lumi.†

3

Služba alu Ivan șje bučazã

(Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–
 28)

¹ Kãnd are vladavina alu car
 Tiberija, trajale skoro 15 aj,*
 Poncije Pilat are upravitelj ăm

Judeja, Herod vladale ăm Galileja
 a Filip, fračilje aluj dã pã tata
 alor, vladale ăm Itureja șã ăm
 Trahonitida a Lizanije vladale ăm
 Abilena,† ² Ana șã Kaifa asre mar
 popur,† Dimizov u mãnat porukã
 alu Ivan, fișjoru alu Zaharija, kari
 kusta ăm pustinjã. ³ Șã așã Ivan
 u mers ăm toci lokurlje pã lãngã
 rijeka Jordan șã propovjedãlaskã
 daje kã toc kari u greșãlit, a
 heje kari su pokajalit șã lji jarçi
 Dimizov grehurlje a Ivan atunșje
 lju bučuza. ⁴ Ka kum Prorok
 Izaija svite ăm kenvije aluj dã eșce
 vorbi:Š

“Graju alu unu kari mușjeșci ăm
 pustinjã șã șã auze:
 pripremilec kalje pãntu Domnu;
 ravnalecã kalje!”*

⁵ Lasã totã dolina șã fiã umpljetã
 șã totã planina șã fiã ăm
 tokmã ku alčilje,†
 șã kãljilje krivã șã fiã pravã,
 șã kãljilje kari nus ravnã șã
 fiã ravnã†

⁶ atunșje totã lume u viđe
 Spasenje dã la Dimizov.”

⁷ Alu gãrmadã dã lumi kari ur
 vinjit la jãl șã șã bučazi, Ivan
 zãșje: “Voj leglo alu otrovni șarpi,
 šinji vu upozorulit șã ănșjirkãc

† **2,49** kasa alu Tata Isus sviteșci dã Hramu alu Dimizov † **2,49** Tata amnjov Roditelji aluj trãbuje șã șćiji dã svrha aluj kari Tata aluj lu mãnat. Ku 12 aj, Isus, Fișjoru alu Dimizov, șćije kã Dimizov ăj pravi Tata aluj (nu Josip, bãrbatu alu Marija). Š **2,51** u cãnut kutotu vorbilje ăm sufljituș Dã kutotu șje Marija u auzãt, zãșji kã ăj ka blago kari je cãnje tari ăm sufljitu alji, pãze, șã cãnje dã aje. * **2,52** u kriskut ăm gãnd șã ăm telãare maj kufiri șã maj bãlour. † **2,52** ku milã dã la Dimizov șã dã la lumi Asta sviteșci kum krișce duhovno șã ăm telã: “Dimizov ăl blagoslovule maj mult șã maj mult a ominji ăl plãșje maj mult șã maj mult.”

* **3,1** 27 ili 28 aj dã pã Krist † **3,1** Herod, Filip Lizanije as re “tetrarsi”. Izraz “tetrah” are dužnosnik alu vladã kari re dio alu Rimsko carstvo. Tot tetrahu are pod autoritetom dã rimski car. Kraljevstvo dã Herod “Mari”, kari are kralj ăm vreme dã rodenje alu Isus, are podijeljeno pã patru djelur dã pã morče aluj a akulo vladale fișjori aluj ka “tetrarsi” ili “vladari četvrtine”. Tot kraju ave unu ili mișj djelovur kari șã čima provincije ka kum as re Galileja șã Samarija.

† **3,2** Ana șã Kaifa asre mar popur Ili “kãnd Ana șã Kaifa služule una ka mari pop.” Ana are mari popã a Židovi ur nastavalit șã ăl prepoznulaskã čak șã kãnd Rimljani lu pus șã fiã žinjiru aluj, Kaifa, șã ăl zamjenilaskã ka pã mari pop. Š **3,4** Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok Izaija u skris ăm kenvija aluj. * **3,4** Ominji asta fașji șã șã pokajalaskã dã grehurlje alor: “Pripremilecãvã șã auzec poruka alu Domnu kãnd vinji.” † **3,5** Ili “jej u maknuli tota gropa dã pã drik.” † **3,5** Kãnd ominji pripremileșci driku pãntu kralj kari vinji, jej ravnaleșci kutotu șje ăj riđikat ili șje ăj ănžjos punji sus șã fiã kutotu ravno. **3,6** Iz 40,3–5

să skăpăc dăm kazna šje u vinji pã voj?š⁸ Arătãc plodur dă ânkăjală!* Nu vã apukăc sã vã zăšjec una lu alt: Abraham aj tata anostru!† Ju vã zăk: Dimizov poçi dãm petrilješce rădika pã kupij alu Abraham!”⁹ Mar aku sākure dă sudu alu Dimizov aj pusă sus sã taji dãm korjen ljemnu.‡ Tot ljemnu kari nu aduși bun plod u fi tijet ândărăt sã vârljit âm fok.

¹⁰ Gărmadă lu ântribat pã jăl: “Šje sã fășjenj atunșje?”

¹¹ Ivan u zăs: “Dakă avec dovă kămașă atunșje âmpărcăcāvă ku ala kari nari njiș una. Dakă avec mânkari isto așă trăbă sã vã âmpărcăc.”

¹² Akulo asre isto sã carinici kari ur vinjit sã sã bučežă sã jej lor ântribat: “Učitelju, šje sã fășjenj?”

¹³ Ivan u ântors vorba: “Nu maj akuljižec majmult dă kită šje avec pravo sã locă!”

¹⁴ Šă kătânjlje isto lor ântribat: “A noj? Šje trăbă noj sã fășjenj?”

Alor lju zăs: “Nu loc ku sâla dă njime banj, njiș nu svedočulec

krivo protiv dă šjinjivaš sã fijec zadovoljni ku plata avostră!”

¹⁵ Lume asre aku plinj dă ašciptalur, sã sã ântriba âm sufljičilje alor, nar puče Ivan sã fijă Mesija. ¹⁶ Ivan lju ântors vorba alu toc: “Ju vã bučež ku apă, ali unu kari u vinji kari aj maj bălour da minji sã lu kari nu mes vredan sã aj ljeg žnirancurlje aluj.* Jăl vu bučuza ku Duhu Svânt sã ku fok.† ¹⁷ Jăl cãnji furka‡ âm măna aluj, sã jăl u čistili telekuš temeljito. Jăl u akulježi fájna âm skladišta aluj, ali jăl u arđi jarba uskată âm fok šje nu sã ašcinžji.”* ¹⁸ Šă âm mulci poticajur svite alu lume sã alu cară dă Hir fâlos.

¹⁹ Ivan lu făkut dă njimik pã car Herod dă ränd kă jăl su lot una ku Herodijada bășăcă alu fračisu† isto așă sã dă alci stvarur relji šje u făkut Herod. ²⁰ La kutotu stvarurlje relji šje u făkut jăl u pus maj una: jăl u ânkujet pã Ivan šje bučază âm čemică.

Ivan bučuza pã Isus

(Mt 3,13–17; Mk 1,9–11)

²¹ Kănd asre totă lume bučuzac dă la Ivan, Isus isto are bučuzat.

§ 3,7 Ivan fișje dă njimik pã ominj daje kă tražale pã jej sã lji bučază sã lji kaznalaskă Dimizov a jej nur stat ku grehurlje: “Nu pučec sã skăpec dă la gnjevu alu Dimizov numa dakă vic fi bučuzac”.

* 3,8 Âm original skrijă: “avec plodovur kari âs vredni dă ânkăjală.” Âm asta usporedbă ponașanja alu om sã usporeduleși ku plod. Ka kum dă la biljkă sã așcaptă sã ajvi plod kari aj bun primjer dă aje biljkă așă dă la om kari zăšji kă su ânkăjit, sã așcaptă dă la jăl sã kuçi kum Dimizov sviteși. † 3,8 Ili “Noj ščenj potomci alu Abraham daj Dimizov nu nju kaznali.” ‡ 3,9 Sākure aj usporedba dă kazna kari maj šjeva su apuka: “Dimizov aj ka omu kari u punji sākure pã korjenu dă ljemn.”

§ 3,14 nu svedočulec krivo protiv dă šjinjiva Ili “nu optuzulec pã njime ku mișjuna numa sã kăpătăc banj dă la jej.” * 3,16 Dăzljigat žnirancurlje dă sandalur are lukru alu rob. Ivan svite kă ala kari vinji aj maj mari, dă Ivan nuj vredan sã fijă robu aluj. † 3,16 ku fok “Foku” aj usporedba ili dă 1) sud ili 2) dă čistilala ‡ 3,17 vijača. Asta aj alat dă arunkala dă pšenică âm zrak a zrna dă pšenică su odvojuli dãm pljevă. Zrnurlje âs grelji sã kađi đos a pljeva kari nuj bună duși vântu. Asta alat aj slično ka furka. § 3,17 “Teleku” aj lok hundi pšenică aj tari mult sã sã apuși šje trăbă. “Čistilala” teleku značaleși kă aj gata ku žito: “să završălaskă ku žito”.

* 3,17 Ivan sviteși dă Krist kari u vinji sã sudulaskă ka kum jăl ar fi lukroju pã pãmănt kari aj spreman sã odvujlaskă zrnurlje dă pšenică dă la pljevă: “jăl cãnji furka daje kă aj spreman” ili “jăl aj spreman sã sudulaskă ka kum lukroju pã pãmănt aj spreman sã vijalaskă pšenică”.

† 3,19 car Herod dă ränd kă jăl su lot una ku Herodijada bășăcă alu fračisu Herod Antipas nu lăsat dă la elși mujer aluj, su lot una ku nečakinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fračilje mășčoj (vedi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om sã fijă una ku mujere alu fračisu dakă jăl inka kustă.

Känd Isus su arugat su dăsvăkut noru, ²² šă Duhu Svănt u vinjit žos pă jăl am formă dă purombu šă graj dăm nor u svătıt: “Tu ješč Fišjoru amnjov plăkut! Tu ješč fulušuja ame!”

Isus fišjoru alu Dimizov šă alu Adam

(Mt 1,1–17)

²³ Aku Isus are hundıva trideset aj dă bătărn känd su apukat javno să propovjedălaskă. Isus are cănut dă fišjoru alu Josip.

Josip are fišjor alu Eli,

²⁴ Eli are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

Levi are fišjoru alu Malki,

Malki are fišjoru alu Janaj,

Janaj are fišjor alu Josip,

²⁵ Josip are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Amos,

Amos are fišjoru alu Naum,

Naum are fišjoru alu Hesli,

Hesli are fišjoru alu Nagaj,

²⁶ Nagaj are fišjoru alu Mahat,

Mahat are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Šimij,

Šimij are fišjoru alu Joseh,

Joseh are fišjoru alu Joda,

²⁷ Joda are fišjoru alu Johanan,

Johanan are fišjoru alu Resa,

Resa are fišjoru alu Zerubabel,

Zerubabel are fišjoru alu Šealtiel,

Šealtiel are fišjoru alu Neri,

²⁸ Neri are fišjor alu Malki,

Malki are fišjoru alu Adi,

Adi are fišjoru alu Kosam,

Kosam are fišjoru alu Elmadam,

Elmadam are fišjoru alu Er,

²⁹ Er are fišjoru alu Jošua,

Jošua are fišjoru alu Eliezer,

Eliezer are fišjoru alu Jorim,

Jorim are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

³⁰ Levi are fišjoru alu Šimun,

Šimun are fišjoru alu Juda,

Juda are fišjoru alu Josip,

Josip are fišjoru alu Jonam,

Jonam are fišjoru alu Elijakim,

³¹ Elijakim are fišjoru alu

Meleja,

Meleja are fišjoru alu Mena,

Mena are fišjoru alu Matata,

Matata are fišjoru alu Natan,

Natan are fišjoru alu David,

³² David are fišjoru alu Jišaj,

Jišaj are fišjoru alu Obed,

Obed are fišjoru alu Boaz,

Boaz are fišjoru alu Sala,

Sala[‡] are fišjoru alu Nahšon,

³³ Nahšon are fišjoru alu Aminadab,

Aminadab are fišjoru alu Admin,

Admin are fišjoru alu Arni,

Arni[§] are fišjoru alu Hesron,

Hesron are fišjoru alu Peres,

Peres are fišjoru alu Juda,

³⁴ Juda are fišjoru alu Jakov,

Jakov are fišjoru alu Izak,

Izak are fišjoru alu Abraham,

Abraham are fišjoru alu Terah,

Terah are fišjoru alu Nahor,

³⁵ Nahor are fišjoru alu Serug,

Serug are fišjor alu Reu,

Reu are fišjor alu Peleg,

Peleg are fišjor alu Eber,

Eber are fišjor alu Sala,

³⁶ Sala are fišjoru alu Kenan,

Kenan are fišjor alu Arpakšad,

Arpakšad are fišjor alu Šem,

Šem are fišjor alu Noa,

Noa are fišjor alu Lamek,

³⁷ Lamek are fišjoru alu Metušalah,

Metušalah are fišjoru alu Henok,

Henok are fišjoru alu Jered,

Jered are fišjoru alu Mahalalel,

Mahalalel are fišjoru alu Kenan,

³⁸ Kenan are fišjoru alu Enoš,

Enoš are fišjoru alu Šet,

Šet are fišjoru alu Adam,

‡ 3,32 Sala, Sala Orikic ave grčki rukopis kari skrije: “Salmon, Salmon”. § 3,33 Admin, Admin ... Arni, Arni Orikic ave grčki rukopis kari skrije numa “Aram, Aram”.

a pã Adam Dimizov u stvorulit.

4

*Draku ănsjarkă pã Isus
(Mt 4,1–11; Mk 1,12–13)*

¹ Isus, pljin dă Duh Svânt su ăntors dăm rijeka Jordan, șă ăl dușje Duhu pãm pustinjur*
² četrdeset zălji, hundi u fost ănsjirkat dă la draku. Ăm zăljiľjelje nu u mănkat njimika, șă kănd u vinjit do kraja jăl are flămănd.

³ Draku ju zăs atunșje: “Dakă ješć tu Fișjoru alu Dimizov zapovjedalešći alu petrilješće să să fakă pită.”

⁴ Isus ju ăntors vorba: “Skris ăj ăm svântă kenvija: ‘Lume nu kustă numa dăm pită.’”

⁵ Draku lu dus pã jăl pã planină naltă, șă ăm unu moment draku ju arătat aluj kutotu kraljevstvo dă svet. ⁶ Šă draku ju zăs aluj: “Ju cuj da kutotu pučeresta șă mândremesta kari ăj dată mijă, șă ju pot da alu šinji găndesk. ⁷ Kănd čaj klanjali la minji, ju caș da kutotu cijă.”

⁸ Isus ju ăntors vorba: “Skris ăj ăm svântă kenvija: ‘Alu Domnu, Dimizovu atov numa klanjalešćici șă pã jăl sluzulešći!’”

⁹ Dă pã aje draku lu dus ăm varuș Jeruzalem șă lu pusălă pã maj nalt lok dă Hram. Atunșje ju zăs aluj: “Dakă ješć tu Fișjoru alu Dimizov, seri žos! ¹⁰ Kă ăj skris ăm svântă kenvija:

‘Jăl u zapovjedali alu andelji aluj să či pázaskă’,

¹¹ šă ‘ču dușji pã mănă să nu či luvešć ku pișjorilje ăm petră.’”

¹² Isus ăntorșji vorba: “U zăs ăj ăm svântă kenvija:

‘Nu ănsjirka pã Domnu Dimizovu atov!’”

¹³ Atunșje kănd u trikut draku ku toći ănsjirkalurlje, lu lăsat pã jăl pã una vreme.

Isus să ăntorșji napoj ăm Galileja

(Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)

¹⁴ Isus meržji ăm napoj ăm lok dă Galileja ăm pučere lu Duh, șă vorbi dă jăl sor apukat să kruzulaskă pășćitot ăm aje regijă. ¹⁵ Jăl ănvăca ăm sinagogurlje alor șă toc ăl slavale.

*Isus are mănăat dăm sinagoga
(Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)*

¹⁶ Jăl u vinjit ăm varuș dă Nazaret, hundi jăl u kriskut șă pã običaju aluj, jăl u mers sămbăta ăm sinagogă. Šă su skulat să čitalaskă. ¹⁷ U dată la jăl svi-tak† dă la proroku Izaija, a jăl u dăsvkut svitku șă u aflat lok hundi skrijă:

¹⁸ “Duhu alu Domnuluj ăj pã minji dasupra.

Dăm ala rănd jăl mu iz-abralit† pã minji să vă propovjedalaskă Hir fălos la sárașj.

Jăl mu mănăat pã minji să spuj alu hej šje ăs ljugac kă poći să fijă dăsvăkuc

șă lu orb kă poći să vadă

șă să đe slobodă alu hej tlačalic,

¹⁹ șă să proglasalesk anu pljin dă milă alu Domnuluj.”

²⁰ Isus u ăncis svitku șă u dat ăm napoj la pomoćniku șă u šăzut. Šă toc ku oći ăm sinagoga u mucăt pã jăl. ²¹ Su apukat să ănveci: “Astăs asta svântă karči, kari ac auzăt ku urečilje avoștri, su ispunulităsă.”

²² Jej toc să ămira la toći vorbilje dă milă šje kăđe dă pã gura aluj.

* 4,1 “Pustinjă” ăj lok hundi nuj apă nus ľjemnji; njime nu kustă akulo. 4,4 Pnz 8,3 4,8 Pnz 6,13 4,11 Ps 91,11–12 4,12 Pnz 6,16 † 4,17 “Svitak” značalešći kă ăj skris karči pã pelji dă vakă. † 4,18 Točno značalešći “pomazalit ku uloj”. 4,19 Iz 61,1–2

Șă jej su ântribat: “Nuj jăl fișjoru alu Josip?”

²³ Jăl lju zăs: “Ăj una izrekă kari sigurno ac pripunji pã minji. A șă meržji: ‘Doktoru, ântrãmăci pã činji sângur!’ Kutotu aj fãkut, kum anj auzăt, âm varuș dă Kafarnaum, fã șă aișje, âm kraju atov!” ²⁴ Șă jăl u zăs: “Anume, ju vã zăk niti unu prorok nu u fost âm benji apukat âm kraju aluj.

²⁵ Anume, ju vã zăk, kând âm doba alu proroku Ilija âm Izrael, noru are ânčis a ploje nu kãde tri aj șă šinșj lunj șă are mari fomi pãm totă pãmântu șă asre mulči vãdojur âm Izrael. ²⁶ Tot Ilija nu u fost mănât la njișj unu dãm jej osim la vãdoja âm Sarfata dapropi dă varușu Sidon. ²⁷ Isto așă âm vreme dă prorok Elizeja asre mulc gubavcur âm pãmântu dă Izrael. Șă njiș unu dãm jej nor fost čistilic osim Naamana Sirijaca.”

²⁸ Kând ur auzăt, toc âm sinagogă asre tari mirgiș, ²⁹ jej sur skulat suș șă lur mănatulă afară dãm varuș. Jej lur dus pã jăl pã maj nalt đal pã kari are varușu fãkut, âm namjeră sã ăl âmpingă žos sã ăl amori.Š ³⁰ Ali jăl u fužjit ântri jej șă u mers pã kalje aluj.

Isus u mănât afară pã drak dãm omula

(Mk 1,21–28)

³¹ Jăl u mers žos âm Kafarnaum âm varuș dă Galileja. Șă akulo sãmbãta ânvăca. ³² Lume asre âmirac la ânvăcală aluj daje kã vorba aluj asre pljinji dă pučeri.

³³ Unu dãm ominjije âm sinagogă ave rov duh âm jăl, aje are drak. Șă jăl u mužjit ku graju glasnik: ³⁴ “A! Tu Isus dãm Nazaret, șje gãndeșci dă la noj?

Aj vinjit sã nji uniștilec? Ju șcuv benji šjinji jeșc tu, tu Svântu alu Dimizov!”

³⁵ Isus lu lot pã frikă șă ju zăs: “Fi putuljit! Hajde afar dãm omusta odma!” Drakula lu vãrljit pã omula žos âm nenče alu toc șă u jășăt afară, șă njimik nu ju fãkut.

³⁶ Eje kari ur vãzut asre tari âmirac șă zășje una lu alt: “Șjefãldă vorba aj asta? Ku autoritet șă ku pučeri șă relji duhovur jașă afară pã vorba aluj!” ³⁷ Hiru dă jăl u mers âm tot kotu dă regijă ântragă.

Isus ozdravaleșci pã sokra alu Petar

(Mt 8,14–17; Mk 1,29–34)

³⁸ Kând u fužjit dãm sinagogă jăl u mers la Șimun akasă. Akulo asre sokra alu Șimun âm pat bičagă ku fok mari âm je. Șă jej lor ântribat pã jăl sã aj ažuči. ³⁹ Isus u mers la je u lot pã frikă pã foku șă foku u lãsatu. Je odma su skulatășă șă su apukat sã lji poslužulaskă.

Isus ozdravaleșci pã mulc

⁴⁰ Mar kând sã slãbuze sorilje žos* toc kari ave njam șă urtaș dãm mulči bičišugur lJOR adus la jăl. Șă jăl lju ântrimat așă dă jăl punje mãnjlje aluj pã jej unu pã kiči unu. ⁴¹ Mulc dãm jej ave drașj âm jej șă kum jãše afară, drașjije dãm jej mužje: “Tu jeșc Fișjoru alu Dimizov!” Ali jăl lju rãspitã șă nu lji dãđe sã svitaskă kã jej șcije ka jăl aj Krist.†

Hir fãlos sã šireleșci pãm Judeja

(Mk 1,35–39)

4,26 1 Kr 17,8–16 **4,27** 2 Kr 5,1–14 **Š 4,29** Lume dãm Nazaret asre tari uvredljivi daje kã Isus lji spunje dãm karče svântã hundi Dimizov lji ažuta lu hej șje nu kunușci karče svântã dă kit numa la židovur. * **4,40** Sãmbãta sã apukă dă jer kând sorilje kađi žos pã nãm adauza kând sorilje kađi žos. † **4,41** Točno značaleșci “pomazalit ku uloj” șje značaleșci “Izabralit”.

42 Mar kum vinje zuva jăl u fužjit dăm kasă pă lok pustulot. Gărmaďă dă lumi ăl kuta, șă kănd lor aflată gănde să ăl căjă să nu fugă dă la jej. 43 Ali Isus lju zăs: “Ju trăbă să mă duk ăm alčilje varušur să spuj Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov.† Dăm asta rănd am fost mănat pă pămănt.”§ 44 Șă aša u mers să propovjedalaskă păm sinagogur ăm Judeja.

5

Isus u čimat pă Šimun, Jakov šă pă Ivan

(Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)

1 Ăm una ză Isus stăce lăngă Genezaretsko* jezero, kănd gărmaďă să astrănzje la jăl să audă vorba alu Dimizov. 2 Jăl u văzut doj čamcur kum asre pă mal răzamac, kari u lăsat ribari kănd ăș čistile mrežurlje. 3 Jăl u tunat ăm čamac kari are alu Šimun, șă lu ăntribat să ăl ămpingă maj ăm sus dă la mal. Atunșje jăl u șăzut žos șă su apukat să ănveci pă gărmaďă dă lumi.

4 Kănd u fost gata ku ănvăcala, jăl u zăs alu Šimun. “Ămpinži ăm maj adănkă apă șă slăbuzăc mrežurlje ăm apă.” 5 Šimun ju ăntors vorba aluj: “Domnu luj, anj lukrat totă nopce șă njimik nanj apukat: ali pă vorba ata ju uj slăbuză mreža ăm napoj ăm apasta.” 6 Kănd u făkut aša jej u apukat mari boglă dă pešč, atit dă mreža kit nu puknje. 7 Jej ur mužjit la urtașji alor dă pă alčilje čamcur să lji ažući; jej ur vinjit, șă umpljet dovă karur dă pešč dă maj šjeva să ăntupe.

† 4,43 Kraljevstvo značalešći pă asta lok ăj hundi ominji ănkredi ăm Dimizov. § 4,43 Dimizov u dat zadatak să spuji dă jăl șă lu mănat pă Isus pă pămănt * 5,1 Genezaretsko jezero ăj isto șă Galilejsko jezero. † 5,8 Šimun u văzut ku Isus ăj svănt. † 5,10 Šimun u sviti dă Isus la ominj. 5,14 Lev 14,2–32

8 Kănd u văzut Šimun Petar aje jăl u kăzut la pișjorilje alu Isus șă u zăs: “Maknalešćici dă la minji, Domnu, kă ju mes grešnă om!”† 9 Frikă delj svăntă u kăzut pă jej șă pă ominj šje ur vinjit să lji ažući, kănd ur văzut kic pešč ur apukat. 10 Isto aša asre ămirac Ivan șă Jakov, jej asre Zebedejevi fișjori șă urtașji alu Šimun. Ali Isus u zăs alu Šimun: “Nuc fijă frikă. Dă aku, maj menkulo tu vi apuka pă ominj!”†

11 Aša jej ur adus karurlje dă apă pă mal, ur lăsat kutotu șă lor sljedilit pă jăl.

Isus ozdravalešći pă om ku gubă

(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)

12 Isus are ăm unu dăm varušurljelje. Om pljin dă gubă lu văzutulă pă jăl șă su arukănt pă đinučiș ăm nenće aluj șă să aruga la jăl: “O Domnu, dakă numa tu vuješć, tu mă poc ăntrima.”

13 Isus u măcăt măna aluj șă lu taknulit, șă u zăs: “Ju găndesk. Fi čistilit!” Šă dănturdata guba lu lăsat. 14 Atunșje lu purunșjitulă să nu spujă alu njime, čar asta șă fakă: Elși să mergă la popă șă să să areći, dă pă aje, dă dokaz dă vražă, vi trăbuji să adușj žrtvă dă čistilală ka kum Mojsije u zapovijedălit.

15 Svat dă jăl su širilit maj pă dăparći, aša dă gărmaďă dă lumi ur vinjit să pujă ureći la jăl, șă să fijă ozdravalic. 16 A jăl să tărăje pă lok pustulot șă să posvetilaskă la aruguminći.

Pučeri alu Isus să jerci gre-hurlje

(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)

17 Ām una zā, Isus ānvāca, ave ām nenči pā mulc farizej šā učitelj dā zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dām toči kumpānjilje dā Galileja šā Judeja šā dām Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus sā ozdravalaskā pā bičež. 18 Atunšje šjeva ka ominji ur vinjit šā adušje pā om kari nu puče sā umblji. Šā jej gānde sā āl adukā la Isus. 19 Ali nu are lok pā hundī sā āl adukā ām nontru dā gužva mari. Aša jej sur urkatāsā pā krov šā lor slābuzāt ām nontru pām krov ku pat dā tot la dā dā nenče alu Isus.

20 Kānd u vāzut ānkriđala alor, jāl u zās aluj: “Omulji, grehurlje atelji ās jirtāci.”

21 Pā ešče vorbi farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije sā gānde: “Šjinji āj omusta šje svitešči aša protiv dā Dimizov? Šjinji osim dā Dimizov poči sā jerci grehurlje?”

22 Isus šcije šje sā gāndešči, šā jāl lju zās: “Adāšje vā āntribāc ešče stvarur ām suflijčilje avoštiri? 23 Šje āj maj ušuri dā zās: ‘Grehurlje cis jirtāci!’, ili sā zāšj: ‘Skolāči šā umblā?’ 24 Ali numa sā šcijec kā Fišjoru alu Omu ari autoritet aišje pā pāmānt sā jerci grehurlje. Dakā zāk alu fišjoru kari nu poči sā umblji: ‘Skolāci, jec patu šā duči akasā!’”

25 Šā odma su skulatāsā šu lot patu pā šje are pā košči, šā u fužjit akasā, šā pā kalji slavale pā Dimizov. 26 Šā toc akulo asre āmirac, šā jej slavale pā Dimizov. Šā ku āmiralā svite: “Astās anj vāzut šjeva tari mari!”

Levi (Matej) sljedilešči pā Isus (Mt 9,9–13; Mk 2,13–17)

27 Dā pā aje Isus u jišāt afarā šā lu vāzutulā pā carinikš šje sā čima Levi,* jāl šāde ām carinar-nicā. Isus u zās: “Sljedilešči mā pā minji!” 28 Šā jāl su skulat u lāsāt kutotu, šā lu sljedilit.

29 Atunšje Levi ām kasa aluj u fākut mari slavālālā pāntru jāl; ku jej šāde mulc carinici šā alci la masā. 30 Farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije, sur apukat sā gumunjaskā kapu su apukatā sā svitaskā alu učenikurlje alor: “Adišje mānkāc šā bijec ku carinici šā ku grešnici?”

31 Isus u āntors vorba: “Eje kari ās sānātoš nu trābā pā doktor, numa aluje kari ās bičež. 32 Ju nam vinjit sā čem šā sā āntork pā pravedni, nego pā grešnā.”

Usporedbur dā post (Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)

33 Jej atunšje jarā u zās: “Učenicu alu Ivan šā alu farizejilor postulešči mulci rāndur šā sā arogā, ali učenici atej mānānkā šā be. Adāšje āj aša asta?”

34 Isus u āntors vorba: “Pučeč sā punjec pā gošč dā nuntā sā postulaskā kānd āj mladoženja ku jej? 35 Ali u vinji zā kānd mladoženja u fi lot āndārāt dā la jej, šā kānd u vinji vreme jej ur postuli.”

36 Jāl lju spus dā una usporedbā: “Njime no rupi um dārab dā la novā colā šā su kārpaskā pā bātārnā, kānd ar fašji aje, pā haj novā colā ar ave gaurā, a alu haj bātārnā nar pasali dārābu dā la novā col. 37 Njime nu varsā nov vinu ām bātārnā šā mari

Š 5,27 Židovi mrzāle pā poreznici daje kā poreznici asre Židovi kari ās izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilit pā Izrael. Ešče poreznici as re nepoštēni ur furat banj alu Izraelci.

* 5,27 Levi āj ista osobā šje āj šā Matej. † 5,37 Čaturica āj pelji dā la birkā ili dā la kečā hundī sā bagā strugur šā atunšje sā fašji vin. ‡ 5,37 Kānd nov vinu su ānākrit ar krišče, ar rupe bātārnji čaturicurlje kā nar puče maj sā sā māsaskā.

čturica;† nov vinu ar puknji
 am čturica ša sar vārsa vinu, a
 čturica ar propadnuli.† 38 Nov
 vinu trābā sā fijā vārsat am novā
 čturicaš. 39 Ša njime dā pā šje u
 be vin bātarn nu gāndešci sā be
 nov, kā zāšji: ‘Bātarn aj dāstul dā
 bun.’”*

6

Isus aj Domnu dā sāmābāta
 (Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

1 Un datā pā zuva dā sāmābāta
 Isus trāšje pām šjeva ka poljā dā
 pšenicā. Učenicu aluj ur skos
 pšenicā šu u ribile ku mājilje
 ša mānka. 2 Ali orikic dā farizej
 ljur zās alor: “Adāšje fašjec šjeva
 šje nu aj ku zakonu am tokmā pā
 zuva dā sāmābāta?”*

3 Isus ju āntors vorba: “Nac
 čitalit am Svāntā kenvija, šje
 u fākut David kānd are jāl ša
 učenicu aluj flāmānš? 4 Kum ur
 tunat am kasa alu Dimizov, David
 ša u lot pita kari are pusā āndārāt
 dā žrtvā, kari čar poči popa sā
 mājāšji, ša su umpārcāt dām pite
 ku urtašji?” 5 Atunšje jāl lju zās
 alor: “Fišjoru Omuluj aj Domnu
 dā sāmābāta.”

*Isus u ozdravalit mājā
 njimurogā*

(Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

6 Pā alta zuva dā sāmābāta jāl
 u mers am sinagogā ša su apukat
 sā ānveci. Akulo are om alu kari
 are mājā njimurogā.† 7 Ša učitelji
 dā zakonu alu Mojsije ša farizeji
 sā ujta pā jāl sā vadā dakā lu
 āntrimalā jāl pā zuva dā sāmābāta.
 Ša jej dabe šjeva ašcipta sā fakā
 krivo sā potā sā svitaskā protiv
 dā jāl. 8 Jāl šcije šje sā gāndešci,

ša u zās alu omuluje ku mājā
 njimurogā: “Skolāci ša hajd dā
 dā nenči.” Jāl su skulat ša stāce
 akulo.

9 Isus atunšje u zās alor: “Ju
 gāndesk sā vā āntreb, aj benji sā
 fašj benji pā zuva dā sāmābāta, ili
 relji? Sā spasalaskā kustu ili sā
 uništilaskā?” 10 Atunšje su ujtat
 okolo pā tot omu, ša jāl u zās
 alu omuluje: “Mācešcic mājā!”
 Jāl u fākut aša, ša mājā ju fost
 sājātosā ka hajelantā. 11 Ali jej
 asre tari mirgiš ša sur apukat sā
 svitaskā šje sā fakā alu Isus.

Isus aš akulježi pā apostoli aluj
 (Mt 10,1–4; Mk 3,13–19)

12 Una zā u mers pā planinā sā
 sā arožji, ša jāl u fost akulo totā
 nopce am aruguminči la Dimi-
 zov. 13 Haje zua jāl u čimat
 pā dvanaest (12) učenicur la jāl
 pā kari lju akuljes ša lju čimat
 apostoli. 14 Ešce asre:

Šimun pā kari lu čimat Petar, ša
 fračisu Andrija,

Jakov ša

Ivan,

Filip ša

Bartolomej;

15 Matej ša

Toma,

Jakov fišjoru alu Alfej ša

Šimun čimat Revan,

16 Juda fračisu lu Jakov ša

Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

Isus svitešci dā nagradur šje u
 fi

(Mt 4,23–25; 5,1–12)

17 Kum vinje ku jej am napoj
 žjos, jāl u stat pā čistinā dā
 đal hundi asre grupa dā učenicu
 aluj ša mari gārmadā dā lumi
 sur akuljesāsā, jej ur vinjit dām

Š 5,38 Strugulje kānd sā punji am čturica atunšje krešci una ku pelje dā životinjā ša atunšje
 sā fašji am vin. * 5,39 Asta svat spunji dā ānvācala kum bātārnji ānvāca ku hej kari
 vodulešci sā ku Isus kum ānvāca. Aje aj kā ominji kari ās ānvācac pā ānvācala bātārnā, nari

vojā sā sā ānveci novi stvarur šje Isus ānvācā. 6,1 Pnz 23,25 * 6,2 Farizeji cānje kā
 maj mik lukru ku mājilje sā trljālešc fān am zuva dā sāmābāta aj protiv zakon. 6,3 1

Sam 21,1–6 6,4 1 Sam 21,1–7 † 6,6 Mājā alu njimurog are desna.

Judeja šā dām varuš Jeruzalem šā dām Tir šā Sidon varušurlje lāngā more. ¹⁸ Jej ur vinjit šā āl punje ureči, šā sā fiĵa ozdravalic dām bičišugurlje alor. Isto aša u ozdravalit pā heje kari ave relji duhovur ām jej. ¹⁹ Mulc gānde sā puĵā māna pā jāl daje kā pučeri fuĵje dām jāl šā puče pā toc sā lji iscjelilaskā.

²⁰ Atunšje su ujtat ām oč pā učenici aluj šā u svātīt:

“Ānfālušācāvā voj kari šcec sārašĵ
kā kraljevstva alu Dimizov aj
avostrā.

²¹ Ānfālušācāvā voj kari šcec
flāmānž,
kā vic fi sātulj.

Ānfālušācāvā voj kari plānžjec,
kā voj vic rādi.

²² Ānfālušācāvā voj kari šcec
māržālic, rušunac šā
mānac ku relji
dā rāndu alu Fišjoru Omuluj.

²³ Kānd u vinji zue,
ānfālušācāvā šā sārec pām
sus dā fālušājā. Kā sigurno
nagrada avostrā u fi mari ām nor.
Haleluja! Nus are aša šā proroci
tretiralicā dā la mošurlje alor!

²⁴ Ali jao avovā, kari šcec gāzdašĵ,
kā ac apukat utjehā!

²⁵ Jao avovā kari šcec sātulj,
kā voj vic fi flāmānž.

Jao avovā kari aku rādec,
kā voj vic žalali šā plānžji!

²⁶ Jao avovā dā kari toc benji
svitešći,
aša isto fišjec pā mišjinjoš
prorokur, mošurlje alor
kari aša fišjec.”

*Isus ānvacā sā plāšjenj pā
dužmanji anoštri*

(Mt 5,38–48; 7,12)

²⁷ “A voj kari mā punjec ureči,
vā zāk: ‘Plāšjecāvā pā dužmanji

avoštri. Fāšjec benji alor kari vā
māržālešći. ²⁸ Blagoslovulec pā
eje kari vā blastāmā! Arugācāvā
dā eje kari relji vā kivinješći.

²⁹ Hāl kari či luvešći pāšći una
parci dā ubraz, āmbijā šā haje
parci atunšje. Šā alu hāl kari ac
je šuba nuj branalec sā āc je šā
kāmašā. ³⁰ Dā alu toc, šje šjeri dā
la činji. Dakā je šjinjiva šjeva šje
āj atov, nu šjire sā ac ėe ām napoj.

³¹ Aša maj, fāšjec alu altora kum
ac gāndi sā vā fakā avovā.

³² Dakā plāšjec numa pā eje kari
vā plašji pā voj, šjefāldā hvalā vic
kāpāta? Ka šā čak šā grešnici
plašji pā eje kari lji plašji pā jej.

³³ Šā dākā fāšjec numa benji alu
eje kari fašji vovā benji, šjefāldā
hvalā vic kāpāta? Čak šā grešnici
fašji aje. ³⁴ Dakā dādec kečinj
alu alor dā la kari ašciptāc sā vā
āntorkā ām napoj, šjefāldā hvalā
vic kāpāta? Čak šā grešnici dā
kečinj alu grešnici sā potā ām
napoj sā kepiči kit lju dat.

³⁵ Plāšjec pā dužmanji avoštri,
ažutācālji šā dādec kečinj, ali nu
ašciptāc sā vā āntorkā ām napoj.
Atunšje voj vic kāpāta mari na-
gradā šā voj vic fi čimac fišjori
alu Maj Mari† DimizovŠ daje kā
jāl aj bun alu nezahvalni šā alu
ubraznjiš. ³⁶ Fijec miloš kā jāl
Tata dām nor āj pljin dā milā.”

*Isus nji ānvacā kum sā iz-
abralenj bun učitelj*

(Mt 7,1–5)

³⁷ “Nu sudulec pā njime, šā
njime nu vu suduli pā voj. Nu
osudulec pā njime, šā njime nu
vu osuduli! Jirtāc šā vu fi jirtat.

³⁸ Dādec šā vu fi dat bunā merā as-
trānsā, zdrānšinatā šā tari multā
u fi vārsatā ām saku avostru.* Kā

† 6,35 Maj Mari Dimizov značalešći kā jāl āj tari mari šā glavni. Š 6,35 voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari Dimizov dakā či ponašalešć ka Dimizov. * 6,38 Isus dā primjer kum kānd kumpir šjeva hāl kari vinđi cu da maj mult dā kit šje aj pālčit. Kit tu daj altora, Dimizov cu da maj mult.

ku ista mjeră šje voj dădec vu fi dată.”

³⁹ Jăl lju spus izrekă: “Poći unu orb sã adukă dă mănă pã altu om orb? Nar kãde jej amãndoj âm gropă? ⁴⁰ Učeniku nu poći fi maj mari dă učitelju. Jăl u fi ka učitelju aluj kãnd su vježbãli dăstul dă benji.†

⁴¹ Adășje vã ujtãc tot la cupljigã âm oçu alu urtaku, a âm oçu atov nu ves dărab dă ljemn? ⁴² Kum poc zășji alu urtaku: ‘Lasãmă sã skot cupljigã dãm oçuc’, kãnd nu ves dărabu mari dă ljemn âm oçu atov? Licemjeru, elși skoçec dărabu dă ljemn dãm oçuc, kapu vi puçe maj benji sã skoc cupljigã dãm oçu alu urtaku.”

Isus ânvacă šje svitenj aj âm sufljit

(Mt 7,17–20; 12,34–35)

⁴³ “Tot bun ljemnu ari bun plod, șã tot ljemnu kari nuj bun, fașji nu bun plod. ⁴⁴ Tot ljemnu aj kunuskut dă pã plod šje fașji. Așa lume nu akulježi smokvur ili strugur dãm mărșunj.‡ ⁴⁵ Om bun fașji bunji stvarur daje kã ari bună sufljit, ali hej rov fașji stvarur relji daje kã sufljitu lji rov. Gura svitești, dãm šje ci sufljitu pljin.”

Om kari aj mudar askultă šje Isus ânvacă

(Mt 7,24–27)

⁴⁶ “Șã dășje mă çimăc: ‘Domnu! Domnu!’, a nu fășjec šje vã zăk? ⁴⁷ Ju vuj spunji kum aj om kari vinji la minji sã puji ureçi la vorba ame, șã askultă: ⁴⁸ Jăl aj ka omu šje u gradalit kasa șã u

kapalit adănkă sã puje temeljurlje pã petră. U vinjit poplava șã u luvit apa âm kasa șã njiș nu su zdrănjinat daje kã are benji gradalită. ⁴⁹ Ali ala kari auzăt šje am zapovjedalit a nu fãkut aje ka omu šje u gradalit kasă pã pãmănt făr dă temelj. Atunșje u luvit apă âm kasă, su răsăpit dãm turdată șã u fost răstunată dokraja șã çar gunojă u rãmas.”

7

Isus u ozdravalit pã sluga alu stotnik

(Mt 8,5–13; Iv 4,43–54)

¹ Kãnd u fost gata ku svatu šje svite alu lumi, jăl u mers âm varuș dă Kafarnaum. ² Akulo are stotnik* kari ave sluga pã kari âm cjenile șã kari are așa biçag dă are pã morçi. ³ Stotnik u auzăt da Isus† șã u mănãt pã orikic Židov‡ kari asre glavni la jăl, șã sã sã arožji, sã vijă sã ăntremiti pã sluga aluj. ⁴ Jej ur vinjit la Isus șã sã aruga tari la jăl sã vijă. Jej u zăs: “Omusta anume zaslužulești sã fașj aje pãntu jăl ⁵ daje kã plașji pã narodu anostru, șã jăl aj ala kari u fãkut sinagogă pãntu noj.”

⁶ Isus u mers ku jej. Șã jăl no mers dăparçi dă la kasa, kãnd stotnik u mănãt pã urtașji aluj sã zăkă: “Domnu, nu çi çinji sã vij âm kasa ame kã ju nu mes vredan sã vijă tu dăsup krovu amnjov!§ ⁷ Kã njiș ju nu mă smatralăsk kã mes vredan sã vjuv la çinji. Așa numa ză vorba dă pã loku hundi jeșc șã sluga amnjov u fi ăntrimat. ⁸ Kã șã ju mes kătănă kari trăbă șã

† **6,40** Omu trăbă sã fișã tari oprezan kãnd aș je pã učitelj, kã jăl u fi atunșje kã učitelju. Dakã učitelju krivo ânvacă daje kã aj duhovno orb, u fi prevaren șã učeniku. † **6,44** Ponașalala alu om aratã șjefãldă aj om, șjefãldă aj sufljitu aluj. * **7,2** Stotnik aj rimski vojnik kari zapovjedalești alu 100 vojnikur. † **7,3** Stotnik u auzăt kã Isus u iscjelilit pã mulc ominj, șã kã aj dapropi, kã sã ăntors âm Kafarnaum.

‡ **7,3** Isus are Židov a stotnik nu are, a stotnik gãnde kã Isus ar punji ureçi la molbă dakã židovi lor ăntriba. Anume, židovi șã rimski vojnici asre neprijatelji. § **7,6** Židovi nar tuna âm kasa alu hej kari nus Židov sã nu fișã neprihvatljivi la Dimizov.

apukă zapovjedur dă la vođa amnjov, ka kum am kătănj dăsupă minji kari trăbă să mă askulči. Ju kănd zapovijedalaskă alu unu: ‘Dući!’, šă jăl merži, šă alu aluje: ‘Hajdi!’, šă jăl vinji, šă alu sluga amnjov kănd aj zăk: ‘Fă asta!’, šă jăl fašji.”*

⁹ Kănd Isus u auzăt aje šje u zăs, jăl su āmirat, šă su āntors la gărmadă šje āl sljedile šă jăl lju zăs: “Ju vă zăk kă njiš pă unu Židov dăm Izrael nam aflat ku dăstafel vjeră!”†
¹⁰ Kănd heje mănac dăla stotnik su āntors akasă, jej or aflat pă sluga sănătos.

Isus u skulat pă om mort

¹¹ Dă pă aje, Isus u mers ām varuš šje să čamă Nain. † Učenicu aluj šă gărmadă dă lumi umbla dă pă jăl. ¹² Ali kum ur vinjit dă apropi la uša dă varuš, u vāzut kum dušje pă om mort să āl āngropi. Mumăsa alu omula mort are vădoja, šă je ave čar unu fišjor. Šă la mărmanči mărzje multă lumi. ¹³ Kănd u vāzutu Domnu, jăl ave milă, šă ju zăs: “Nu plănžji.” ¹⁴ Atunšje jăl u pus măna pă kărpašo, § šă om-inji šje āl dušje u stat. Atunšje jăl u zăs: “Fišjorulji, ju ac zăk: ‘Skolăci!’” ¹⁵ Šă omu mort su skulat să su apukat să svitaskă šă Isus lu datălă la mumăsa.

¹⁶ Mari frikă u kăzut pă jej toc šă su apukat să hvalalaskă pă Dimizov, šă zăšje: “Mari prorok u vinjit āntri noj! Dimizov u vinjit să ažuči alu lume aluj.”* ¹⁷ Šă hiru dă asta u mers ām Judeja šă okolo.

Ivan Krstitelj āntriba dakă u vinjit Mesija (Mt 11,2–11)

¹⁸ Učenicu alu Ivan† aj spunje dă kutotu šje să dogadale. Kapu Ivan u čimat pă doj učenicur aluj ¹⁹ šă lju mănat la Domnu să āl āntrebi: “Ješč tu ala kari Dimizov u zăs kă trăbă să vijă ili trăbă să ašciptănj pă altu?”†

²⁰ Kănd u ažuns jej la Isus, jej u zăs kă Ivan šje bučază nju mănat să či āntribănj: “Ješč tu ala kari Dimizov u zăs kă trăbă să vijă ili trăbă să ašciptănj pă altu?”

²¹ Isus baš āntrima atunšje pă multă lumi dăm bičišugur, mukur šă lji oslobodule dăm rov duh, šă alu mulc ominj orb lji dăde să vadă dăm tot sufljitu. ²² Isus lju āntors vorba: “Dušjec ām napoj la Ivan šă spunjecaj šje ac vāzut šă ac auzăt, šje ām făkut: kă orbi ās āntramac, šă poči vide, šlagărzăci poči umbla, gubavci să čistilešči, šă surzi poči să audă, morci să skolă ām kust, šă alu sărašj propovijedalešči Hir fālos. §
²³ Šă blagoslovulit aj om kari nu

* **7,8** Aša ka stotnik kum ari autoritet să naredilaskă alu kătănjilor, Isus ari autoritet să naredilaskă alu bičišug să nestalaskă. † **7,9** Isus očekivăle dă la Židov să ajvi dăstafel vjeră alu nu ave. Jăl nu očekivăle dă la hej kari nus Židov să ajvi dăstafel vjeră a anume, asta om ave. † **7,11** Asta aj lok dapropi hundi prorok Elizej u riđikat dăm morc pă unu fišjor alu una mamă majnti sto aj dă kănva (ujtăči la 2 Kr 4,8–37). § **7,14** Kănva kărpašo are dăsvăkut šă are tari ušuri. * **7,16** Ominji gănde kă Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj ām Kenvija bătărnă u riđikat dăm morc (1 Kr 17,17–24; 2 Kr 4,18–37). † **7,18** Ivan Krstitelj u fost ām čemică. † **7,19** Židovi očekivăle kă Mesija u fi kralj kari u vinji să lji spasalaskă dă la rimska vladavina, a nu numa să fiěj duhovni Spasitelj. Ivan kunušce proročanstva dă Mesija ka kum ščije šă Iz 42,7; 61,1–2 (ujtăči Lk 4,18–19). Aša u očekivalit Isus să fiěj kralj, a pă Ivan šă pă alci ominj kari ās pravedni să lji laši afară dăm čemică, a să lji kaznalaskă pă ominj kari u odbacalit pă Mesija (ujtăči kum Ivan propovijedalešči ām Lk 3,9, 16–17), ali njimika inka nu su dogudulit. § **7,22** Ešce stvarur kari Isus u făkut, arăta kă jăl aj Mesija, kum aj ām kenvija alu proroku Izaija, poc vide ām asta stih: Iz 29,18–19; 35,5–6; 61,1–2.

află njimika ăm minji šje poći uvredălaskă.”

Mudră ănvăcala alu Isus șă alu Ivan šje Bučază
(Mt 11,12–19)

²⁴ Kănd u fužjit glasnici alu Ivan ăndărăt, Isus su apukatășă să spujă alu gărmadă dă Ivan: “Šje ac mers să viđec ăm pustinjă? Trskă kum să ljaġăna pă vânt? Naravno kă nu! ²⁵ Ili šje ac mers să viđec? Atunšje ac mers să viđec kum ăj ămbărkată ăm šjefelj colji delj mândri? Naravno kă nu!*

Eje kari ăs mândru ămbrăkac șă kustă ăm luksuz, pă eje lji pućec afla ăm palaćur dă kraljur. ²⁶ Atunšje šje ac mers să viđec? Pă prorok? Naravno kă da! Ju vă zăk, șă maj mult dă prorok! ²⁷ Jăl ăj om dă kari aj skris ăj ăm svântă kenvija:

‘Ujtăcăvă, asta ăj amnjov glasnik mănat să pripremalaskă ăm nenci kalje ata.’†

²⁸ Anume vă zăk, dăm toc ominj kari su avutășă, nu are maj mari dă kit dă Ivan. Ali majmikă ăm kraljevstva alu Dimizov ăj maj mari dă jăl!”‡

²⁹ Toc kari u auzăt ur priznalit kă šje Dimizov ănvacă ăj benji, čak șă carinici. Eje ăs kari Ivan lju bućuzat. ³⁰ Ali farizeji șă učitelji dă zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov šje ave păntru jej. Jej ur odbjilit să lji bućeži Ivan.

³¹ Isus u zăs atunšje: “Ku šje să usporedilenj pă ešce ominj ăm asta vremi? Kum samănă jej? ³² Jej ăs ka kupiji mišj šje njimik

nu lji pasalešci, kari šadi pă trg, șă să čamă una pă alt:

‘Kănd anj kăntat păntru voj, voj nac žukat,

șă kănd anj kăntat trišč kănciși păntru voj, voj nac plăns!’

³³ Așa kănd u vinjit Ivan šje bućază jăl nu mănka pită njiš nu bije vin, mar voj ac zăs: ‘Jăl ari drak ăm jăl!’ ³⁴ Šă ju, Fišjoru alu Omu, am vinjit, șă ju mănkam șă bjem, ali voj zăšjec: ‘Ujtăcăvă! Flămănd șă butor, urtaku lu carinici șă alu grešnici!’ ³⁵ Ali mudrostu alu Dimizov su arătat kă ăj anume dă la toc kari u apukat.”§

Isus ănvacă: alu šinji ăj maj mult jirtat, ala maj mult u plašji
(Mt 26,6–13; Mk 14,3–9; Iv 12,1–8)

³⁶ Unu dăm farizej Šimun, lor čimatulă pă jăl pă večeră, așa Isus u mers la farizejula akasă șă šu aflatusă lok la masă.* ³⁷ Dăm turdată u vinjit una tari grešnă mujeri, kari u saznalit kă jăl ăj akulo șă kă mănănkă la farizej,† șă je u vinjit akulo, u adus tari skumpă uloj ku miros ăm skumpă ujaġă dăm petră. ³⁸ Je u stat dănapoju aluj, la pišjorilje aluj, șă su apukat să plăngă. Atunšje su apukat să ăj spelji pišjorilje aluj ku lăkrmilje alji, șă să aščargă pišjorilje ku păru alji. Je ăj săruta pišjorilje aluj, șă ku uloj mănže.

³⁹ Kănd u văzut aje farizeju Šimun kari lu čimatulă pă večeră, jăl să ăngănde ăm jăl săngur: “Șă

* **7,25** Ivan purta urăci colji (Mt 3,4). † **7,27** Dimizov u zăs kă glasniku alu Isus kari u pripremili kalje alu Isus ăj Ivan. **7,27** Mal 3,1 ‡ **7,28** Ivan u ispunulit proroštvo kă jăl u pripremilit kalje alu Isus. Jăl nu văzut kă kraljevstvo su ispunulit, daje kă lu amurut majnti dă šje Isus u uskrsnulit, atunšje hej kari su obratalit dă pă šje Isus u uskrsnulit ari maj mari blagoslov dă kit Ivan. **7,33** Mt 3,4 § **7,35** Hej kari u apuka pă Ivan șă pă Isus su arăta kă ănvăcala ăj mudră. * **7,36** Are običaj pă gozbă ka pă asta večeră numa bărbec șăđe đos kănd jej as re pă kočci lji are mândru la masă. † **7,37** Are običaj ăm aje vremi kă alci puće să să ujci kănd jej asre la večeră a jej nu mănka.

fijã omusta anume prorok, jãl ar šci kã je aj tari grešnã mujeri.”

⁴⁰ Isus ju zãs: “Ju am šjeva sã ac zãk cijã Šimun.”

Šã Šimun u zãs: “Učitelju zã.”

⁴¹ Isus u vorbit: “Are om kari dãde kecinj šã jãl ave doj daturaš. Unu ji are dator pesto banj dãm aržjint a halalãnt pedeset banj dãm aržjint.† ⁴² Njiš unu dãm jej nu u dat a nu ave dãm šje sã aj ãntork, šã omula u jirtat alu amãndoj. Aku spunjec kari ar trãbuji sã ãl plakã maj tari?”

⁴³ Šimun ju ãntors vorba: “Kã ar trãbuji sã fijã ala alu kari ju jirtat maj mult.”

Isus ju zãs: “Benji aj prosudulit.” ⁴⁴ Atunšje su ãntors la mujere šã jãl u zãs alu Šimun: “U vejs pã mujeresta? Ju am vinjit ãm kasa ata ali nu maj dat apã pãntu pišjorilje amelji,Š a je mu lju spãlat ku lãkrmilje šã lju ašcers ku pãru alji. ⁴⁵ Nu maj sãrutatãmã pã minji, ali je mu surãtat pišjorilje dã kãnd u vinjit ãm nontru, no stat sã mã sãrući. ⁴⁶ Tu nu maj unsã kapu ku uloj ali je mu unsã kapu amnjov ku uloj ku parfem. ⁴⁷ Dãm asta rãnd ju ãc zãk cijã: ‘Mulci grehur jisã jirtaci, daje kã mu plãkut tari. Alu ala kari ari maj pucãnj dã jirtat, ala maj pucãn mu arãtat plãkãturã.’” ⁴⁸ Atunšje u zãs alu mujere: “Grehurlje atelji ãs jirtaci.”

⁴⁹ Atunšje eje kari asre la masã ku jãl sur apukat sã svitaskã una ku alt: “Šinji ar puće asta sã fijã kari šã grehurlje jartã?”

⁵⁰ A jãl u zãs alu mujere: “ãnkriđala ata ću spasalit. Dući ãm putuljalã.”

† **7,41** Unu banj dãm aržjint = una dnevnicã alu radnik. **Š 7,44** ãm aje vremi kãnd vij la domaćin am kasa trãbuje sã lji spelji pišjorilje kã jej umbla pã drikur kari asre pljin dã prašinã.

8

Isus propovjedalešci pãm mulći lokur

¹ Dã pã aje, Isus u mers pãm alćilje varušur šã satur, sã propovjedãlaskã šã sã svitaskã dã Hir fãlos dã kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest (12) ućenikur umbla dã pã jãl, ² šã šjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit dãm rov duhur šã dãm bićišugur: Marija (kari are dãm varuš Magdala, kari u mãnat sedam drašj dãm je), ³ Ivana (bãšãca alu upravitelj Kuza a jãl are upravitelj pãntu Herod), Suzana, šã mulći alćilje cãngãšj. Jelji lji služule ku benjilje šje ave.

Om šje samãnã

(Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

⁴ Mari gãrmadã sã akuljiže šã lume inka vinje la Isus dãm tot varušu. Isus u svãtit alor ku usporedbã ⁵ “Om šje samãnã u mers sã seminji sãmãnce aluj. Šã kum sãmãna orikići dãm sãmancurljelje u kãzut pã kalji. Šã sãmãnce are kãlkatã, pãn šje nor vinjit vrabujilje šã lju mãnkãlji. ⁶ Šã orikići ur kãzut ãntri petri šã jelji ur kriskut friš, ali sur uskat kã lji ibize vlagã. ⁷ Šã orikići sãmãncur ur kãzut ãntrã mãršunj šã u kriskut ku jej una, ali lji šãguša mãršunji. ⁸ Šã orikići u kãzut pã bun pãmãnt, šã u kriskut šã u avut sto rãndur majmult.” Kãnd Isus u fost gata ku usporedba u mužjit: “Punjec ureći voj kari avec ureći sã auzãc!”

Isus objasnalešci šje znaćalešci usporedba dã om kari samãnã

(Mt 13,10–23; Mk 4,10–20)

⁹ Ućenici aluj lor ãntribat pã Isus atunšje, šje znaćale usporedbe. ¹⁰ Isus u zãs: “Avovã

Dimizov u dopustulitã sã prišjipec tajnurlje dã kraljevstva alu Dimizov, ali alu alci trãbã sã sã spujã ãm uspredbur; ka kum u zãs prorok Izaija:

Ås eje kari sã ujtã
ali nu veði,
kari auði
ali nu prišjepi.

¹¹ Aku usporedba znaãalešci asta: Sãmãnca ãj ka Vorba alu Dimizov. ¹² Sãmãnca kari ãj pã kalji, ãs ka eje ominj kari auði Vorba, ali draku u vinji šã lji je vorba ãndãrãt dãm sufljiãilje alor, sã nu potã ãnkradã sã nu sã spasalaskã. ¹³ Aje sãmãnca ãntri petri ãs la ominj kari auði Vorba šã u apukã ku fãlušãjã ali nari korjen. Jej ãnkredi nu dã lungat šã atunšje ãm vreme dã ãnšjirkalã jej kaði ãndãrãt. ¹⁴ Sãmãnca kari u kãzut ãntri mãršunj šã ka ominji kari auði Vorba, ali kum vreme fužji jej sã astrãnži ku brigurlje ãm kust, šã dã gãzdãšije, šã žãndur ãm kust, šã eje nu adušji bun plod. ¹⁵ Ali sãmãnca kari kaði pã bunã pãmãnt aje eje ominj *kari auði Vorba šã u cãnji ãm sufljitu bun, jej ãs ustrajni šã u adušji bun plod.”

Kum prišjipenj istina alu Dimizov
(Mk 4,21–25)

¹⁶ “Njime nu acãcã lampã sã u pujã dãsup ter ili dãsup pat. Nu, jãl u punji pã svijeãnjak aša toc u viđe luminã kãnd vinji ãm nontru ¹⁷ atunšje kutotu šje ãj aku askuns, šã šje ãj pã askuns fãkut, kutotu u jãšã afarã. ¹⁸ Daje pãzec kum auzãc. Kã šinji ari ju fi dat maj mult, šã šinji gođe nari

njimika, dã la jãl u fi lot ãak šã aje carã šje samãnã kã ari.”†

Familija alu Isus ãs eje kari kustã vorba alu Dimizov
(Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)

¹⁹ Alu Isus u vinjit mumãsa šã fracì sã ãl posjetilaskã pã Isus ali jej nu puçe sã vijã apropi dã jãl dã rãnd dã gãrmadã. ²⁰ Šinjiva u javalit alu Isus: “Mumãta ata šã fracì atej stã afarã ãi ašãptã.”

²¹ Isus lju u zãs: “Mama ame šã fracì amej ãs eje kari auði Vorba alu Dimizov, šã u kustã.”

Isus putulješci oluje
(Mt 8,23–27; Mk 4,35–41)

²² Una zã Isus šã uãenici aluj ur tunat ãm ãamac šã sã mergã pã alta parci dã galilejsko jezero. Isus u zãs: “Hajd pã haje parci!” Aša sur maknulit dã la mal. ²³ Ali kum plovule jej, pã Isus lu furat somnu. Atunšje oluja ku vãntu una su slãbuzãt pã jezero šã jej asre ãm opasnost, daje ka karu sã umplje ku apã.

²⁴ Jej ur mers la Isus šã lor skulatulã ãm frikã šã mužje: “Domnu, Domnu, noj nji ãntupenj!”

Aša su skulat šã u zapovjedalit alu vãntu šã alu valuvurljelje sã sã putuljaskã. Oluja su putuljit šã are putuljalã. ²⁵ “Hunði vi ãnkriãdala?”, Isus lju ãntribat pã jej.

Ali jej asre pljinj dã frikã šã ãmiralã, šã u zãs una la alt: “Šinji ãj asta ãak šã vãntu šã valuvurlje ãl punji ureci pã jãl kãnd zapovjedalesci?”

Isus mãnã pã drašj dãm om
(Mt 8,28–34; Mk 5,1–20)

8,10 Iz 6,9 * **8,15** Bun sufljit: ãj sufljit kari ãj spreman sã audã vorba alu Dimizov, šã sã u askulci. † **8,18** Jasno ãj dãm kontekst kã Isus svitešci dã prišjipalã šã dã ãnkriãdalã. Asta znaãalešci: “Šinji gođ ari prišjipalã šã ãnkriãdalã ju su da maj mult prišjipalã. Šinji gođ nu ari prišjipalã u zgubi šã haj šje ari šã prišjipala šje u ari u zgubi šã prišjipala šje jãl gãndešci kã ari”, ili “Dimizov u fašji alu hej kari ãnkredi ãm istinã ur prišjipe šã maj mult. Dimizov u fašji dã hej kari nu ãnkredi ãm istinã, jej nu u prišjepi istina njiš haj pucun šje jej gãndešci kã jej prišjepi.”

²⁶ Jej ur plovulit pän la malu dä Gerasa, kari äj pä alta parci dä Galileja. ²⁷ Kum Isus u pus pišjorilje pä pämant, ju vinjit dädanenci om dämu varuš kari are mar da multä dobä ku drašj äm jäl. Jäl nu purta colji, šä nu kusta äm kasä mar äm gropur. ²⁸ Känd lu väzutulä pä Isus, jäl u mužjit tari šä u kätut dädanenci la jäl šä dämu tot graju u mužjit: “Šje gändešc dä la minji, Isuse Fišjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mä arog la činji sä nu mä mučulešc!” ²⁹ Draku äl cänje mar multä vremi. Majnti ominji ku lancurlje äl ljiga šä äl päze, ali jäl tod daje rupe lancurlje šä draku lu mänat äm pustinjä. Isus u dat zapovjed alu rov duhu sä ješi afarä dämu jäl.

³⁰ Isus lu äntribat: “Kum či cem?” Jäl u zäs: “Legija”, daje kä mulc drašj asre äm jäl. ³¹ Šä jej sur arugat la Isus sä nu lji de zapovjed sä mergä äm gropä fär dä dno.†

³² Akulo are mari stadä dä poršj šje mänta pä parce dä dal, šä jej sur arugat sä dozvolulaskä sä tunji äm jej, šä Isus lju dazvolulit. ³³ Drašji dämu omula u fužjit äm gärmadä poršj, šä stada dä poršj ur arljigatä dä pä dal äm jezero šä akulo sur äntupit.

³⁴ Ominji šje päze stado u skäpat känd u väzut aje, šä jej ur dus hir äm varuš šä äm sat. ³⁵ Šä lume ur vinjit sä vadä šje u fost aje. Känd ur vinjit la Isus, jej ur aflat pä omu šje are ku drašj äm jäl are ämbräkät, šä šäde la pišjorilje alu Isus ku fire säntosä. Šä känd u väzut aje kutotu jej sur änfrikušat. ³⁶ Hej kari ur väzut or spus kum Isus u oslobodulešci pä omu ku drašj. ³⁷ Ali tota lume dämu lok äm Gerasa ur zäs alu Isus sä fugä dämu akulo kä asre tari

änfrikušac. Isus u tunat äm kar šä gände sä fugä äm napoj.

³⁸ Omu dämu kari Isus u mänat afarä dämu drašj sä aruga la Isus: “Pot sä fug ku činji?”, ali Isus lu mänat šä ju zäs: ³⁹ “Dući äm napoj akasä, šä spunji alu toc kutotu šje Dimizov u fäkut dä činji.” Aša u mers akasä šä u širilit äm varuš kutotu šje Isus u fäkut päntu jäl.

Mujere kari are bičagä u fost säntosä

⁴⁰ Gärmadä are akulo sä äl pozdravalaskä pä Isus känd su äntorsusä pä alta parci dä jezero, jej toc tari äl ašcripta pä jäl. ⁴¹ Atunšje su pojavalit om kari sä čima Jair vođa dä sinagogä. Jäl u vinjit la Isus šä u kätut žos la pišjorilje aluj šä sä aruga la jäl sä vijä la jäl akasä daje kä ⁴² jedina fata aluj dä dvanaest aj (12) dä bätärnä are pä morči.

Isus u mers dä pä Jair känd mulc sä ämpinžje sä fijä dapropi dä jäl. ⁴³ Äm gärmade are mujeri kari kärvarale dvanaest (12) aj šä je u čilitit kutotu šje ave pä doktor ali no aflat pä njime kari ar puče sä u ozdravalaskä. ⁴⁴ Je u vinjit pä dänapoj šä su apukat pus dä cola alu Isus, šä sänzilje u stat sä kuri.

⁴⁵ “Šinji u pus mäna pä minji?”, u äntribat Isus.

Toc zäšje kä nu ur pus. Atunšje Petar u zäs: “Domnu, tu vejs kum sä ämpinži toc ominji la činji!”

⁴⁶ Isus u zäs: “Šinjiva u pus namjerno mäna pä minji kä am sämcät pučere kum jašä afarä dämu minji.” ⁴⁷ Känd u väzut mujere kä majmult nu poći cänje äm je, je u vinjit äm nenci trämuränt dä frikä, u kätut äm njence alu Isus šä u spus la toc adäšje u pus mäna pä jäl, šä kum u fost ozdravalitä dämu turdatä. ⁴⁸ Isus

† 8,31 Gropä fär dä dno dä drašj

u zäs: “Fato, änkriðala ata cú ozdravalit. Duçi äm putuljalä!”

Isus u skulat däm morçi pä fata alu Jair

⁴⁹ Känd Isus svite ku mujere, glasniku däm kasa alu vladaru dä sinagogä u vinjit šä u zäs: “Fata ata äj mortä. Nu äġ gnjavali pä učitelj!”

⁵⁰ Känd u auzät Isus aje, jäl u zäs alu Jair: “Nuc fiġ frikä! Numa änkredi mijä šä je u kusta!”

⁵¹ Känd ur vinjit jej la kasa, Isus nu läsä sä mergä äm nontru ku jäl osim Petar, Ivan, Jakov šä mumäsa šä tatusu alu fate haje. ⁵² Šä toc äm kasa plänzje šä u žalale, aša jäl u zäs: “Nu plänzjec. Je nuj mortä, numa sä kulkat!”^Š

⁵³ Jej äġ räðe pä Isus, kä jej asre sigurni kä je äj mortä. ⁵⁴ Isus atunšje u apukatu dä mäna šä däm tot graju u mužjit: “Skoläci kupilu amnjov!” ⁵⁵ Šä duhu alji su äntorsäsä šä je su skulat däm turdatä. Isus u dat zapovjed atunšje sä äj ðe šjeva sä mänšji. ⁵⁶ Roditelji alji asre ämirac a Isus lju purunšjit pä roditelji sä nu spujä alu njime šje u fost.

9

Isus mänä pä dvanaest (12) apostolur

(Mt 10,9–14; Mk 6,7–13)

¹ Isus u čimat pä dvanaest apostolur la jäl šä jäl lju dat puçeri šä autoritet pä toc drašj, šä puçeri sä äntremi biçišugur. ² Atunšje Isus lju mänat afarä šä sä proglasalaskä kraljevstva alu Dimizov šä sä ozdravalaskä pä biçež. ³ Isus lju zäs alor: “Nu loc njimika ku voj pä kalje avosträ, njiš botä, njiš taškä, njiš mänkari, njiš banj. Njime sä nu je maj una kämašä ku

jäl. ⁴ Äm kari goðe kasa märžjec, fiġec akulo pän šje nu fužjec däm varuš. ⁵ Hunði goðe nu vä punji ureçi, fužjec däm ala varuš šä äm znak dä upozorenje kä äġ laš la sudbina aluj, skutäräcävä prašina dä pä pišjori.”

⁶ Aša jej sur lot afarä sä mergä däm sat äm sat sä propovjedalaskä Hir fälos šä ozdravalaskä pä biçež pä hunði goð meržji.

Herod gänðe sä vadä pä Isus (Mt 14,1–2; Mk 6,14–16)

⁷ Vladar Herod* u auzät dä kutotu šje Isus u fäkut, šä are zäbunjit kä orikic zäšje kä Ivan Krstitelj u uskrnulit däm morc. ⁸ Šä orikic zäšje kä prorok Ilija su arätat pä pämänt känd alci gänðe kä unu prorok dä känva u vinjit äm kust.

⁹ Ali Herod u zäs: “Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji äj omusta dä kari aud dästafele vorbi?” Jäl da be šcipta sä vadä pä Isus.

Isus u ränjit pä majmulc dä pet hiljada dä ominj

(Mt 14,13–21; Mk 6,32–44; Iv 6,1–13)

¹⁰ Känd sor äntors apostoli ur spus alu Isus kutotu šje ur fäkut. Atunšje Isus lju dus pä lok pustulot apropi dä varuš Betsaida. ¹¹ Lume ur saznalit šä ur sljedilit pä Isus. Aša lju apukat la jäl šä lju spus dä kraljevstva alu Dimizov šä u ozdravalit pä eje kari asre biçež. ¹² Mar kiträ dä sara Dvanaest apostolur ur vinjit la Isus šä ur zäs: “Mänä pä lumi ändärät, aša sä mergä sä äš aflji lok dä kulkat šä dä mänkat kä noj šcenj äm pustinjä ajišje.”

¹³ Isus lju zäs: “Voj däðecälji šjeva dä mänkat.”

Jej ur äntors vorba: “Noj avenj čar pet darabur dä pitä šä doj

^Š 8,52 Isus šcije kä je äj mortä ali jäl šcije kä ju da kust äm napoj.

* 9,7 Vladar Herod jäl vladale äm Galileja kari are una parçi dä Izrael.

pešč. Noj sāngur sā mārženj šā sā kumpārānj mänkari dā totā lumesta?"¹⁴ Jej ur umārat hundiva pet hiljada dā bārbec, † Isus u zās alu učenicu aluj:

"Punjecālji sā šadā ām grupur po pedeset lumi sā šadā una."

¹⁵ Šā apostoli ur fākut kum lju zās, lju pus pā toc sā šadā žjos. ¹⁶ Atunšje Isus u lot pet dārābur dā pitā šā doj dārābur dā pešč šā su ujtat sus ām nor, Isus u blagoslovulit šā u ruptā ām dārābelji, atunšje u dat alu učenicu aluj sā pujā dādānenēci alu lumi. ¹⁷ Šā jej toc ur mänkāt šā asre sātulj. Šā jej ur akuljes dvanaest košarur dā dārābelji šje ur rāmas.

Petar priznalešči kā Isus āj Krist

(Mt 16,13–16; Mk 8,27–29)

¹⁸ Undatā kānd su āntors Isus pum parci sā sā aroži, učenicu asre ku jāl šā Isus u āntribat: "Šje zāšji lume šinji mes ju?"

¹⁹ Jej ur āntors vorba: "Ivan šje Bučazā, makar orikic zāšji Ilija prorok a hejelanc kā ješč prorok dā kānva kari u uskrsnulit dām morc."

²⁰ Isus u āntribat: "A voj? Šje zāšjec voj, šinji mes ju?"

Petar u āntors vorba: "Tu ješč Krist kari āj mānat dā la Dimizov!"

Isus lji spunji alu apostoli kā jāl u muri, šā u uskrsnuli

(Mt 16,1–23; Mk 8,31–33)

²¹ Isus u dat atunšje zapovjed mari, šje lji branale sā spujā asta alu šjinjiva kā jāl āj Mesija.

²² Atunšje Isus u zās: "Ju, Fišjoru

alu Omuluj trābā sā pāc mulci pat-njur. Bātārni kari ās glavni āntri židovur, mari popur šā učitelju dā zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amurā, a ju treći zuā uj uskrsnuli."

Kum sā fijenj učenicu alu Isus Krist

(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)

²³ Atunšje Isus u zās alu toc: "Dakā šinjiva gāndešči sā mā sljedālaskā pā minji, elši trābā sā odbijalaskā sā kušči dā pā žāndurlje aluj, jāl sāngur sā āš je krušje aluj totā zua šā sā mā sljedālaskā pā minji. † ²⁴ Šinji gođ gāndešči sā āš spasalaskā kustuš ala lu perđi do kraja, šā šinji gođe šu perđi kustuš pāntru minji ala su spasalisā vječno. ²⁵ Šje ari benji om dām aje dakā kapātā celi svet, a jāl āj uništilit ili pārdut? ²⁶ Dakā āj alu šjinjiva rušunji dā minji ili dā vorbilje amelji, šā ju Fišjoru alu Omuluj ju fi rušanji dā ala om, kānd uj vinji ām slava aluj, ām slava alu tatusu šā ām slava alu svānc āndeji. ²⁷ Anume ju zāk, ās orikic kari stā ajišje kari nor muri majnti dā šje nor viđe kraljevstva alu Dimizov."

Isus aratā slava aluj

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ Hundiva osam zālji dā pā ešče svatur Isus u lot pā Petar, Ivan šā pā Jakov ku jāl, šā u mers sus pā đal sā sā aroži. ²⁹ Atunšje kum sā aruga, ubrazu aluj u ščimbat tari, šā coljilje aluj sur ščimbat am alb dā svitlāze. ³⁰ Doj ominj su pojavalit, svite ku Isus. Eje asre Mojsije šā prorok Ilija. ³¹ Jej

† **9,14** Nu asre numa bārbec, nego šā mujer šā kupij (vedi Mat 14,21) † **9,23** Zločinac kari are osudulit sā mori pā krušji trābuje sā dukā krušje pān la lok hundi u fi amurāt. Ku asta svat, Isus gānde sā zākā dakā gāndenj sā fijenj učenicu aluj, trābujenj sā fijenj morc la željurlje anoštri, la voja anostrā, trābujenj sā fijenj poslušni šā spremni sā punjenj ureči la Isus.

§ **9,31** morči Vorba kari āj prevodilitā "morči", pā ljimba dā grčki āj Jāšalā, šje aratā kum Isus u muri. Ām kenvija bātārā "Jišala" značalešči kum Dimizov u oslobodulit pā Izraelci dām ropstvā ām Egipat. Morče alu Krist pā krušji āj "Jāšalā" daje Dimizov nju otkupilit dām ropstva dā grehur.

su arătat ăm slavă șă jej svite dă morčiȘ aluj șje u fi ăm Jeruzalem.

³² Pă Petar șă pă urtașji aluj lju furat somnu ali jej sur skulat șă lor vâzut pă Isus ăm slava aluj ku doj ominj șje stăce ku Isus. ³³ Kănd jej fužje, Petar u zăs alu Isus: “Domnu, anovă nji benji ajiše! Lasă fășjenj tri koljibur: unu pântru činji, șă unu pântru Mojsije șă unu pântru prorok Ilija.” Jăl nu șcije șje svitești, sãmăna kă bulunzești. ³⁴ Șă kănd Petar svite, oblak u vinjit dasupra pă Petar șă pă urtașji aluj șă jej su ănfrikușat.

³⁵ Atunșje su ăuzăt graj dăm oblak: “Asta ăj Fișjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureci la jăl!” ³⁶ Kănd graju su ăuzăt, Isus are săngur. Učenici ur tăkut șă nor spus alu njime șje ur vâzut.

Isus u mănāt afară pă drak dăm kupilula

(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

³⁷ Hajelantă ză Isus șă učenici aluj ur vinjit žjos dă pă đal șă ăl așcipta gărmađă dă lumi. ³⁸ Ăm gărmađe are om kari mužje: “Učitelju, ju mă arog, ujtăci pă fișjorum daje kă jăl ăj jedini kupilu amnjov! ³⁹ Ujtăci, duh ăl napadalești șă jăl dăm turdată căpă, ăl skutără ăm gărčur șă fașji spumi la gură șă dabe fužji dă la jăl, ku mukă ăm ăl baći. ⁴⁰ Ju mam arugat la učenici atej kari as re ku noj dakă ar puće jej să mājă pă draku afară ali jej nu puće.”

⁴¹ Isus u ăntors vorba: “O voj nevjernă șă ubraznikă generacijă! Kită dobă trăbă să fjuv ku voj? Kită dobă trăbă să vă trpălesk? Adăl pă fișjoruc ajișje!” ⁴² Kănd kupilula u vinjit la Isus, draku lu vărłjit žjos șă ăl skutura am gărčur. Isus lu mužjit pă duhu rov șă pă kupilu lu uzdravalit, șă ăm napoj lu dat la tatusu. ⁴³ Jej asre

toc ămirac la autoritetu aluj șă kit ăj dă mari Dimizov.

Isus jară spunji dă morče aluj (Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Atunșje kănd inka toc să ămira șje u făkut, Isus u svătıt ku učenici aluj: ⁴⁴ “Zapamtalecă vorbiljeșce, șă ăngăndecăvă dă jelji.” Isus u zăs: “Ju, Fișjoru alu Omuluj uj fi dat ăm mănjlje alu omuluj.” ⁴⁵ Jej nor prișjiput șje u găndıt jăl ku aje să zăkă. Značenje are askunsă dă la jej, a alor lji are frikă să ăl ăntrebi pă jăl dă aje.

Șjinji ăj maj mari ăm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

⁴⁶ Učenici su apukat să raspravljalkă šinji dăm jej ar puće să fijă maj mari. ⁴⁷ Isus lji șcije găndu ăm sufljičilje alor atunșje Isus u lot pă kupil mik șă lu pus lăngă jăl ⁴⁸ atunșje lju zăs: “Șinji gođe apukă pă kupilusta mik ăm numilje amnjov apukă pă minji. Șă šinji gođe apukă pă minji, apukă isto șă pă ala kari mu mănāt. Daje kă maj mik ăntri voj ăj maj mari.”

Șjinji nuj protiv dă voj, ala ăj dă voj

(Mk 9,38–40)

⁴⁹ Ivan u zăs: “Domnu noj anj vâzut pă unu om kari ăm numilje atov mănă drașj afară dăm ominj șă noj anj zăs să nu fakă aje, daje kă jăl nu ăj unu dăm noj.”

⁵⁰ Isus u zăs aluj: “Nu ăj branalec, kă šinji gođe nuj protiv dă voj, ăj dă voj.”

Samaritanci nu apukă pă Isus a jăl nu lji uniștitești

⁵¹ Vreme are apropi kănd Isus trăbuje să fijă dus napoj ăm nor, atunșje tari su odlučilit să mergă ăm Jeruzalem. ⁵² Isus u mănāt glasnișj ăm nenci la jăl a jej ur vinjit ăm unu sat ăm Samarija să pripremalaskă lok pântru jăl.

53 Ali lume akulo nu lu apukat
 ăm benji, daje kă are pă kalje
 dă Jeruzalem.* 54 Kănd ur vâzut
 učenici Jakov șă Ivan ur ăntribat:
 “Domnu, găndeșc să ăimănj fok
 dăm nor să lji uniștălaskă?”†
 55 Isus u ăntors la jej șă lju făkut
 dă njimika pă Jakov șă pă Ivan.
 56 Șă jej ur mers ăm altu sat.

*Nuj lako să fijenj učenici alu
 Isus*

(Mt 8,19–22)

57 Kum măržje Isus șă učenici
 pă kalji, șjeva ka omu u zăs alu
 Isus: “Ju uj meržji ku ăinji hundi
 gođ vi meržji șă tu!”

58 Isus u zăs: “Lisicurlje ari
 skloniște șă vrăbujilje ari gnjez-
 durlje alor, ali Ju Fișjoru alu Omu-
 luj nam lok hundi să ăm puja
 kapu.”‡

59 Isus alu altuje u zăs:
 “Sljedileșci mă!”

Omu u zăs: “Domnje, lasămă
 elși să mă dukă să ăngrop pă tata
 amnjov.”§

60 Isus u zăs aluj: “Lasă pă morc
 să ăș ăngropi pă morc,* ali tu dući
 șă propovjedaleșci kraljevstva alu
 Dimizov!”

61 Akulo are inka unu om kari
 zășje: “Ju ăj sljedili pă ăinji,

Domnu ali elși lasămă să mă poz-
 dravalesk ku toc akasă.”

62 Șă Isus ju ăntors vorba:
 “Njime kari punji măna pă plug șă
 să ujtă ăm napoj dă pă jăl,† nuj
 bun dă kraljevstva alu Dimizov.”‡

10

*Isus spunji alu sedamdeset doj
 učenikur kum să spuji dă kral-
 jevstva dă Dimizov*

(Mt 11,21–27; 13,16–17)

1 Dă pă eșce stvarur Domnu u
 odredilit sedamdeset doj učenikur
 șă lju mănăt ăm nenći, doj pă doj
 la tot varușu șă lok la kari jăl isto
 așcipta să mergă. 2 Isus u zăs
 alor: “Žetva ăj mari ali pucănj
 ăș lukroj, dăm ala rând arogăci
 la stăpănu dă žetva să măji maj
 mulc lukroj ăm polja aluj.* 3 Aku
 dući ali punji ureci. Ju vă māj
 pă voj ka pă birkă mikă ăntri
 lup! 4 Nu loc ku voj đibularuș ili
 taškă ili cipiliș, șă nu sta dă lungat
 ăm svat ku ominji pă kalji să nu
 zgubec vreme.

5 Elși stvar șje trăbă să zășjec
 kănd vinjec la kasa ăj: ‘Putuljală
 fijă la kasasta!’ 6 Dakă om kari
 găndeșci putuljală kustă ăm kase
 putuljala u fi ku jăl, ali dakă

* **9,53** Samaritanci șă Židovi jej dăm tri jej să mrzăle. Daje Samaritanci nu gănde să ažući alu Isus pă kalje aluj ăm Jeruzalem–glavni varuș alu židov. † **9,54** Jakov șă Ivan u dă osudă kă jej șčije kă jej ăș proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pă Dimizov. 2 Kr 1,10–12 ‡ **9,58** Isus spunji ku izrekă să ănveci pă om kum să fijă učeniku aluj. Isus găndeșci dakă ala om lu sljedili, njiș ala om nar ave domu aluj. § **9,59** Nuj jasno kă tata alu omula u murit, a jăl trăbă să ăl ăngropi odma, ili omula găndeșci să rāmăji maj du lungat păn șje omula no u muri kapu atunșje lu ungrupa. Poanta ăj ăm aje kă ala om găndeșci elși șjeva să fakă majnti dă șje u sljedili pă Isus. * **9,60** Isus nu găndeșci doslovno kă morci ur ungrupa pă alci morc. Șje ar puće să fijă “morc” ăș: 1. asta ăj metaforă dă hej kari maj șjeva u muri ili 2. asta ăj metaforă dă hej kari nu sljedileșci pă Dimizov, kari ăș duhovno morc. Poanta ăj ăm aje kă učeniku nu slobud să dopustulaskă njimik șje lar zadržali să nu sljedilaskă pă Isus. † **9,62** Njime kari să ujtă dă napoj kănd kapaleșci, nu poči să vadă plug hundi trăbă să mergă. Aje osobă trăbă să fijă koncentrirană să să ujci ăm nenći să potă benji kapali. Așa značaleșci kă trăbă să nji ujtănj ravno dă kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud să punjenj familija pă loku alu Dimizov. Nu značaleșci kă trăbujenj să nu nji brinulenj dă familija anostră. ‡ **9,62** Isus odgovaraleșci ku izreka să ănveci pă om kum să fijă učeniku aluj. Isus podrazumijevaleșci kă osebe nuj bună dă kraljevstvo alu Dimizov dakă nji ujtănj pă ominj ăm prošlost ăm lok să sljedilenj pă Isus. * **10,2** Isus zășji kă mulc ominj ăș spremni să tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov ali nus dovoljno učenikur kari u ănvăca, șă să ažući alu ominj.

nu, putuljala u vinji ăm napoj la voj. ⁷ Rămănji ăm aje ista kasa, mănănkă șă be șje ari jej, kă lukroju ăj vredan dă șje u lukrat. Nu vă selilec dăm una kasa ăm alta.†

⁸ Dakă măržjec ăm bilo kari varuș șă jej vă apukă ăm benji voj mănăkc șje vă punji dădănenці ⁹ șă ozdravalecă pă bičež kari ar fi akulo, șă spunjecălji kă Kraljevstva alu Dimizov ăj apropi. ¹⁰ Ali dăkă vinjec ăm varuș hundī nu vă apukă, atunșje dușjecăvă pă ulicur șă zășjec: ¹¹ Čak șă prașina dăm varușu avostru kari su apukat pă pișjorilje anoștri, brisălec dă pă noj, protiv dă voj!‡ Ali șă voj ac trăbujj să șćijec kă kraljevstva alu Dimizov ăj apropi. ¹² Ju vă zăk kă pă zuve dă sudulală u fi maj ușuri lu varușu Sodoma dă kită dă varușula.”§

Isus lji fașji dă njimik pă heje kari nu askultă
(Mt 11,20–24)

¹³ Isus u zăs: “Jao avovă ominjilor dăm Korazine! Jao avovă ominjilor dăm Betsaido! Kă să vi fost dastafel čudo ăm varuș Tira șă am Sidon* ka kum su dogodulit la voj ăm varușu avostru, jej dă kănvă sar vi ănkăjīt, șăzut ăm colji dă kecă, șă ăm șjīnușă znak dă ănkăjală.† ¹⁴ Anume ăm zuve dă sudulală Tira șă Sidonija maj

† **10,7** Isus nu svite kă jej trăbă să rămăji ăm aje kasa totă zua, mar trăbă să să kulși akulo ăm totă nopce, kit gođ ăs akulo; ku alčilje vorbi, nu vă kulkăc ăm alta kasa. ‡ **10,11** Asta ăj simbol să nji areci să odbacalenj pă ominj dăm ala varuș; ku alčilje vorbi; “Așa kum voj ac odbacalit pă noj, așă Dimizov u odbacali pă voj do kraja pă voj.” § **10,12** Sodoma: varuș (vedi Stv 19,24–28)

* **10,13** Ominji kari kusta ăm Korazin, ăm Betsaida as re Židovi kari trăbuje să așčepci pă Mesija. Ominji kari kusta ăm Tir, Sidon nus are Židovi jej nu očekivale pă Mesija kă u vinji. Šje Isus spunji ajișje svitești čak kă șă eje kari nus Židovi trăbă prepoznulaskă pă Mesija daje kă u făkut kutotu čudurlje. † **10,13** Ăm aje kultură, ominji trăbuje să porci colji kari ăs făkući dăm kostrijet, kari are hrapav, tari are neudoban. Jej șăde ăm šīnușă, să areci kă lji žalji, șje u zgrešilit protiv dă Dimizov. ‡ **10,17** Ajișje “numilje” arată pučere

alu Isus șă autoritet. § **10,18** Isus koristilești usporedbă să usporedilaskă kum Dimizov u pobjedilit pă Sotona kănd 72 učenikur aluj u propovjedilit ăm varușur. Sotona u kăzut đos dăm nor, ka kum munja luvești đos.

* **10,19** Șarpilje șă škorpionī ăs metaforă dă relji duhovur. † **10,19** Dușmanu ăj Sotona. ‡ **10,20** Dimizov u skris numilje alor pă skritura ăm nor, a aje značalești kă jej ari vječni kust.

benji ur treșji dă tu! ¹⁵ Šă voj ominji dăm Kafarnaum! Pănăm nor voj vic rădika? Ăm podzemlje vic fi aruncak.

¹⁶ Šinji gođe auđi pă voj, mă auđi pă minji, a šjinji odbacalești pă voj, pă minji odbacalești, șă šjinji gođe odbacalești pă minji, odbacalești pă Dimizov kari mu mănāt!”

Dă șje să nji ănfălușanj

¹⁷ Sedamdeset doj učenikur su ăntors ku fălușăjă. Jej ur zăs: “O Domnje, čak șă drașji nji punji ureci ăm numilje† atov.”

¹⁸ Jăl lju zăs alor: “Ju mă ujtam la Sotona kum kađi ka munje dăm nor.Š ¹⁹ Aku punjec ureci! Ju vam dat autoritet să kălkăc pă șarpi șă pă škorpionur* șă ku kutotu pučere pă săla dă dužmanj, † șă njimik nu vic păcă rov. ²⁰ Tot daje nac trăbujj să vă ănfălușăc kă duhovur vă punji ureci. Fijec făloș la aje kă numilje avoștri ăs skrișă ăm nor.”‡

Numa Fișjoru otkrilești pă Dimizov
(Mt 11,25–27; 13,16–17)

²¹ Ăm ala șas Isus su ănfălușăt ăm Duhu svânt șă u zăs: “Tata, Domnu pă pămănt șă pă nor, ju dov hvală cijă daje kă tu aj askuns eșce dă la mărđoj șă dă la pārșjipuc, șă aj arătat alu hej

‘mišj’Š pã pãmãnt. Da, Tata, cijã asta cã sã veđi.”

22 Šã Isus u zãs: “Kutotu mu fost dat ãm povjerenje dã la Tata amnjov. Njime nu kunošci pã Fišjoru šã njime nu kunošci pã Tata, numa Fišjoru kunošci, šã alu heje kari Fišjoru gãndešci u kunošci pã Tata.”

23 Atunšje kãnd are jej sãngur, Isus su ãntors la učenici aluj šã u zãs: “Blago avovã kã oči avoštři asta veđi! 24 Sigurno mulc proroš šã kraljur dã kãnva gãnde sã vadã stvarurlje kari voj viđec, ali jej nu putut sã vadã, šã sã audã šje voj ac auzãt, ali nor auzãt.”

Isus svitešci dã maj mari zapovjed

(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)

25 Šjeva ka učitelju dã zakonu alu Mojsije su skulat, sã ãl iskušulaskã pã Isus šã lu ãntribat: “Učitelju šje trãbã sã fakã sã kapãt kust dã erikeš? Kum ãl pot kãpãta?”

26 “Šje zãšji zakonu alu Mojsije? Kum prišjep aje?”

27 U ãntors vorba: “Plaši pã Domnu Dimizovu ku tot sufljitu atov, ku duša ata, ku pučere, šã ku kutotu gãndu atov, pã susjedu atov kã pã činji sãngur!”

28 Isus u zãs aluj: “Benji aj zãs, aša fã šã vi kusta.”

29 Ali kum gãnde sã areči kã ãj pravedan, lu ãntribat pã Isus: “Ali šinji ãj susjedu amnjov?”*

Usporedbã dã Samaritanac kari are milos

30 Isus u zãs: “Are om kari are pã kalji dã Jeruzalem, are sus ãm varuš Jerihon kari are žjos u fost pljačkalit šã lãpãdat, bãtut pã

morči dã la pljačkaš šã lãsat pã driik.

31 Popa dã židov slučajno mãržje pã kalje šã kãnd lu vãzut, u fužjit pã lãngã jãl numa pã alta parci. 32 Isto aša Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pã kalje haje. Kãnd u vinjit pã lokula šã lu vãzut, isto u mers pã alta parci dã kalji.

33 Napokon †Samaritanac kum mãržje pã kalji u vinjit pã lãngã jãl šã kãnd lu vãzut lu apukat mila dã jãl. 34 Jãl u mers la jãl u vãrsat uloj šã vin, šã ju ãnvãlit ranurlje. Atunšje lu pus pã magar šã lu dus ãm fugadov aša su brinulit dã jãl. 35 Odma hajelantã điminjacã kum fužje ju dat lu gazda dã kasa šjeva ka banji† šã u zãs: ‘Je sama dã jãl, šã dakã asta nu u fi dãstul banj, dã kutotu šje u čilti, ju cuj plãci razlika kãnd mã ãntorkã ãm napoj.’

36 Dã pã gandala ata šje gãndešc kari dãm ešce tri su arãtat ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit šjinji maj benji u ažutat?”

37 Jãl u ãntors vorba: “Ala pã kari lu apukat mila dã jãl.”

Atunšje Isus ju zãs aluj: “Dući šã fã šã tu isto ka jãl.”

Dã šje trãbã sã nji brinulenj

38 Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit ãm unu sat hundi are mujeri šje sã čima Marta kari lu apukat pã jãl ãm kasa alji.

39 Marta ave sorã šje sã čima Marija kari u šãzut la pišjorilje alu Domnu šã punje ureci la kutotu šje jãl svite. 40 Ali Marta are ãm brigur dã kutotu šje trãbã sã fakã. Aša u vinjit la Isus šã ju zãs: “Nu či dori Domnu, kã sora ame mu lãsat pã minji sãngur kutotu šã

Š 10,21 Asta ãj dã ominj kari nari iškulj, ali ãs spremni sã apušji ãnvãcala alu Isus ka kum kupiji mišj apukã šã slušalešci pã hej lu kari lji ãnkređi. 10,27 Pnz 6,5 10,27 Lev 19,18

* 10,29 Ali šinji ãj susjedu amnjov Asta om gãnde sã ščiji pã šjinji jãl trãbã sã plakã: “Pã šjinji trãbã sã smatralesk pã bližnji amnjov šã sã ãl plak ka pã minji sãngur?” † 10,33 Samaritanci asre stranci kari Židovi lji mãrãzãle. † 10,35 ãm original skrijã: “ãs doj denarur”

poslužulesk? Šjeva zäj sä vijä sä äm ažući.”

⁴¹ Domnu ju zäs: “Marta, Marta, tu či brinulešč šä či uznemirilešč dä mulći stvarur. ⁴² U biti numa una stvar träbüjä, šä Marija maj benji u akuljes, šä aje no fi lotä dä la je.”

11

Primjer dä arugininći

(Mt 6,9–13; 7,7–11)

¹ Undatä känd Isus u fost gata ku molitva, unu däm učenici aluj u vinjit la jäl šä ju zäs: “Domnu, änvacänji sä nji arugänj, kum änväca Ivan Krstitelj pä učenici aluj.”

² Isus lju zäs alor: “Känd vä arugäc zäšjec:

‘Tata, la sä fijä svänt numilje atov, la sä vijä kraljevstva ata, ka kum äj pä nor la sä fijä pä pämänt!

³ Pita* anosträ kari äj äm totä zä, dä nji astäs.

⁴ Šä jartänji grehurlje anoštri, ka kum noj jartänj alu eje kari grešilešći protiv dä noj. Nu nji da sä kädenj äm änsjirkalur.’”

Isus nji änvacä kum sä fijenj ustrajni äm molitvä

⁵ Isus u zäs alor:† “Haj sä zäšjenj kä avec urtak la kari mäřžjec äm miržuku dä nopći šä äj zäšjec: ‘Urtaku amnjov, däm kečinj tri dārabur dä pitä.

⁶ Urtaku u vinjit dä pä kalji la minji, šä nam šje sä äj puj dādānenći.’ ⁷ A jäl äm nontru aj zäšji: ‘O nu mä gnjavali! Uša äj mar änkujetä, kupiji amej šä ju

äščenj äm pat, šä jednostavno, nu mä pot skula sä ac dov pitä.’ ⁸ Ju vä zäk: šä dakä nu u meržji daje kä äs urtašj, u fašji aje sä nu sä rušunji.

⁹ Šä ju vä zäk: Arugäcävä, šä vu fi dat! Kutäc, šä vic afla! Kukunjec, šä vu fi dāsvkut. ¹⁰ Kä šjinji gođ sä arogä, kapätä! Kari kotä, aflä! A šjinji gođ kukunješći aluje ju su dāsvažji.

¹¹ Kari äj tata äntri voj: känd kupilu šjeri pešći dali äm lok dä pešći dä šarpi? ¹² Ili känd šjeri sä äj äe škorpion äm lok dä ov? ¹³ Dakä voj grešni ominj šćijec sä däđec bunji stvarur alu kupiji avoštri, kit maj mult vu da Tata avostru däm nor Duh Svänt alu alor kari älä äntrebä!”

Isus u värljit afarä pä drak ku pučere alu Dimizov

(Mt 12,22–30, 43–45; Mk 3,22–27)

¹⁴ Isus undatä u värljit afarä pä unu drak kari are mut, šä känd u fost drakula värljit afarä däm ala om kari are mut, puče sä svitaskä, šä alčilje ominji kari u väzut aje asre ämirac. ¹⁵ A orikic däm jej u zäs: “Jäl u värljit afarä pä drašj afarä ku äzutala alu Beelzebul† princu dä demonur!” ¹⁶ Akulo asre alci kari änsjirka pä Isus, šä jej u šjirut znak däm nor sä äe. §

¹⁷ Ali Isus šćije gändurlje alor, šä lju zäs: “Totä kraljevstva kari sä borulešći una ku alt, jej ur uništili kraljevstva alor. Dakä familija una ku alt sä borulešći, jej šur uništili familija alor. ¹⁸ Dakä Sotona sä borulešći protiv dä jäl sängur, kum kraljevstvo aluj su

* **11,3** Pita are dostupnä akulo tota zua kari ominji mäнка, aje nuj čar pitä mar mäнкari.

† **11,5** Isus spunji asta puvéšći sä objasnalaskä kä urtaku avostru sä nu vä odbilaskä mar sä vä ažući dakä avec mari potreba šä dakä älä äntreb maj mulći räндur. Aša njiš Dimizov pä noj nu nji odbili, mar nju da dakä unj fi uporni. ‡ **11,15** Beelzebul Beelzebul äj altu numi dä Sotona ili dä drak. Ünjer sä skrijä “Beelzebub”. Asta anume značalešći “gospodar dä mušč”, šje značalešći “vladar pä drašj.” Asta numi äj povezano ku numilje dä lažni dimizov “Baal-zebuba” däm Ekron (vedi 2 Kr 1,2, 3, 6). § **11,16** Ili “Jej gände dä la Isus sä areči kä autoritetu aluj äj dä la Dimizov.”

cänje?,* šje rämänje däm kraljevstva aluj? Kum voj zäšjec kã ju vãrljesk afarã pã drašji dãm lume ku ažutala alu Beelzebul. ¹⁹ Ali dakã ju vãrljesk pã drašji afarã dãm lumi ku ažutala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštři vãrlješci isto afarã pã drašj ku ažutalã alu Beelzebul? Jej sängur u dokazali kã nus točni. ²⁰ Ali dakã ju mäj pã drašji afarã ku žejtu alu Dimizov,† atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj. ²¹ Kãnd om bãlour äj naoružan šã pãzešci kasa hundi kustã, atunšje pãmãntu aluj äj sigurnã. ²² Ali kãnd bãlour om ãl napadalešci šã ãl mãnãnkã ku bãtaje, äj je oružje dã kari ovisilešci, šã äj ämparcã šje u furat dã la slab om.‡

²³ Kari nu äj ku minji, ala äj protiv dã minji šã šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rãsãpã.§

²⁴ Pã lok fãr dã apã rov duhu fužji afarã dãm om, sã lutulaskã* šã sã koçi lok sã sã odmaralskã. Dakã nu aflã njiš šjefãlj lok, zãšji: ‘Ju uj meržji ãm napoj ãm kasa ame dãm ala om hundi am fužjit.’ ²⁵ Kãnd draku u vinjit ãm napoj u aflat kã aje kasa äj čistilitã, šã mãturatã. ²⁶ Atunšje meržji šã adušji maj šapçi rov duhur maj rej dã jãl sängur, šã jej u vinji napoj ãm om šã kustã akulo. Aša alu omula are tari urãt dã kit dãm elši.”

* **11,18** Ajišje “Sotona” äj dã rãnd dã demonur kari sljedilešci pã Sotona ka pã jãl sängur. Ku alčilje vorbi: “Dakã Sotona šã ãlanovi dã kraljevstva alor sã borulešci una ku alt kraljevstvo aluj nu su cänje.” † **11,20** žejtu alu Dimizov svitešci dã puçere alu Dimizov (vedi Izl 8,19).

‡ **11,22** Asta spunji dã Isus kari pobjedilešci pã Sotona šã pã demonurlje aluj. Isus äj bãlour om kari je kutotu dã la om bãlour. § **11,23** šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rãsãpã Isus svitešci dã akuljižala dã učenikur kari ãl sljedilešci “šjinji gođ nu adušji pã ominj sã vijã la minji sã mã sljedilaskã, lji dušji dã la minji.” * **11,24** “Lok fãr dã apã” svitešci dã lok “lok pust” hundi draku lutalešci. † **11,29** Ku alčilje vorbi: “Jej gãndešci dã la minji sã fak çudo ka dokaz, kã ju am vinjit dã la Dimizov.” ‡ **11,29** Jona Jona are prorok ãm Stari zavjet (vedi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Dã pã tri zãlji, vju u vinjit afarã dãm injima mari alu peščilje, ka kum Isus u vinji afarã dãm gropã. § **11,30** Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta ãm Niniva, varuš Asirija, jej as re mari neprijateljli alu Izrael (vedi Jon 3).

* **11,30** ãm original skrivã: “Ka kum Jona are znak alu Ninivljanur, aša Fišjoru alu Om u fi znak alu asta naraštaj.” † **11,31** Kraljica dã la Sabe (aku ãm Jemen) putuvule pãšci 1.500 kilometru sã slušalaskã mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti dã Krist (vedi 1 Kr 10,1–13; 2 Ljet 9,1–12).

Blagoslovu dã askultalã

²⁷ Kum Isus svite, mujeri ãm gãrmadã dã ominj u mužjit tari dãm tot graju šã su apukat sã svitaskã: “Blagoslovulitã äj aje kari çu purtat ãm injimã, kari çu rãnjit šã çu pãzãt!”

²⁸ Isus u äntors vorba: “Anume, ali maj blagoslovulit äs eje kari auði vorba alu Dimizov šã u cãnji!”

Isus äj maj mari dã Jona šã dã Salomon a tot daje ominji nu punje ureçi

(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Kãnd u vinjit tari mulc ominj akulo, Isus su apukat sã svitaskã: “Voj ominj kari kustãc ãm asta vremi, voj šcec rej ominj. Kotã znak,† ali njišj šjefãlj altu znak no fi dat ka kum u fãkut Dimizov çudo pãntu prorok Jona.‡ ³⁰ Šje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivljanur kari kusta ãm varuš Niniva, kã Dimizov lu mãnat.§ Aša šje mu su dogoduli, ju uj fi znak kã pã minji, Fišjoru alu Om kari Dimizov u mãnat alu asta narod.*

³¹ Pã zuva kãnd Dimizov u suduli, kraljica kari dã kãnva vladale pã pãmãnt dã jug ãm Seba,† su rãdika una šã je u suduli pã heje kari kustã astã. Je u vinjit dã pã kraju dã svijet, sã slušulaskã pã Car Salomon kari

are tari mudar. A aišje aj šjinjiva maj mari dā Salomon a voj nu gāndec sā punjec ureči! ³² Ām zua kānd Dimizov u suduli, ominji kari kusta ām varuš Niniva su rāđika šā ljur suduli ominji kari aku kustā, kā jej nu sur ānkājīt kānd Jona lji propovijedale. A ajišje aj šjinjiva maj mari dā kit Jona a voj nu vac pokajalit!”

Šje Isus ānvacā aje aj lumina alu ominj

³³ Isus svitešči: “Njime nu acācā lampā šā atunšje u punji pā lok hundi nu sā veđi ili dāsūp košarā. Nu, jāl u punji ām sviječnjak aša toc u viđe luminā kānd vinji ām nontru.† ³⁴ Oču aj ka lampa alu telā. Dakā oču atov aj sānātos, atunšje tela ata āntragā u fi ām luminā, ali kānd ci oču bičag, tela ata āntragā aj ām āntunjerik. ³⁵ Bagā sama da aje šje smatralešč kā aj lumina ām činji sā nu fijā fār dā luminā.” ³⁶ Dakā aj āntragā tela ata ām luminā, njiš unu dio dā telā nu aj ām āntunjerik, atunšje aj kutotu ām luminā, ka kum čar svitlāze lumina ata.

Isus fašji dā njimik pā farizeji šā pā učitelji dā zakon alu Mojsije (Mt 23,1–36)

³⁷ Kānd Isus u svātit, unu farizej lu čimat sā mānānšji la jāl akasā. Isus u mers, šā u lot lok la masā. ³⁸ Kānd farizeju u vāzut kā nu šu spālat mānjilje majnti ka kum aj običaj alu židov, su apukat sā mānānšji a farizeju su začudulit.Š ³⁹ Ali Domnu Isus ju zās: “Aku voj farizeji pā dā

nā afarā cānjec klijštaru šā teru čišč, ali pā dā nontru voj šcec pljinj dā pulkučalā šā relji. ⁴⁰ Voj fār dā firi! Nuj Dimizov kari u stvorulit vanjština, u stvorulit šā nutrina?*” ⁴¹ Maj benj dāđec milostinja avostrā dām tot sufljitu alu heje kari lji potrebno šje voj avec, atunšje vu fi kutotu čist.

⁴² Ali jao avovā farizejilor! Kā voj tari vā trudulec sā dāđec desetina dām tot začinurlje šā povrčur alu Dimizov, a nu bāgac sama dā pravdā šā ljubav alu Dimizov. Una trābā sā fašjec, a hajelantā sā nu propustulešč.†

⁴³ Ali jao avovā, farizejilor! Kā voj plāšjec lokurlje glavnā pā sastankur ām sinagogā, šā pozdravalalā ku poštovanje ām varuš pā trgur. ⁴⁴ Jao avovā, kā voj šcec ka askunsā gropā pā kari ominji umblā a nu šcijā kā obredno ās atunšje nečisti.”†

⁴⁵ A unu dām učitelj dā zakonu alu Mojsije u zās alu Isus: “Učitelju, kānd svitešč aša, tu nji vredālešč šā pā noj.”

⁴⁶ Isus u zās: “Jao šā avovā učitelji dā zakonu alu Mojsije, kā punjec pā ominj maj mult teret dā pravilurlje alu vjera dā kit šje poči om purta, a voj nu gāndec njiš ku zježjitu mik sā ažutāc dā teretula sā dukā. ⁴⁷ Jao avovā! Kā voj gradalec spomenikur pā gropā alu proroci šā gāndec kā ku aje fišjec benji, a preci avoštri lju amurāt. ⁴⁸ Aša voj svedočulec šā vā slagalec ku djela alu preci avoštri. Jej lju amurāt, a voj

† **11,33** Stihurlje 33-36 aj metaforā kari Isus svitešči dā ānvacala aluj, aj ka “lumina.” Jāl gāndēšči učenici aluj sā puja ureči šā sā djelilaskā ku alci. Jāl svitešči dā ominj kari nu šcijā ili nu prihvatalešči ānvacala ka kum jej ar fi ām “āntunjerik”. Š **11,38** Farizeji ave pravilo kā ominji trābā sā spelji mānjilje ka kum ar trābuji sā fijā obredno čišč la Dimizov. * **11,40** Isus koristilešči āntribala numa sā fakā dā njimik pā farizej šje nu prišjepi kā haj šje aj ām sufljit aj bitno alu Dimizov. † **11,42** Trābā sā daj desetina alu nu slobud sā zanamarelešč šā alčilje stvarur. † **11,44** Ešče grop as re kapaliči ām pāmānt hundi morči telurlje as re āmgrupači. Jej nu ave albi petri kum alci ominj punje pā grupur sā vadā alci sā nu umblji sus pā jej. Kānd Židovi umbla sus pā grop atunšje jej as re obredno nečisti. Ešče grop fāšje aje sā fijā aje slučajno.

nastavalec ku lukru alor känd gradalec spomenikur. § 49 Dimizov am mudrostu aluj u zäs: ‘Ju uj mäna pä prorokur šä pä apostolur šä orikic däm jej ur fi amurac a alci u fi progonulic.’

⁵⁰ Daje dä la asta generacijä u fi tražalitä sänžilje dä la toc proroci kari u fost värsatä däm elši dä känd su stvorulit svetu: ⁵¹ su apuka dä la sänžilje alu Abel pänä la sänžilje alu Zaharija,* kari u fost amurät antri žrtvenik šä am svetinja dä Hram. Ju vä zäk: ‘Kä kutotu asta u fi tražalit dä la asta generacijä!’ †

⁵² Jao avovä učitelji dä zakonu alu Mojsije! Daje kä voj ac lot ändärät čejilje dä kraljevstva alu Dimizov. ‡ Voj sängur nac mers am nontru šä ac sprečilit pä alci sä tunji am nontru känd gände.”

⁵³ Dä pä šje u fužjit Isus dä pä lokula, učitelji dä zakonu alu Mojsije šä farizeji sur ängändit sä mergä dä pä jäl sä äl ispitivälaskä. ⁵⁴ Gände sä äl apušji pä Isus am zamkä šje ar puče sä zäkä protiv dä jäl numa sä äl dukä pä sud.

12

Isus upozoravalešči pä učenikur
(Mt 10,26–27)

§ 11,48 Isus fašji dä njimik pä farizeji šä pä učitelji dä zakonu alu Mojsije. Jej ščijä dä amurala dä prorok ali nu osudulešči pä preci daje kä lju amurät. Ku alčilje vorbi: “äm lok sä lji osudulec, voj maj potvrđalec aje šä vä slagalec ku aje”. * 11,51 Abel are elši om kari are amurät am Stari zavjet (Stv 4,1–16) šä Zaharija posljednji om kari are amurät am Stari zavjet (2 Ljet 24,20–22). † 11,51 Jediní proroci kari poštivalešči äs proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pä prorokur am Stari zavjet, äša farizeji šä učitelji dä zakonu alu Mojsije nu askultä pä Isus šä nu askultä pä apostolur kari Isus u mäna. Strpljenje alu Isus u fi gata, atunšje su suduli alu Izrael dä kutotu anjlje känd jej odbacale poruka aluj. ‡ 11,52 Isus svitešči dä istina alu Dimizov ka kum ar fi am kasa hundi učitelji odbijalešči sä tunji ali nu lasä alu alci sä ajvi čejilje sä potä tuna am nontru. Asta značalešči kä učitelji nu kunošči benji pä Dimizov, a jej maj nu lasä pä alci sä äl upoznulaskä. * 12,1 Ka kum kvasu krešči am alot, äša licemjerje krešči am antragä zajednica. Ku alčilje vorbi: “Päzäčävä dä la licemjerje alu farizej, kari äj ka kvasu” ili “Fijec oprezni sä nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor am ponašanje, utjecalešči pä toc, baš ka kum kvasu krešči am alot.” † 12,2 Ku alčilje vorbi: “Ne fijec ka jej, kä Dimizov u duskupira kutotu šje äj askuns. Dimizov u otkrili kutotu šje ominji aku askundi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askundi”. ‡ 12,3 Käšurlje alor am Izrael ave ravni krovur, a ominji sä urkä sus šä šäde. § 12,7 Pučenj sä änkridenj alu Dimizov. Jäl ščijä maj mult dä kit noj ščijenj. Nu ščijenj čak njiš kit pä avenj pä kap, ali Dimizov ščiji asta kutotu.

¹ Äša mulc ominj su sakupilit dä mar kälka una pä alt kic as re pä länga Isus. Ali Isus elši u zäs alu učenici aluj: “Loc sama dä kvascu alu farizej! Ala kvas äj licemjerje.* ² Njimika nuj akupirit šje no fi däskupirit, njiš una tajnä kari no fi šcutä. † ³ Äša dakä ac zäs šjeva am tunjerik su šci am luminä, šä dakä ac šupunjit šjeva am soba avosträ aje isto u fi mužjit pä krovur dä käš.” ‡

Nu vä fijä frikä

(Mt 10,28–33; 12,31–32; Mk 3,28–29)

⁴ Isus u zäs: “Urtašji amej lasäcämä sä vä zäk, nu vä fijä frikä dä eje kari numa vä poči amurä tela šä nu poči njimika sä vä fakä. ⁵ Ju vuj zäšji dä šjinji träbä sä vä fijä frikä. Fijä vä frikä dä Dimizov kari poči sä amori, atunšje vä poči värlji am pakao. Da anume, dä jäl vä träbä sä vä fijä frikä.

⁶ Nus šinšj (5) vräbuj vänduči dä doj banj? Dimizov nu mujtä pä njime. ⁷ A avovä čak šä päru pä kap vi umärat. § Nu vä fijä frikä! Voj ščec maj vredni dä gärmadä dä vräbuj.”

Pã pãmãnt trãbujenj sã priz-nalenj pã Isus

(Mt 10,32–33; 12,32; 10,19–20)

⁸ Isus u zãs: “Šjinji gođ pã pãmãnt mu priznali pã minji ãm nenće alu ominj, Ju Fišjoru Omuluj isto uj priznali pã jãl ãm nenće lu andelji alu Dimizov. ⁹ Ala kari pã minji nu mu priznali pã pãmãnt ju muj odreknuli dã jãl la andeljilje alu Dimizov. ¹⁰ Dakã bilo šjinji svitešći vorba protiv dã minji Fišjoru Omuluj aluje poći fi jirtat; ali dakã šjinjiva svitešći mišjunj dã Duhu Svãnt, grehula no fi jirtat.

¹¹ Dakã vu adušji la sud ãm sinagogur šã la poglavicur šã vladarur, nu vã brigalec kum šã ku šje muj branali, ili šje sã zãk. ¹² Kãnd u vinji vreme, Duhu Svãnt ću ãnvãca šje trãbã sã zãšj.”

Isus svitešći alu ominj sã nu fijã pohlepnã

¹³ Unu dãm ominj ãm gãrmadã u zãs alu Isus: “Učitelju zã alu fračilje amnjov sã sã ãmperci ku minji šje anj kãpãtat.”

¹⁴ Isus u odbilit šã zãšje: “Omulji, šinji mu pus pã minji dã sudac, sã ãmpãrc ãntri voj doj?”

¹⁵ Atunšje kãnd u svãtit alu toc kutotu, Isus u zãs: “Bãgãc sama šã pãzãcãvã dã pulkuçalã! Dakã šjinjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kã ari kutotu.”

¹⁶ Isus u spus maj una us-poredbã: “Are akulo om gãz dak fãr dã firi kari ave tãlek šã tãlekula u adus mult plod. ¹⁷ Šã jãl šu zãs sãngur aluj: ‘Šje sã fak kã nam dãstul lok sã puj ãndãrãt šje mu kriskut?’ ¹⁸ Atunšje, jãl u zãs: ‘Aša uj fašji: Ju uj rãstuna skladišturlje amelji šã

uj gradali maj mari, dãstul dã mari sã spremãlesk kutotu šje mu kriskut.’ ¹⁹ Šã ju muj zãšji alu duša ame: ‘Aj mulći bunji stvarur aku, šã dã mulc ej šje ur vinji. Odmorulešćici, mãnãnkã šã be, šã ãnfulušešćici!’

²⁰ Ali Dimizov ju zãs aluj: ‘Tu omulje fãr dã firi! Mar ãm asta nopći uj šjire duša* ata. Atunšje šjinji u ave korist dãm stvarurlje šje caj pus ãndãrãt?’

²¹ Aša pãce omu kari ãš akulježi gãzdãšijilje pãntru jãl sãngur, a nu su gãzdašjit ãm oći alu Dimizov.”

Isus ãnvacã sã nji rãzãmãnj pã Dimizov

(Mt 6,25–34)

²² Kapu u zãs Isus alu ućenici: “Daje vã zãk: voj nu trãbã sã vã brigalec, dã kustu avostru, šã sã fijec ãm brigur šje vic mãnka, ili sã vã brinulec ãm šje vic ãmbrãka. ²³ Daje kã kustu ãj maj vrednã dã kit mãnkarẽ, šã tela maj mult dã kit colu.† ²⁴ Numa ujtãcãvã la gãgãrašc.‡ Jej njišj nu samãnã, njišj nu akulježi. Jelji nari skladište ili šupã, šã tod daje Dimizov lji rãnješći. Nu šćec voj maj vredni dã vrabu-jrljelje? ²⁵ Poći šjinjiva dãm voj ku brigurlje produžuli kustu? ²⁶ Dakã, nu pućec sã fãšjec niti maj mãkãčeljji, adãšje šćec ãm brigur dã kutotu ostalo?

²⁷ Numa ujtãcãvã la flor ãm telek! Jelji niti sã trudulešći niti fašji colji ali ju vã zãk, kã njiš Car Salomon ãm gãzdãšije alor nu are ãmbrãkat aša mãndru ka florurlje ãm telek. ²⁸ Ali dakã Dimizov dã dastafel mãndremi alu jarbã kari kustã astãš, šã sã bagã ãm fok, kit atunšje maj mult

* **12,20** “Duša” ãj kustu alu aje osobã. Ku alčilje vorbi: “Vi muri asta nopći!” † **12,23** Daje kã Dimizov vu dat kust, šã telã avostrã, sigurno pućec sã ãnkridec kã Isus vu da šje vi potrebno dã kust. ‡ **12,24** Hej kari slušalešći pã Isus, jej smatralešći pã gavranur kã ãš fãr dã korist, daje kã Židovi nu puće sã mãnãšji ešće živadur.

u da jăl avovă. O voj avec mikă ânkrîdală! ²⁹ Dăm ala rând nu vă gândec Ńje vic mánka šă Ńje vic be. Nu vă uznemirilec! ³⁰ Dă kutotu aje să brinuleŃci ominj făr dă Dimizov. Ăngândecăvă kă Tata avostru dăm nor Ńcîjă Ńje vă trăbă.

³¹ Šă anume tražalec kraljevstva alu Dimizov^Ń elŃi šă kutotu ostalo vu fi dat.

³² O mikă stadă,* nuc fijă frikă, kă Tata avostru să ânfałuŃeŃci să vă apuŃji âm kraljevstva aluj.

³³ Vindec kutotu Ńje avec šă dădec alu săraŃj. AŃa adunăcăvă tăŃc kari nu su puće rupi, šă găzdăŃijă să vă fijă âm nor kari nu propdaleŃci, hundi lotri nor puće vinji, niti gândaŃji să mănăŃji! ³⁴ Daje kă suflićilje avoŃtri u fi hundi aj blago avostru.”

*Trăbă ućenici să fijă spremni să aŃŃepci pă Dimizov
(Mt 24,45–51)*

³⁵ Isus u zăs alu ućenici: “Fijec spremni dă lukru, la să fijec opremilică† să âm mănjiľje avoŃtri lasă fijă luminjiľje acăcaći. ³⁶ AŃa u fi ka slugurľje kari u aŃŃiptat pă gospodaru aluj să să ântorkă dă pă nuntă, spremni să aj dăsvăkă kum u kukunji pă uŃă. ³⁷ Măndremi alu eje slugur kari u fi skulac, kănd u vinji gospodaru! Anume ju vă zăk: Domnu Ńu punji săngur kintrinca să ľji služulaskă Ńă ľju punji să Ńadă la masă Ńă ľju dvoruli. ³⁸ Šă kănd u vinji gospodaru âm miržuku dă nopći ili dăspru zua Ńă ľju afla aŃa, măndremi u fi alu ala slugur!

³⁹ SluŃulecămă dă asta: ka să Ńcîjă gazda âm kari Ńas u vinji lotru, jăl ar păză Ńă nar ľasa să aj fijă provalalit âm kasă. ⁴⁰ Voj isto trăbă să fijec spremni, kă ju FiŃjoru Omuluj uj vinji âm vremi kănd nu ĉi nadali.”

⁴¹ Petar atunŃje lu ântribat pă jăl: “Domnu spuj tu asta usporedbă păntru noj ućenici, ili aj păntru toc?”

⁴² Isus u zăs: “Ńinji aj ala vjernă Ńă kufiri upravitelj kari âm postavaleŃci dă gospodaru pă kasa, Ńă âm pravă vremi u da mănkaru alu toc âm kasa? ⁴³ Măndremi alu ala sluga kari kănd u vinji gospodaru, u faŃji aŃa. ⁴⁴ Dă anume, ju vă spuj kă gospodaru u odredilit alu ala sluga să vodulaskă ku kutotu imanje kari ari. ⁴⁵ Ali dakă sluga Ńar zăŃji âm suflićiuŃ: ‘Gospodaru, nu su ântrŃji aŃa păfriŃ’, Ńă atunŃje să apuŃji să bată pă slugur Ńă să be, mănăŃji Ńă să ambeci? ⁴⁶ AtunŃje u vinji gospodaru alu sluga âm Ńjas kari nu Ńcîjec. Šă atunŃje fărđ dă milost lu kaznali, ju da sudbină ku alci una kari nus vjerni.

⁴⁷ Sluga kari Ńcîjă Ńje gândeŃci gospodaru, Ńă dakă nu faŃji Ńă nu să pripremileŃci dă dolasku aluj, jăl u kăpăta mulći luvalur. ⁴⁸ Ali dakă sluga nu Ńcîjă voje alu gospodaru, Ńă faŃji Ńjeva Ńje zaslužuleŃci kaznă, atunŃje u kăpăta pucănji luvalur. Kă alu toc kari mult u fost dat, mult su aŃŃipta dă la jej, Ńă alu eje alu kari u fost mult dat âm povjerenje, dă la eje Ńă maj mult u fi Ńjirut.”

Ń **12,31** tražalec kraljevstva alu Dimizov Asta znaćaleŃci: “ujtăcăvă la kraljevstva aluj” ili “tari tražalec kraljevstvo alu Dimizov”. * **12,32** mikă stadă Isus čamă pă ućenikurľje aluj, stado. Stado aj grupă dă vaŃj ili kecur dă kari pastiru să brinuleŃci. Ka kum pastiru să brinuleŃci dă vaŃjiľje alor, aŃa Dimizov să brinuleŃci dă ućenikurľje aluj. Ku alćilje vorbi, “Nu vă brinulec. Numa daje kă Ńćec miŃj, slabi, ka stado delj mikă, tata dăm nor ju su văzut dă voj să kustăc âm kraljevstva aluj.” † **12,35** Âm original skrijă: “La coljiľje avoŃtri fijă ľjigată ku kurova.” Ominji purta ľunžji haljinur. Jej punje kurovă să nu ľji smetilaskă haljina kănd jej lukra. Ku alćilje vorbi: “Punjec haljina avostră ku kurova sus să fijec spremni să služulec.”

Ānvācala alu Isus u adušji razdor āntri ominj

(Mt 10,34–36)

⁴⁹ Isus u zās: “Ju am vinjit sã vārļesk fok dã sud pã pãmãnt, † sã kum aš gãndi sã sã apušji sã ardã! ⁵⁰ Trãbã majnti sã mã bučez ku mukur. Kum mã mučulesk pã šje aje no trešji! ⁵¹ Gãndec kã am vinjit sã vã aduk putuljalã pã pãmãnt āntri ominj? Nu, ju am adus podjelã! ⁵² Dã aku maj menkulo ãm kasa dã šinšj ominj ur fi ãmpãrcãc tri u fi pã parče ame šã doj protiv dã tri. ⁵³ Tatusu u fi protiv dã fišjoruš, šã fišjoru u fi protiv dã tatusu, mumãsa protiv dã fataš, a fata protiv dã mumãsa, šã sokra protiv dã njivastaš, šã njivasta protiv dã sokrãsa.”

Isus lji spunji kã trãbã sã fiji spremni kãnd jãl u vinji napoj

(Mt 16,2–3; 5,25–26)

⁵⁴ Kum svite alu gãrmađã, Isus u zās: “Kãnd videc njeġri oblakur kã sã rãđika dã pã more pã zapad, voj odma zãšjec: ‘Astãs u fi plojã’, šã voj šcec u pravu. ⁵⁵ Šã kãnd sã apukã sã batã vãntu dãm pustinja la jug, odma zãšjec: ‘U fi zuva tari kaldã’, šã ãj aša. ⁵⁶ Licemjerilor! Š Voj šcijec sã čitalec znakurļje pã pãmãnt šã pã nor. Kum dã nu prišjipec šje aku sã dogudulešči!*

⁵⁷ Voj ac trãbuji dãm haje avostru sã šcijec šje ãj benji. ⁵⁸ Dãkã šjinjiva čĩ optužulešči pãntru dugu kari nac plãčit šã vã gãndẽšči sã vã adukã la sud, ãnšjarkã inka pã kalji sã vij la ligizalã majnti dã sud! Ar puče sã čĩ adukã la sudac, sudacu sã čĩ

đe la oficir, šã oficiru čĩ poćĩ bãġã ãm čemicã. ⁵⁹ Ju vã zãk, kã akulo vi trãbuji sã rãmãj pãn šje no fi plãčit toc banji.”†

13

Isus čamã sã nji ãnkãjenj ku maj majnti

¹ Pã aje vremi orikic dãm regija Galileja ur vinjit la Isus šã jur spus dã Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pã jej sã lji amori kãnd jej prinostule žrtvur alu Dimizov ãm Hramu alu Jeruzalem. ² Isus u zās: “Voj gãndec kã Galilejci ãs maj grešni dã bilo kari alci Galilejc, numa dãm ala rãnd kã ur pãcãt jej asta? ³ Nu, uopće nu! Šã punjec urećĩ! Dãkã nu vic ãnkãji voj toc isto aša vic fi duhovno morc. ⁴ Šã gãndec voj kã eje osamnaest lumi kari ur fost amurãc kãnd u kãzut tornju alu Siloam asre maj duvinj ominj ãm Jeruzalem? ⁵ Nu, uopće nu! Dakã nu vic ãnkãji, aša toc vic fi duhovno morc.”

Isus ku usporedba dã neplodnã smokvã spunji kã avenj pučãn vreme sã nji ãnkãjenj

⁶ Isus lji spus asta usporedbã: “Are akulo unu om kari ave sãmãnat ãm vinograd ljemn dã smokvã šã jãl tot vinje šã sã ujtã dãkã ãj plod pã ljemn ali nu afla njimika. ⁷ Šã aša u zãs alu omula šje lukrã ãm gard: ‘Ujtãci ajišje! Kã mar tri aj mã ujta pã ljemnusta sã aflu plod šã nikad nu am aflat njimik. Tajãl ãndãrãt! Adãšje ar čãlti pãmãntu?’

† **12,49** Asta ar puče sã fijã: 1) Isus u vinjit sã sudulaskã pã ominj, ili 2) Isus u vinjit sã čistilaskã pã ominj kari ãnkređĩ, ili 3) Isus u vinjit sã adukã razdor āntri ominj. **12,53** Mih

7,6 **§ 12,56** Licemjerilor Eje ominj as re kufir sã prepoznulaskã znakovur kã vinji ploje ili kã u fi tari kald. Ali jej u odbilit sã priznalaskã kã čudurļje alu Isus as re znakovur kari aratã kã jãl ãj ala pã kari Dimizov lu mãnat sã spasalaskã svetu. * **12,56** Ku alćĩlje vorbi: “Anume sigurno ac trãbuji sã prišjipec šje značalešči šje Dimizov u fãkut pãšci minji ãm ešče zãlji!” † **12,59** Isus u spus alu ominj asta usporedbã sã lji de upozorenje kã toc ar trãbuji sã sã pomirilaskã ku Dimizov majnti dã šje vinji sud pã jej.

⁸ Pă aje, omu šje lukra âm gard u zăs: ‘Domnu, lasă maj unu aj să fiğă. Ju uj kapalı pă lăngă jăl šă uj punji gnoj. ⁹ Dar atunșje u ave plod. Dăkă nu, poc să ăl taj ăndărăt.’”

Isus pă zuva dă sămbăta isc-jelileșci

¹⁰ Pă zua dă sămbăta, Isus ănvăca âm una dă sinagogur. ¹¹ Akulo are mujeri kari patale mar osamnaest ej, dă rov duh âm je kari izazavale bičișug. Je are apljikată žjos šă nu să puće uspravali. ¹² Isus u skužulitu, šă ju zăs: “Mujeru, slobodnă ješč dăm bičișugu atov.” ¹³ Atunșje Isus u pus mănjlje aluj pă je, šă je dăm turdată su uspravali šă su apukat să de hvală alu Dimizov.

¹⁴ Ali zapovjedniku dă sinagogă are mirgiș daje kă Isus u ăntrimatu pă zuva dă sămbăta šă jăl su ăntors la eje ominj šă u zăs: “Ăs šinșj (6) zălji âm una sămptămăna hundi trăbă să lukri! Dakă găndec să fijec sănatoș hajde pă una dăm elje zălji, a nu pă sămbăta.”

¹⁵ A Domnu Isus u zăs: “Licemerilor! Voj fișjec kănd dăzljăgec pă vașjilje šă pă măğari avoștri pă zuva dă sămbăta šă lji dușjec la apă?” ¹⁶ Ali asta mujeri, sămănca alu Abraham, kari Sotona u cănutu ljigată osamnaest ej šă nar ave pravog să fiğă dizljigată dăm ala rănd kă pă zuva dă sămbăta?” ¹⁷ Pă asta, toc eje kari să protivile as re rușanac. Toc alci âm gărmadă sur ănfălușăt la toci mândri šă bunji stvarurlje šje Isus fășje.

Kraljevstvo alu Dimizov are ka sămănca kari kreșci ka kvasu kari să širileșci
(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isus u ăntribat: “Alu šjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum sămănă kraljevstva alu Dimizov? Ku šje să usporidălenj? ¹⁹ Kă kraljevstvo alu Dimizov aj ka gorușičino sămănca kari aj tari mikă pă kari om u lotu šă u sămănat âm garduș šă u kreșci šă u fost mari ljemn šă vrăbujlje u făkut skujbur âm granur.”

²⁰ Jară u ăntribat: “Ku šje să usporidălenj kraljevstvo alu Dimizov? ²¹ Kraljevstvo alu Dimizov aj ka kum mujere ari kvasac să mișalaskă mari količină dă făjnă,* așă kutotu să să potă rădika.”

Isus nji ănvacă kă aj teško să tunănj âm kraljevstva alu Dimizov
(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)

²² Isus putuvule âm Jeruzalem, proșule âm mulci varușur šă satur šă pă akulo ănvăca ²³ Atunșje šjinjiva lu ăntribat pă jăl: “Domnu u spasali Dimizov čar pucănj ominj?”

Šă Isus u zăs alor: ²⁴ “Ușă dă nor aj uskă. Borulecăvă tari să tunăc âm nontru. Ju vă pot zășji kă mulc ur ănșjirka să tunji ali nor puće. ²⁵ Vreme u vinji kănd gospodaru dă kasa su ridika šă u ăncižji ușa atunșje. Voj pă alta parci vic apuka să kukunjec šă vic aruga: ‘Domnu, dăsvă păntru noj.’ Šă vorba aluj u fi: ‘Ju nu șcuv dă hundi șcec voj.’

²⁶ Voj vic apuka să zășjec pă aje: ‘Ali noj anj but šă anj mănkat ku činji kănd ănvăcaj pă ulicurlje anoștri.’

²⁷ Šă jăl u zășji maj undată: ‘Ju vam zăs kă nu șcuv dă hundi șcec.† Fužjec dă la minji, voj ominjilor rej!’

²⁸ Da akulo vic plănžji šă vic kărcăji ku đinci šă vic fi mirgiș kănd vic vide pă Abraham, Izak

* **13,21** Âm original skrijă: “tri merur” kari ari 40 kila. † **13,27** nu șcuv dă hundi șcec Ku alčilje vorbi: “Njiș urtașji njiș njamu nus čimac pă gozba ame.”

šă pă Jakov šă pă toc proroci ăm kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vărlijic afară. ²⁹ Šă eje kari ur šăde la masă pă nuntă ăm kraljevstva alu Dimizov ur vinji dă pă Istok, Zapad, Sjever, šă dă pă Jug. † ³⁰ Băgăc sama kă orikic kari ăs aku maj pucăn važni ur fi maj mar, a hej kari ăs aku maj mar ur fi maj mišj.”§

*Isus plănžji pă Jeruzalem
(Mt 23,37-39)*

³¹ Orikic farizej ur vinjit la Isus ăm aje ista ză, să ăl ămpurušjaskă. Šă ju zăs: “Herod găndešci să či amori. Dăm ala ränd lasă lokusta šă dući pă altu lok.”

³² Isus u ăntors vorba: “Dušjecăvă šă zăšjec alu liscicurljelje: * ‘Ju măn pă drašj afară šă ozdravalaskă pă bičež. Ju uj fašji aša astăs, šă mănji šă tek ăm treća zuva uj zavăršali.’ ³³ Ali ju trăbă să fjuv pă kalje astăs, mănji šă treća zuva, izgledalešci kă nu slobut proroku să mori afară dăm Jeruzalem.

³⁴ O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurăt pă proroc šă aj vărlijit petri pă eje kari Dimizov vu mănat la činji! Kiči rändur am găndit să branalesk pă kupiji atej ka gājna pă pujiš dăsup haripilješ, ali voj nu găndec! ³⁵ Ujtăci aku! Kasa ata ăj lăsata săngură golă. † Šă nu mic viđe păn šje nu vic zăšji: ‘Blagoslovulit să fijă kari vinji ăm numilje alu Domnu!’” †

† **13,29** Mulc Židovi kari pretpostavale kă jej ăs dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are uključen. Ali mulc kari nu as re Židovi dăm toči lokurlje dăm svet ur fi uključen ăm kraljevstva alu Dimizov. § **13,30** ăm original skrijă: “Zadnji ur fi elši”. “Elši” predstavljalešci važnost šă čast. Ku alčilje vorbi: “ur fi najvažniji ... ur fi mišj važni”, ili: “Dimizov u počastali ... Dimizov lju rušuna”. * **13,32** liscicurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik

ali šă kukavică. † **13,35** Ominji dăm Jeruzalem u odbacalit pă Isus kă jăl ăj Mesija. Domnu lju odbacali šă nu lju zaštitali. Dă pă aje kătănj dăm Rim u uništiti Jeruzalem (70. god. dă pă Krist). **13,35** Ps 118,26 † **13,35** Isus su ăntoršji ăm napoj pă pămănt. Atunšje ominji dăm Jeruzalem ur prepoznuli kă jăl ăj Mesija. * **14,1** să ujta pă jăl tari ku sama gănde să vadă dakă ăl poçi optužili dă šjeva kă ăj duvină.

14

Isus iscjelile pă zuva dă sămbăta

¹ Undată Isus u mers šă večeralaskă la kasa alu vođa dă farizej. Are pă zuva dă sămbăta šă jej să ujta pă jăl tari ku sama.*

² Om ku bičišug dă umflală dăm apă su pojavalet dădănenće aluj.

³ Isus u ăntribat pă učiteljur dă zakonu alu Mojsije šă pă farizeji šje asre akulo: “Ăj zakonito dă pă zakonu alu Mojsije să ozdravalaskă pă zuva dă sămbăta ili nu?” ⁴ Jej tăšje, Isus pă aje u pus mănjlje pă omula, šă lu ozdravalit šă lu lăsat să fugă. ⁵ Isus lju ăntribat: “Dăkă šjinjiva dăm voj ar fi šjor ili pă vakă kari u kăzut ăm bunar adănkă nac skoči odma afară, šă pă zuva dă sămbăta?” ⁶ Pă aje, jej nu puće să uništılaskă vorba.

Isus ănvacă dă poniznost

⁷ Isus u băgat sama kum gošci kari asre čimac izabrale lokurlje helj maj ăm centră la masă. Isus lji ănvacă ku usporedbă pă jej:

⁸ “Kănd ješč čimat dă la šjinjiva pă nuntă nu šăđec pă lok dă časni gošč. Domačinu ar puće să vi čimat pă šjinjiva maj važni dă voj pă ala lok. ⁹ Domačinu ar puće să vijă ku omula, šă să ac zăkă: ‘Urtaku amnjov, elši lokusta ăj păntru jăl’, šă atunšje tu ješč ăm rušanji. Vi trăbuji să či dušj pă zadnji lok.

¹⁰ Aša kănd ješč čimat, dući šă akulježjic zadnji lok. Atunšje Domačinu ar puće să vijă šă să

ac zăcă: ‘Urtaku amnjov, hajd maj ăm sus.’ Atunșje ăm asta slučaj tu vi puće să aj maj mult poštovanje ăm nenće alu urtașji atej șă gošč. ¹¹ A tot omu kari șă răđika sângur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi răđikac.”

¹² Su ăntors la Domačin șă Isus u zăs: “Kănd pripremilešč večeră nu čima numa pă urtașjic, ili pă fračic, ili pă njamuc ili pă găzdașj susjedur, kă jej sigurno čur čimači pă činji isto șă aša cu fi ăntors. ¹³ Maj benji kănd fașj feštă čamălji pă sărașj să vij șă pă invaliž, șă pă ulož șă pă orb. ¹⁴ Tu vi fi blagoslovulit, kă jej nuc poči ăntorșji ali Dimizov ču nagradali ăm nor pă zuva dă uskrșnuće dă pravedni ominj.”

Isus svitešči dă mari feštă ăm kraljestva aluj

(Mt 22,1–14)

¹⁵ Kănd unu dăm ominjije la masă u auzăt, Jăl u zăs: “Blagoslovulit ăj ala kari u mănka pită ăm kraljevstva alu Dimizov!”

¹⁶ Isus u ăntors vorba: “Un-dată are unu om kari u dat mari večeră. Multă lumi are čimaț akulo. ¹⁷ Mar apropi dă večeră sluga u fost mănat la gošč să lji čemi: ‘Hajdec’, u zăs jăl: ‘kă kutotu ăj spremno!’ ¹⁸ Ali jej toc dăm jej sor apukat să ăș aflji izgovorur. Unu u zăs: ‘Ju am kumpărat telek, șă trăbă să mă duk să u văd. Mă arogă la činji, să zășj sām jerči.’

¹⁹ Alci u zăs: ‘Ju am kumpărat

šinșj (5) perez dă bikan șă trăbă să mă dukă să ănșjerkā. Mă arogă la činji, să zășj sām jerči.’ ²⁰ Treći om u zăs: ‘Ju baș mam ănsurat șă dăm ala ränd nu pot vinji.’†

²¹ Sluga u mers ăm napoj la gazda aluj șă ju spus kutotu. Asta lu mirgișit pă gazda șă jăl u zăs alu sluga aluj: ‘Ăngribeščiči, dući pă ulicur șă ăm centru dă varuș șă adălji pă sărașj, ulož, invaliž șă pă orb să vijă.’ ²² Kănd u făkut aje, gazda u javalit kă u făkut aje ali inka are maj lok. ²³ Atunșje ju zăs gazda alu sluga: ‘Aku dući ăm kot pă ulicur șă čamă† șă fă să vijă, aša să fijă kasa ame umpljită. ²⁴ Kă njișj unu dăm eje elși kari asre čimac nor gusta dăm večera ame.’”

Učenici ar trăbuji să fijă tari predalic la Isus

(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Mulc ominj ăl sljedile pă jăl. Isus su ăntors ăm napoj șă u svătıt alor: ²⁶ “Bilo šinjji dăm voj kari plașji maj tariș pă tatusu pă mumăsa pă bășacaș, pă kupiijș pă fraci șă pă sorălješ șă čak pă kustu aluj maj mult dă kit pă minji, nu poči să fijă učeniku amnjov. ²⁷ Dakă šjinjiva găndešči să fijă učeniku amnjov, trăbă să dukă krușje aluj să mă sljedilaskă șă să fijă spremni să mori pănturu minji.”*

²⁸ “Găndecăvă aku dakă unu dăm voj găndešči să fakă toranj,

† **14,20** Eje ominj kari as re čimac pă nuntă jej fișje dă njimik pă kralj. Dă nuntă jej dă mult mar ščije, a kănd u vinjit vreme să vijă, jej ur izmislilit mișjunj, șă izgovorur. Adășje šjinjiva ar trăbuji să kumpiri telek kari nikad no u văzut ili să kumpiri bikan kari nu su ujtat ili ar trăbuji să rămăji cjelo vrijeme akasă să fiji ku mujere aluj? Jej cănje dă udvaru alor, dă familja alor maj tari dă kit dă gospodaru. Isus u upozorulit kă banji, udvaru șă familija nu slobud să fijă maj bitni dă kit dă Dimizov (vejs retku 25-33 đos). † **14,23** ăm kot pă ulicur ăm original skrijă: “pă kalji ili la ograda” § **14,26** ăm original skrijă: “Dakă šjinjiva vinji la minji a nu mrzălešči pă tata aluj nu poči fi učeniku amnjov”. Ajișje ăj “mrzălălă” preuveličavanje dă pucăn ljubav kari ominji ar trăbuji să areči numa alu Isusu.

* **14,27** Isus nu zășji kă krșćanu ar trăbuji să fijă pă krușji. Rimljani stalno mănă pă ominj să dukă krușje aluj majnti dă kit as re sus pă krușji să fijă znak kă su pokorulit la Rim. Asta metaforă značalešči kă jej trăbă să să pokorulaskă la Dimizov să fijă spremni să patalaskă numa să fijă učenici alu Isus.

nu ac šađe elši žjos ša sã viđec dakã avec dãstul banj sã ãl fãšjec do kraja tornjula? ²⁹ Inače ar puće sã fašj temeljurlje ša hej šje sã ujtã la voj šar puće fašji šufã dãm voj daje kã nu avec dãstul banj sã završãlec. ³⁰ Jej ur zãšji: ‘Asta om su apukat sã gradalaskã ali no putut sã završãlaskã!’

³¹ Ili ka kum kralju su spremili sã mergã ãm bãtajã ku altu kralj. Šã sã nu šadã elši šã sã gãndaskã dakã ku zešji (10) hiljada dã kãtãnj poçi sã ãl savladalaskã ku protivnikuš kari ari doj spešj (20) hiljada? ³² Atunšje dakã nu poçi sã ãl savladalaskã u mãna pã pre-govarač kitã ãj inka neprijatelju dã parçi sã ãntrebi dã uvjetur dã putuljalã. ³³ Šã aša toc dãm voj dakã nu vic lãsa kutotu šje avec, nu poçi sã fijã učeniku amnjov.”†

Učenci alu Isus ãs ka sare
(Mt 5,13; Mk 9,50)

³⁴ Isus u zãs: “Sari ãj bunã stvar ali dãkã perđi izu, ku šje poc ãntoršji bãlureme? ³⁵ Nuj bunã atunšje njiš dã pãmãnt njiš dã šrot. Lume numa u vãrlješçi ãndãrãt. Punjec ureçi voj kari avec ureçi sã auzãc!”

15

Usporedbã dã birka kari su pirdut

(Mt 18,12–14)

¹ Pãlãngã Isus su okupulit tari mulc carinici šã tari mari grešnici sã pujã ureçi la vorba aluj.
² Farizeji šã učitelji dã zakonu

alu Mojsije sur apukat sã ãl gumunjaskã, šã jej zãšje: “Asta om sã družulešçi ku grešnici, šã mãnãnkã ku jej.”*

³ Daje Isus lji spunji asta usporedbã: ⁴ “Dakã šjinjiva dãm voj ari sto birš šã sã perđi una dãm jelji, nac lãsa pã ešçe devedeset devet ãm pustulot,† šã ac meržji dã pã aje una su kutãc pãn šje nac afla? ⁵ Šã kãnd vic afla, aj dušji pã umirilje ku fãlušãjã. ⁶ Atunšje ac meržji akasã, vic čima pã urtašjic šã pã susjedi avoštri šã ac zãšji: ‘ãnfãlušãcãvã ku minji, kã am aflat pã birka ame kari are pirdutã!’ ⁷ Ju vã zãk, ku fi maj mari fulušãjã pã nor kãnd su ãnkãji unu grešnik, nego dã devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trãbã ãnkãjalã, aša jej gãnde.”‡

Usporedbã dã banji pirduc

⁸ Isus maj zãšji: “Ili haj sã zãšenj kã una mujeri ari zešji (10) banj dãm aržjint§ šã atunšje unu dãm jej perđi. Nu acãcã lumina šã mãtura podu šã u kuta banj, pãn šje nu afla? ⁹ Šã kãnd u afla banj dãm aržjint pãrdut, je šu čima pã urtašjilje alji šã pã susjedurlje una, šã u zãšji: ‘ãnfãlušãcãvã ku minji, kã ju am aflat banji kari am pirdut!’ ¹⁰ Ju vã pot zãšji kã ãj isto aša ãntrã anđelji alu Dimizov. Dakã sã ãnkãješçi unu grešnik, jej sã ãnfãlušešçi.”

Usporedbã dã fišjoru pirdut

† **14,33** Benji ãj sã gãndešç sã fijã učeniku alu Isus, ali dakã šjinjiva gãndešçi sã sljedilaskã pã Isus a sã nu dukã krušje aluj, šã sã nu odbacalaskã kustu, jãl ãj fãr dã korist ka graditelju kari nu putut sã završãlaskã tornju ili ka kralju kari no putut sã pobjedilaskã. * **15,2** šã mãnãnkã ku jej Farizeji nu mãnka una ku eje ominj kari nu poštivale zakonurlje alor kari as re tari strogã, aje are kum su spãla, desetina, kum u mãnka šjeva ka mãnkare. Alor lji are frikã kã Farizeji pãntru aje u fi nečisti a Dimizov nu lju apuka. † **15,4** Aje are pašnjaku dãsvãkut hundi as re birkur. Dã apropi as are alci pastirur kari lji pãze. ‡ **15,7** devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trãbã ãnkãjalã Isus koristilešçi šodã numa sã zãkã kã farizeji nus u pravo kã jej nu trãbã sã sã ãnkãjaskã. Ku alčilje vorbi: “devedeset devet (99) ominj ka voj gãndešçi kã voj šçec pravedni šã kã nu trãbã sã vã ãnkãjec.” § **15,8** ãm original skrijã: “deset drahmi”. Atunšje una drahma are una dnevnica.

¹¹ Isus u zäs: "Are unu om kari ave doj fišjor. ¹² Häl maj tänär u zäs alu tatusu: 'Tatä, däm dio šje äm pripadalešci.' Aša tata aluj u ämpärcät kutotu šje ave äntri jej.

¹³ Dä pä dovä tri zälji, fišjoru häl maj tänär u akuljes kutotu šje ave šä su pus pä kalji sä mergä däparci šä akulo u čiltit kutotu šje ave, čilte fär dä gänd. ¹⁴ Känd u čiltit kutotu, mari fomi u vinjit pä pämäntu hundi are jäl, šä su aflat äm särašijä. ¹⁵ Aša u mers la unu om äm pämäntula kari lu mänat äm telek sä aj ränjäskä poršji.*

¹⁶ Aluj ji are aša fomi dä šu kivinjit sä mänäšji däm ha šje† mänka poršji, šä njime nuj däde njimika.

¹⁷ Dä pä aje jäl šu vinjit äm firi. Jäl u zäs: Tata amnjov ari mulci slugur šä jej ari um boglä dä mänkari a ju ajišje mor dä fomi! ¹⁸ Ju muj skula šä uj meržji la tata amnjov šä ju zäšji: 'Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dä činji, šä alu Dimizov äm nor. ¹⁹ Ju nu mes maj mult vredan sä fjuv čimat fišjoru atov. O lasämä šä fjuv radniku atov!'

²⁰ Atunšje su skulat šä u mers la tatusu. Ali mar känd are inka däparci dä la kasa alu tata aluj, tatusu lu väzut šä lu apukat mila dä jäl. Tatusu u aljirgat la jäl, lu ängärgäjet šä äl surätat tari. ²¹ Fišjoru ju zäs: 'Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dä činji šä alu Dimizovu äm nor. Ju nu mes maj mult vredan sä fjuv čimat fišjoru atov.'

²² Tatusu u zäs alu slugurlje aluj: 'Dušjec friš šä afläc maj bunji colji šä punjec pä jäl, dädecäj virigä‡ dä mäna aluj, šä cipiliš dä pišjorilje aluj.Š ²³ Šä

apukäc pä maj mändru ränjitä vakä šä amuräcu, atunšje lasä sä mänkänj šä sä fijenj fälöš. ²⁴ Adäšje? Däm ala ränd kä astäs fišjoru amnjov are mort, a aku kustä äm napoj! Jäl are pirdut šä aku su aflat!' Aša jej sur apukat sä sä änfälušaskä.

²⁵ Maj bätärn fišjor are äm telek. Jäl vinje akasä šä kum vinje maj apropi dä udvar, jäl puce sä audä muzikä šä žok. ²⁶ Aša u čimat pä unu däm slugur šä u äntribat šje äj aje. ²⁷ Šä ju spus: 'Fračitu atov su äntors akasä šä tatusu u amurät maj mändrä ränjitä vakä däm ala ränd kä su äntors sänätos!'

²⁸ Ali jäl are mirgiš šä nu gände sä tunji äm nontru. Šä aša u mers afarä, a tatusu sä aruga la jäl sä vijä äm nontru. ²⁹ Ali jäl u äntors vorba alu tatusu: 'Numa gändeshiči kä mulc ej šje am lukrat dä činji ka robu, šä uvek am fäkut šje maj zäs šä tot nu maj dat njiš mikä kecä sä pot ave slavalala ku urtašji amej. ³⁰ Ali känd astäs fišjoru atov u vinjit akasä kari u mänkat kutotu šje aj dat gäzdäšije, ku bludnicur, atunšje tu či dušj šä amor ränjitä vakä päntu jäl!'

³¹ Tatusu u zäs aluj: 'Fišjoru amnjov, tu ješc uvjek ku minji, šä kutotu šje am ju äj atov. ³² Isto aša benji äj aku sä slavalenj šä sä nji änfälušanj kä astäs fračilje atov are mort šä su äntors äm kust äm napoj, šä jäl are pirdut šä aku su aflat!' "

16

Isus nji änvacä kum sä koris-tilenj gäzdäšije mudro šä äirept

* **15,15** Zakonu alu Židovur zäšje kä poršj äs nečistä životinjur. Pängälä asta zakonu, Židovi nu are slobud sä mänäšji karnji dä pork. VejsLev 11,7. Židovi märzäle poršj. † **15,16** däm ha šje Äm original skrijä: "ljuskur däm rogač". As re ljuskä däm mahunur kari krešci pä ljemnu dä rogač. ‡ **15,22** virigä Viriga äj znak dä čast šä dä autoritet. § **15,22** šä cipiliš dä pišjorilje aluj. Känd porc sandalur aje aratä kä ala om äj slobodan a nuj rob.

¹ Asta usporedbã isto Isus u spus alu učenici: “Are om gãzdak kari u dat lukru alu unu upravitelj, šã ju fost spus aluj kã upravitelju čãlthešci šã rãšãpã gãzdãšije alu gazda aluj. ² Aša lu čimat pã jãl šã ju zãs: ‘Šje aj asta šje audã dã činji? Dãm računu dã kutotu šje aj fãkut, kã tu maj mult nu poc fi upravitelj!’

³ Upravitelju u zãs atunšje aluj sãngur: ‘Šje sã fak, aku kãnd gazda je ãndãrãt lukru dã la minji? Nu am pučeri sã kapalesk? U fi rušãnji sã mã duk sã kuldujesk. ⁴ Ščuv šje uj fašji! Ju uj ãirežji aša dã kãnd mur mãna dãm lukrusta tot uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora.*’

⁵ Aša jãl u mãnat dã pã ominji šje as re dator alu gazda aluj, unu pã kiçi unu. Jãl u ãntribat pã elši om: ‘Kit ješc dãtor alu gazda amnjov?’ ⁶ Jãl u ãntors vorba: ‘Sto bačvur† dã uloj dãm maslinur.’ Upravitelju u zãs: ‘Šãz žjos, jec računu šã pã friš skrijã pedeset.’

⁷ Šã jãl u ãntribat pã altu om: ‘Kit ješc tu dãtor?’ ‘Sto merur‡ dã pšenicã.’ Šã jãl ju zãs aluj: ‘Jec računu šã skrijã osamdeset.’

⁸ Atunšje gospodaru u ãmãrit pã nu ãirept upravitelj kari ãm oči aluj nu are bun upravitelj, kã u arãtat dãstafelã mãrđulijã kari nuj bunã. Asta aratã, kã ominji dã asta svetš ãs maj mudri ãm stvarurlje alor dã kit dã ominji dã luminã.* ⁹ Šã ju vã zãk: ‘Koristilec gãzdãšije šje fužji daje

kã aj nepravednã ku aje vã fãšjec urtašj pã lãngã voj, aša kãnd nu maj u fi gãzdãšijã, atunšje voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš.†

¹⁰ Ala kari aj vjeran ãm maj mišj stvarur, aj isto aša vjeran ãm stvarurlje mar; šã ala kari nuj vjeran ãm stvarurlje mišj aj isto nu vjeran ãm stvarurlje mar. ¹¹ Šã aša dakã nac fost vjerni ãm svetovno gãzdãšijã šjinji vu ãnkredi ku pravã gãzdãšijã sã upravljalec? ¹² Šã dakã nu šcijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pripadalešci avovã?

¹³ Njiš una sluga nu poçi sã služulaskã pã doj gazdur dãm turdatã, kã pã unu u zamrzãli a pã altu u plašji, ili u fi vjeran alu unu a pã halalãnt nu u puče vide ãm oç. Nu pučec služuli šã alu gãzdãšijã šã alu Dimizov istovremeno.”

¹⁴ Kutotu aje auze farizeji, kari asre lukumic dã banj, šã jej su apukat sã ãš fakã šjuf. ¹⁵ Atunšje Isus u zãs: “Voj vã fišjec pravedni ãm oçi alu lume, ali Dimizov šcijã sufljičilje avoštiri. Šje lume tari cenilešci, skãrbã aj ãm nençe alu Dimizov.”

Zakonu alu Mojsije šã kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 11,12–13; 5,18, 31–32)

¹⁶ Isus zãšji: “Zakonu alu Mojsije šã kenvijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile pãn šje no vinjit Ivan kari bučuza šã dã atunšje spunje Hir fãlos dã kraljevstva alu Dimizov a noj trãbujenj sã nagovurelenj sã mergã ãm kraljevstva

* **16,4** uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora Asta značãlešci kã alci ominj cu da lukru, šã alčilje stvarur šje ac trãbã dã kust. † **16,6** Sto bačvur ãm original skrijã: “Sto bata”. Aje are oko 3.000 litara. ‡ **16,7** Sto merur ãm original skrijã: “Sto kãrova”. Aje are oko 20.000 kilograma. § **16,8** ominji dã asta svet Asta aj dã ominj kari ãs ka nu ãirept upravitelj kari nu kunošci pã Dimizov. Ku alčilje vorbi: “Ominji dã asta svet ili svjetovni”. * **16,8** ominji dã luminã “Lumina” asta svitešci dã Dimizov ili dã ãirept ponašalalã. Ku alčilje vorbi “Ominji alu Dimizov” ili “ominji kari kustã ãm svetlã”. † **16,9** voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš. Asta značãlešci kã Dimizov aj zadovoljan kã koristilec banjã sã ažutãc alu ominj ili alu urtašj kari ažutãc. Dimizov šã ãnđelji vu ãšciptã ãm domu alor ãm nor.

alu Dimizov. ¹⁷ Nu značalešči kã zakonu alu Mojsije nuj bun. Majnti u trešji noru šã pãmãntu, kitã sã propadalaskã zakonu ili sã kadã una slovã dãm zakon.

¹⁸ Kari sã lasã dã la bãšãcaš sã sã ãnsori ku alta bãšãca fašji preljub. Šã tot omu kari u ãnsura pã mujeri kari aj lãsatã dã la bãrbat isto fašji preljub.”

Usporedbã dã om gãzdak šã dã Lazar

¹⁹ Isus zãšji: “Are om gãzdak kari sã ãmbrãka ãm colji skumpi† šã ãm totã zã mãnka skumpã mãnkari. ²⁰ Akulo are isto aša om sãrak kari sã čima Lazar kari are astupat ku čirevur pã jãl šã are pã košči la uša la ala gãzdak. ²¹ Jãl ãš kivinje sã fijã rãnjit ku mrvicurlje šje kãđe dã pã masa alu omuluje gãzdak. Kãnji delj divljã čak vinje la jãl šã aj ljinže čirevur. ²² U vinjit vreme kãnd u murit kuldužu, šã andeji lor dus ãm bracã la Abraham. [§] Omu gãzdak isto u murit šã u fost ãngrupat. ²³ ãm mari mukã ãm podzemlje,* gãzdaku su ujtat sus šã u vãzut pã Abraham dã dãparci šã pã Lazar kari are lãngã Abraham.

²⁴ Šã jãl u plãns ãm mužjalã: “Tata, Abraham fijãc milã dã minji! Mãnãl pã Lazar la minji lasãl sã ãntupaskã žježjitu ãm apã šã sãm rãšjaskã ljimba, kã mari mukur ãs pã minji ãm fokusta.”

²⁵ Abraham u ãntors vorba: “Fišjoru amnjov, tu trãbã sã čì ãngãndešć dã aje kãnd arej pã pãmãnt tu avej mulči bunji stvarur, kãnd Lazar ave mulči relji stvarur. Ali jãl aj aku ãm

utjehã, kãnd ješć tu ãm mukã. ²⁶ Šã dã kutotu asta, ãntri noj šã ãntri voj aj mari gropã fãr dã kraj. Eje kari ar gãndi sã mergã dã ajišje la voj nu poči, šã njiš njime nu poči dã la voj sã vijã la noj.”

²⁷ Atunšje omu šje are gãzdak u zãs: “Mã arog la činji sã ãl mãj pã Lazar la kasa alu tata amnjov. ²⁸ Ju am šinšj frac kari akulo kustã. Lasã sã lji upozurulaskã sã nu vijã pã ista lok pljin dã mukã!”

²⁹ Abraham u ãntors vorba: “Jej ari kenvijur kari Mojsije šã proroci ari skris dã jej sã lji opozurulaskã! Lasãlji sã pujã ureci la jej!”

³⁰ A jãl u zãs: “O nu, Tata amnjov Abraham. Alor lji trãbã sã lji vijã šjinjiva dãm morc, šã jej sur ãnkãji.”

³¹ Abraham u ãntors vorba: “Dakã no punji ureče la Mojsije šã la prorokur, nur ãnkredi njiš sã sã skolji šjinjiva dãm morc.”

17

Kum sã jãrtenj šã sã fijenj vjerni sluga

(Mt 18,6–7; 15; 21–22; Mk 9,42)

¹ Isus u zãs alu učenici aluj: “Napadajur dã relji trãbã sã vijã ali jao alu ala om pã kari vinji.

² Aluj jar fi maj benji sã ajvi petrã dãm mlin ljigatã la gãt šã sã sã vãrljaskã ãm apã, dã kit sã puji pã grehur pã hej mišj.

³ Fijec ãm samã! Dakã fračitu ac vitešči ãmpurišeščil; atunšje dakã su ãnkãji, jartãj. ⁴ Makar sã zgrešilaskã protiv dã činji šapči (7) rãndur ãm una zã, dakã vinji la činji šapči (7) rãndur sã priznalaskã dã aje šje u fãkut, jartãj.”

† **16,19** ãm original skrijã: “kari sã ãmbrãka ãm ljubičastã mãndri colji”. Ljubičastã farbã šã tkaninã dãm mãndru lan as re tari skumpi. **§ 16,22** ãm bracã la Abraham ãm original skrijã: “pã čeptu alu Abraham” ili “ãm bracã alu Abraham”. Asta svitešči kã Abraham šã Lazar as re una lãngã alt pã aje feštã, pã grčki stil kãnd mãnka pã feštã. Fãlušãjã ãm nor are mulči rãndur ka vorba alu Dimizov ka slika kum aj feštã. * **16,23** podzemlje ãm original skrijã: “Had”. Numurlje “Had” šã “Šeol” k koristile ãm Biblijã kum aj morče šã lok hundi duša alu ominj fužji kãnd jej mori.

5 Apostolu u zäs alu Domnu: “Dänji maj mult änkriđalä!”

6 Domnu anostru u äntors vorba: “Sä vi avut änkriđalä makar äša dä mikä ka sämänca dä gorušičino zrno voj ac puće zäšji alu ljemnusta: ‘Skočići däm vänj šä sämänäči äm more!’, šä voj vic punji ureći.

7 Šjinji däm voj zäšji alu sluga aluj, dä pä šje u lukra äm telek ili päze pä biršj, sä ac zäkä känd vinji däm lukru: ‘Hajd jec lok?’
8 Mar ju zäšji am lok dä aje: ‘Dući šä fä šjeva dä mänkat, ščimbäc coljilje, šä äščaptämä sä mänäk šä sä bjov, dä pä aje poc tu sä šäs šä sä mänäšj!’
9 Šä ar kápata sluga šjeva ka posebnä zasluga dä aje dä šje u fäkut? Ju gändesk kă nu.
10 Šä voj isto fäšjec kutotu šje am zapovjedalit, trăbă sä zäšjec: ‘Noj ščenj numa obični slugur. Noj numa anj fäkut lukru anostru!’”

Ozdravalic äs zešji (10) ominj ku gubă, a numa Samaritanac su zahvalalit

11 Äša pä kalje dä Jeruzalem, Isus u mers pä kalje kari sljedile granicurlje äntri Samarija šä Galileja.
12 Are aje sä tunji äm unu däm saturljelje šä jäl u aflat pä drik zešji (10) ominj ku gubă. Jej ur stat pä dăparči
13 šä ur mužjit la jäl: “O Isuse Domnu! Fijäc milă dä noj!”

14 Känd u vâzut pä jej, Isus u zäs: “Dušjec šä arătăcävă la pop sä vadă dakă ščec sänătoš.” Jej lur pus ureći, šä pä kalji jej ur fost čistilic.

15 Atunšje unu däm jej känd u vâzut kă u fost čistilit su äntors äm napoj šä däm tot graju slavale pä Dimizov.
16 Jäl u kâzut žjos pä ubrazu la pišjorilje alu Isus šä ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

17 Isus u äntribat: “Nas re zešji (10) ominj kari as re čistilic? Hundi äs heščelanc novă (9) ominj?
18 Nu su äntors njime äm napoj sä đe slavalala alu Dimizov, čar strancusta?”
19 Atunšje jäl u zäs: “Skolăci šä dući pä kaljec. Änkriđala ata ču spsalit!”

Kraljevstvo alu Dimizov äj dapropi

(Mt 24,23–28, 37–41)

20 Kum u fost äntribat dä la farizeji känd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u äntors vorba: “Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, äša sä potă ominji sä promatralaskä dä pä znakovur.
21 Äša lume sä nu potă sä zäkă: ‘Ujtăci! Ajiše äj.’ İli: ‘Akulo äj!’ Nu! Kraljevstvo alu Dimizov äj äntri voj!”

Isus spunji kă u vinji äm napoj

22 Jäl u zäs lu učenici aluj: “U vinji vremi känd vic kivinji sä videc una däm zäljiljelje känd ju, Fišjoru Omuluj, uj vladali ka kralju, ali kivinjala avostră no fi ispunulită.
23 Orikic ur zäšji: ‘Ujtăci akulo äj! Ajiše äj!’ Nu fužjec äm njikere nu vă maknalec!
24 Känd ju uj vinji Fišjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dä svetlä svitlăzânt däm unu kap dä nor pän la altu kap dä nor. Äša u fi šä ku Fišjoru Omuluj äm zua aluj.
25 Ali majnti dä aje, ju trăbujesk sä patalaskä mult šä ju uj fi odbacalit dä la asta generacijă.

26 Kum are äm zäljilje känd Noa kusta, äša u fi äm zäljilje känd ju Fišjoru Omuluj uj vinji.
27 Atunšje jej mänka šä bije, sä änsura šä sä ämirita pănă äm zuve känd Noa u tunat äm arkă. Šä poplava u vinjit šä u uništilit pä toc kari nas re äm arkă.

28 Isto äša are äm zäljilje känd Lot kusta. Jej mänka šä bije,

kumpära ša vinde, ša sãmãna ša gradale. ²⁹ Ali pã zuva šje Lot u fužjit dãm Sodoma u kãzut fok ša sumpor dãm nor ša u uništilit pã jej toc. ³⁰ Isto aša u fi dãm turdatã pã zuve kãnd ju, Fišjoru alu Omuluj muj ãntoršji. ³¹ Dakã ãj ãm aje zuva omu pã krovuš dã kasa* a stvarurlje aluj ãs ãm kasa, nu mergã žjos dã pã jelji sã ãš je ku jãl. Isto aša dakã ãj om ãm telek, nu mergã akasã. ³² Ångãndecavã dã bãšãca alu Lot šje ju su dogodulit!† ³³ Šinji gođe ãnšjarkã sã ãš spasalaskã kustuš ala lu perđi a kari lu perđi ala u ave kust. ³⁴ Åm aje nopci ju vã spuj ur fi doj ominj ãm ista pat šã unu dãm jej u fi lot, halalãnt u fi lãsat. ³⁵ Dovã mujer una ur meljali fãn, šã una u fi lotã, hajelantã u rãmãnje.” ³⁶ ‡

³⁷ Uçenici ur ãntribat pã Isus: “Hunđi u fi aje Domnu.”

Jãl u odgovorulit: “Hunđi ãs ominj morc akulo u vinji lešinari.”§

18

Usporedba dã sudacu hamiš

¹ Isus u spus usporedba sã areci alu učenikur kã om ar trãbuji uvijek sã sã aroži šã nikad sã nu odustulaskã. ² Jãl u zãs: “Åm unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikã dã Dimizov, njiš nu sã brigale dã njime šje jej zãšji. ³ Šã akulo are una vãdojã ãm varušula kari stalno vinje akulo la jãl, šã sã aruga: ‘Apãrã mã dã dužmanu amnjov.’ ⁴ Una vremi nuj ažuta. Dã pã aje su apukat sã sã ãngãndãskã:

‘Nu am njiš šefãlj frikã dã Dimizov, ili brigã pã lãngã ominj. ⁵ Kum gođe, ju uj ažuta alu asta udovicã kã mult mã dosadalešci. Uj apãra, inaçe mu dosadali ku vinjala šã ku ãntribalurlje alji.’”

⁶ Atunšje Domnu Isus u zãs: “Ac bãgat sama šje šu zãs sãngur aluj sudacu hamiš?” ⁷ Šã atunšje nu da Dimizov điriptaci šã zaštitã alu lume akuljesã aluj kari plãnži la jãl zuva šã nopce šã jãl are strpljiv ku jej. ⁸ Ju vã zãk kã jãl u ažuta ku điriptaci šã ku zaštitã pã friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dãstafelã ãnkridalã ãm ominj kãnd ju muj ãntoršji pã pãmãnt?”

Usporedba dã farizej šã dã poreznik

⁹ Isus u spus alta puvešci, alu orikic ominj kari asre tari uvjerilicã ãm pravednostu alor, a jej pã alci sã ujtã ku mãrznjã. ¹⁰ Jãl u zãs: “Doj ominj ur mers sus ãm Hram sã sã aroži. Unu dãm jej are farizej, šã altu om are carinik. ¹¹ Farizeju su skulat sus šã u zãs asta aruguminci pãntru dã jãl: ‘O Dimizolje, ju dov hvalã cijã kã nu mes ju ka hešćelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili čak ka asta carinik. ¹² Ju postulesk dovã rãndur pã sãptãmãnã; dov desetina cijã dã kutotu šje zaradalesk.’

¹³ Cariniku pã haje parci, u rãmas dã parci, šã nu su ãndura sã rãđiši očiš ãm nor, numa ãš bãçe çeptu dã žalji šã zãšje: ‘Dimizolje aj milã dã minji grešnik!’ ¹⁴ Ju ãc zãk kã ala poreznik u mers akasã opravdan la Dimizov, a farizej nu. A tot

* **17,31** Krovurlje alor as re ravnã a ominji puće sã umblji sus ili sã šadã. † **17,32** Je su ujtãt ãm napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji dãm Sodoma. **17,32** Stv 19,16

‡ **17,36** Orikic rukopisur ari asta stih: “Doj ominj ur lukra ãm telek šã unu u fi lot, halalãnt u rãmãnje.” **17,36** Mt 24,40 § **17,37** Kãnd ominji veđi pã lešinarur kum ãs una, jej šcijã kã akulo ãs ominj morc. Aša toc u šci kãnd u vinji sudu alu Dimizov. **17,37** Job 39,30

* **18,6** Ku alčilje vorbi: “Asta sudac are nepravedan, ali ujtãcãvã šje jãl u odluulit!”

omu kari sã rãdika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãdikac.”

*Isus blagoslovulešci pã kupij
(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)*

¹⁵ Jej ur adus isto aša šã pã mišj kupijiš, sã puja Isus mãnjlje pã jej sã lji blagoslovulaskã. Ali kãnd ur vãzut aje učenici jej ljur svãtit sã aj đe uđinã. ¹⁶ Isus lju čimat atunšje la jãl šã u zãs: “Lasãlji pã kupiji sã vijã la minji šã nu lji branalec, kã kraljevstva alu Dimizov pripadalešci alu dastafel ka jej. ¹⁷ Anume, ju vã zãk: ‘Kã kari gođe no fi ka kupiji mišj ponizni nor puće sã tunji ãm kraljevstva alu Dimizov.’”†

Teško aj alu gãzdašj sã tunji ãm kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 19,1–30; Mk 10,17–31)

¹⁸ Are unu vladar akulo kari u ãntribat pã Isus: “Bun Učitelju, šje trãbã sã fak sã kapãt kust dã erikeš?”

¹⁹ Ju zãs Isus aluj: “Adãšje mã čem pã minji bun?‡ Njime nuj bun čar unu Dimizov. ²⁰ Zapovjedurlje alu Dimizov šcijã: ‘Nu fã preljub’, ‘Nu amurã’, ‘Nu fura’, ‘Nu svedočuli ãm mišjunã’, ‘Poštivãlešcic pã tatusu šã pã mumãta.’”

²¹ Jãl zãs: “Da šã asta am pãzãt dãm tãnjireme ame.”

²² Kãnd u auzãt Isus aje, jãl ju zãs: “Ali ac ibizešci una stvarã: dući šã vindic kutotu šje aj, ãmparcã banji alu sãrašj, šã tu vi ave gãzdãšijã ãm nor. Atunšje hajd šã sljedilešcimã pã minji.”

²³ Ali kãnd u auzãt aje, tari su ãntristat kã jãl are gãz dak šã nu gãnde kutotu sã vãndã.

²⁴ Kãnd u vãzut Isus kitã dã tari su razočaralit, jãl u zãs: “Kitã dã grov aj dã eje kari ãs gãzdašj sã tunji ãm kraljevstva alu Dimizov! ²⁵ Maj ušuri aj alu devi sã tunji pãm urečilje dã ak, dã kitã alu gãz dak sã tunji ãm kraljevstva alu Dimizov.”

²⁶ Hej šje punje ureći ur zãs pã aje: “Šinji atunšje poći fi spasalit?”§

²⁷ Isus u ãntors vorba: “Šje aj nemoguće alu om, aj moguće alu Dimizov.”

²⁸ Atunšje Petar u zãs: “Benji noj anj lãsat kutotu, šã čanj sljedilit pã činji.”

²⁹ Isus u ãntors u alor vorba: “Anume, ju vã zãk, kã šinji gođe ãš lasã kasaš, ili pã bãšãcaš, ili pã fraciš, ili pã mumãsa šã pã tatusu, ili kupijiš pãntru kraljevstva alu Dimizov, ³⁰ a sã nu kapići dã aje maj mult ãm asta kust dã kit ave, a u kãpãta pã altu svet kari vinji kustu dã erikeš.”

Isus jarã spunje dã morče aluj

³¹ Isus u čimat pã dvanaest apostolur la jãl, šã u zãs: “Punjec ureći, noj mãrženj ãm Jeruzalem šã kutotu akulo šje u fost skris dã la proroš ãm kenvija svãntã dã minji, Fišjoru Omuluj a aje su dogoduli: ³² Jej mu predali ãm mãnjlje alu ominj kari nus Židovi šã dãm minji šor fašji šuf, uj fi bãtut, jej mu skipa, ³³ šã dã pã šje uj fi bičevãlit šã uj fi amurãt,

† **18,17** Dimizov zahtijevãlešci dã la ominj sã apušji vlast dã la Dimizov ku pouzdanje šã ku poniznost. Ku alčilje vorbi: “šjinji god gãndešci sã tunji ãm kraljevstvo alu Dimizov trãbã sã apušji ku pouzdanje šã ku poniznost ka kupilu.” ‡ **18,19** bun Isus postavale vorba sã vadã dakã omu are bunã razumijevanje dã identitetu alu Isus, dakã Isus aj Dimizov. Dakã omu ãl prihvatãlešci ka pã Dimizov atunšje jãl u prihvatãli pozivu alu Isus sã vãndã kutotu šje ari

šã sã ãl sljedilaskã. **18,20** Izl 20,12–16; Pnz 5,16–20 § **18,26** Židovi gãnde kã ala om are gãz dak daje kã Dimizov lu blagoslovulit daje kã ala om are pravedan. Jej gãnde kã ominj sãrašj nus pravedni. Atunšje kãnd ominji punje ureći la Isus, jej ur zãs kã aj nemoguće omu gãz dak sã tunji ãm kraljevstvo alu Dimizov, jej gãnde kã ominji sãrašj nu poći sã sã nadalaskã kã Dimizov lju spasali kãnd u fi sudu.

ali dā pā aje ju uj uskrsnuli treća zuva.”

³⁴ Učenci nu šcije njimik dā asta. Elje vorbi ljur fost askunša, šā jej nor prišjiput njimika šje sā āngānde Isus.

Isus ozdravalit pā orb om dā apropi ām Jerihon

³⁵ Kum ās re apropi ām Jerihon, šjeva ka omu orb šāde pā drik šā kulduže. ³⁶ Kānd omu orb u auzāt kā gārmadā trešji pā akulo, jāl su āntribat šje āj aje. ³⁷ Aša jur spus kā Isus dām Nazaret u trikut pā akulo. ³⁸ Pā aje u mužjit: “Isuse Fišjoru alu David,* mā arog la činji aj milā dā minji!” ³⁹ Lume kari umblā ām nenci āj zāšje sā takā, ali jāl su apukat šā maj tari sā mužjaskā la jāl: “O Fišjoru alu David aj milā dā minji!”

⁴⁰ Atunšje Isus u stat šā u dat zapovjed sā āl adukā la jāl. Jāl lu āntribat: ⁴¹ “Šje gāndēšč sā fak pāntru činji?”

Šā jāl u āntors vorba: “O Domnu, ju gāndesk sā vād!”

⁴² Isus ju zās: “Ujtāci! Ānkriđala ata ću ozdravalitā.” ⁴³ Šā jāl odma u kāpātāt sā vadā. Šā lu sljedilit pā Isus, šā slavale pā Dimizov. Šā totā lume kari ur vāzut dāde slavā alu Dimizov.

19

Zakej sā ānkāješči

¹ Isus u vinjit ām Jerihon šā u trikut ām ala varuš. ² Šā akulo are om šje sā čima Zakej. Jāl are glavni poreznik, šā are gāzđak. ³ Jāl ānšjārka sā vadā pā Isus šā sā saznalaskā šjinji āj jāl. Ali

nu āl puće sā āl vadā akulo asre mulc ominj daje kā jāl are niskā om. ⁴ Dām ala rānd jāl u aljārgat ām nenci šā su urkat pā ljemn dā divlja smokvā ām nadā kā lu viđe daje kā Isus vinje pā aje kalje.

⁵ Kānd u vinjit Isus pā lokula, jāl su ujtāt sus šā lu vāzut pā jāl, šā ju zās: “Zakej, pāfriš haj žjos, kā ju trābā astās sā vju la činji akasā.”

⁶ Šā jāl su āngribit sā vijā žjos šā lu apukat ku fālušājā. ⁷ Kānd ur vāzut lume aje, jej toc gumunje: “Jāl u meržji la om kari āj grešnik!”*

⁸ Zakej su skulat šā u zās: “Domnu, ujtāci! Ju dov žāmātaći dām gāzđāšije ame alu sārašj. Šā dakā am ānšjāljit pā šjinjiva, āntork patru rāndur majmult.”

⁹ Isus ju zās aluj: “Astās spasenje u vinjit la asta kasa,† kā šā asta āj fišjoru alu Abraham.‡ ¹⁰ Kā ju Fišjoru alu Omuluj am vinjit sā kotā šā sā spasalaskā pā ominj kari u fost pirdut.”§

Slugurlje alu Dimizov ar trābujj sā rāmāji vjerni

(Mt 25,14–30)

¹¹ Mulc ominj ur auzāt elje vorbi, kum are dapropi dā Jeruzalem, šā ominji sā gānde kā kraljevstva alu Dimizov odma su apuka.* Isus daje su apukat sā lji spuži maj una usporedbā. ¹² Jāl u zās: “Unu gāzđak om su gātāt sā mergā ām dāparći pāmānt sā kapići kraljevstva šā atunšje sā sā āntorkā. ¹³ Jāl u čimat pā zešji (10) slugur, šā lju dat pola

* **18,38** Ili “Isus are potomku alu David, kralju dā Izrael. Fišjoru alu David are numilje dā Mesija.” * **19,7** Židovi mrzāle pā poreznici šā jej gānde kā njiš una osobā nu trābā sā sā družulaskā una. † **19,9** spasenje u vinjit la asta kasa Ku alčilje vorbi: “Dimizov u spasalit pā ominj kari kustā ām asta kasā.” ‡ **19,9** asta āj fišjoru alu Abraham Ku alčilje vorbi: “om kari ari vjerā ka kum ave Abraham.” § **19,10** kari u fost pirdut Asta značalešči: “ominj kari u fužjit dā la Dimizov daje kā ur grešilit.” * **19,11** kraljevstva alu Dimizov odma su apuka Židovi ānkriđe kā Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah kānd u vinji ām Jeruzalem.

Ku alčilje vorbi: “Isus odmah su apuka sā vladalaskā ām kraljevstva alu Dimizov.”

kila dā aržjint†, ‡ šā u zās: ‘Fāšjec korist aje pān šje nu mā āntork.’
 14 Ali ominji dām lokula aluj āl māržāle, šā u mānat pā predstavnišj dā pā jāl sā zākā: ‘Noj nu gāndenj asta om sā nji fijā kralj.’

15 Ali jāl su āntors ku autoritet dā kralj šā u dat zapovjed sā āj adukā pā slugurljelje alu kari u dat banj sā vijā dādānenći sā đe izvještaj šje ur fākut ku banji.
 16 Elši sluga kari u vinjit, u zās: ‘Domnu, banj atej mu adus dā zešji (10) majmult.’ 17 Šā jāl u zās aluj: ‘Māndru! Tu ješć bun sluga. Daje kā are vjeran ku mik, aku aj autoritet pā zešji (10) varušur.’

18 Altu om u vinjit, šā u zās: ‘Domnu, banj atej su rāđikat dā šinšj (5) rāndur.’ 19 Šā jāl u zās isto astuje: ‘Ju cuj da autoritet pā šinšj (5) varušur.’

20 Šā treći (3) u zās: ‘Domnu, ajišje āj banj atej, ju am pāzāt pāntru činji, am pus ām maram-icā. 21 Mijā mi are frikā dā činji daje ka ješć strog om: Tu jej šje naj ulagalit šā akuljež šje naj sāmānat.’

22 Šā u zās kralju ām ānturšjalā dā vorba: ‘Dām gura ata cuj suduli, njiš korist sluga! Tu šćijej kā mes om strog, šā jov šje nuj amnjov, šā akuljeg šje nam sāmānat. § 23 Atunšje adišje naj pus banj ām bankā? Sā vi putut šjeri banj ku kamaturlje kānd maš āntoršji.’ 24 Atunšje kralju u zās alu hej šje stāće akulo: ‘Loc banj dā la jāl šā dāđecāl alu ala kari ari zešji (10).’

25 Jej ur zās: ‘Ali Domnu, jāl mar ari šinšj (5) kilā dā aržjint!’

26 Ju vā zāk: Kari ari u ave majmult, a heje kari nari čak šā haj pucān šje ari u fi lot dā la jāl.* 27 A alu dužmanji amej kari nu gānde sā fjuv kralju alor, adušjecālji ajišje šā amurācālji ām oči amej!”

Isus tunā ām Jeruzalem ka Kralju

(Mt 21,1–11; Mk 11,1–11; Iv 12,12–19)

28 Kānd Isus u spus usporedbe, u mers maj pā dāparći pā kalje dā Jeruzalem. 29 Kānd Isus vinje mar apropi dā lok ām Betfaga šā Betanija la planina dā maslinur, jāl u mānat pā doj učenikur aluj ām nenći. 30 Jāl u zās: “Dušjec ām sat ām nenći. Kum vinjec ām lok, voj vic afla pā magar pā kari njime no šāzut.† Dāzljigācāl šā adušjecāl la minji. 31 Dakā vu āntriba šjinjiva: ‘Adišje āl dāzljjež?’, numa zāj: ‘Alu Domnu āj trābā.’”

32 Šā kari u fost mānatā ur aflat točno kum jāl u zās. 33 Čak šā kānd dāzljiga pā magar, gazdurlje u āntribat: “Adišje dāzljigāc?”

34 Šā ānturšjala dā vorba are: “Alu Domnu āj trābā.” 35 Šā lu dus la Isus šā ur pus haljinurlje alor pā magar šā u pus pā Isus sus pā jāl sā šadā.

36 Kum māržje jāl ām nenći, lume punje haljinurlje alor pā driku hundi prušule sā đe čast alu Isus. 37 Šā baš kum vinje jāl apropi dā varuš hundi planina

† 19,13 ‡ 19,13 pola kila dā aržjint “mina”. Una mina are 600 grama, najvjerojatnije aržjint. Tota mina are ka plata dā 100 zālji, aje šje ominji as re pālčic dā patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dā platā. § 19,22 šā jov šje nuj amnjov, šā akuljeg šje nam sāmānat. Asta are numa izrekā. Osoba kari je dām bankā kutotu ili akulježji šje alci samānā āj metafora dā alci kari sā koristilešći ku benjilje alor šje alci tari u lukrat. * 19,26 Ku alčilje vorbi: “Toc kari koristilešći benjilje šje ari, ju fu dat maj mult, šā dā la om kari nu koristilešći benjilje šje ari alor ju su lo šje ari”. † 19,30 pā kari njime no šāzut Numa životinjurlje kari nikad nu asre korištenā dā lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7).

dă maslinur să slăbođi žjos, toc učenici aluj sur apukat să kănci ăm mari fălušăjă, șă dăm tot graju slavale pă Dimizov dă kutotu mari čudur šje ur văzut. ³⁸ Jej mužje:

“Blagoslovulit să fiğ
kralj kari vinji ăm numilje alu
Domnu!

Putuljală ăm nor,
șă slava alu Dimizov!”

³⁹ Orikic dă farizej ăm gărmađ jur zăs: “Učitelju, zălji alu učenici atej să nu svitaskă aje.”

⁴⁰ A Isus lju zăs: “Dakă jej ur tăšje, petrilje sur apuka să mužjaskă ăm slavă.”

Isus plănzi pă Jeruzalem

⁴¹ Kănd u vinjit Isus maj apropi la varuș su apukat să plăngă pă jej dasupra. ⁴² Atunșje jăl u zăs: “Să vi šcut numa ăștăs šje adușji putuljala ata!† Aku aj askunsă dă la oči atej. ⁴³ Daje kă vinji vreme kănd dužmanji atej ur riđika falur pălăngă činji, jej čur opkululi šă čur ănuje dăm totă parce. ⁴⁴ Šă jej čur uniștili pă činji do kraja šă kutotu šje kustă akulo šă no maj rămănje ăm činji njiș una petră pă alta petră, kutotu păntru aje kă nu aj prepoznulit vreme kănd Dimizov u vinjit la činji.”§

Isus mănă afară dăm Hram pă ominj kari vinđi

(Mt 21,12–17; Mk 11,15–19; Iv 2,13–22)

⁴⁵ Isus u mers ăm Hram, šă su apukat să lji măji afară pă eje kari vinđe šă kumpăra ăm nontru. ⁴⁶ Jăl u zăs alor: “Skris aj ăm svăntă kenvija: ‘Kasa ame

u fi kasa dă aruguminči’ ali voj ac făkut ‘șpiljă dă pljačkaș!’”*

⁴⁷ Dă zuva Isus ănvăca ăm Hram, a mar popur šă učitelji dă zakonu alu Mojsije šă alci vođur kari as re židovur planărze să ăl amori pă jăl. ⁴⁸ Ali jej nor aflat njimika kum ar fașji aje, daje kă lume să cănje apropi dă jăl, šă punje tari ureci la vorbilje aluj.

20

Isus ari vlast dă la Dimizov (Mt 21,23–27; Mk 11,27–33)

¹ Mar popur, učitelji dă zakonu alu Mojsije šă alci vođur kari as re židovur ur vinjit la Isus ăm una ză kănd ănvăca pă lumi ăm Hram šă propovjedale Hir fălos. ² Jej lor ăntribat pă jăl: “Pă alu šinji autoritet fașj stvarurljeșce? Šinji cu dat asta autoritet?”

³ Jăl u zăs: “Lasăcămă pă minji să vă ăntreb una stvar šă aj dă voj să ăm ănturșjec vorba: ⁴ Anume Dimizov u zăs alu Ivan să bučuzaskă pă ominj, ili ominji u zăs aje să fakă?”

⁵ Jej ur svătit una ku alt šă zășje: “Dăkă anj zășji ‘dă la Dimizov’, u ăntriba: ‘Adășje atunșje nu ănkriđec?’ ⁶ Ali dăkă anj zășji noj: ‘Dă la ominj’, totă lume u vărłji petri pă noj să nji amori. Kă jej ăș uvjerilic kă Ivan are prorok.” ⁷ Așa jej u ăntors vorba kă jej nu šćije dă hundi u vinjit autoritet să bučuzaskă.

⁸ Šă Isus u zăs: “Njiș ju nu vuj spunji ku alu šinji autoritet fak stvarurljeșce.”

19,38 Ps 118,25–26; 148,1 † **19,42** Isus arată tuga aluj daje kă ominji ăm Jeruzalem ur propustilit prilika alor să fiğ pomireni ku Dimizov. § **19,44** Eșce stihovur opisileșci opсадă hundi kătănjilje u opkolulit varușu kari ari falur. Kănd kătănjilje u opkoluli, ominji nu poči să mergă afară šă njime nu poči să lji ažuči. Isus šćije aje kă su dogoduli alu Jeruzalem ăm buđučnost. 70. god. dă pă Krist, kătănjilje dă Rim u opkolulit Jeruzalem šă akulo u amurăt pă mulc ominj **19,46** Iz 56,7 **19,46** Jr 7,11 * **19,46** Isus u făkut dă njimik pă prodavač daje kă jej ur uniștavalit svrha dă Hramu alu Dimizov. Dimizov gănde ominji să să arogă ăm Hramu aluj, ali prodavači aje koristile ka pă plac. Jej varale pă ominj daje kă lji naplatale maj mult dă rând dă žrtvă

Isus fašji usporodbã ku židovski voður ku rej vinogradarur (Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)

⁹ Isus u apukat sã spujã usporodbã alu lume: “Are unu om kari u sãmãnat vinograd šã u lãsat ãm najam vinogradu alu šjeva ka ominji, šã jãl atunšje u fužjit dãm pãmãntula pã maj lungã vremi. ¹⁰ Kãnd u vinjit vreme, jãl u mãnat pã sluga la ominj ãm vinograd sã ãj ðe parçe aluj dãm plodur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor bãtut šã lor mãnat ku mãnjlje golji. ¹¹ Atunšje u mãnat pã altu sluga ali šã pã jãl lor bãtut, vredãlit šã lor mãnat ku mãnjlje golji. ¹² Jãl u ãnšjirkat sã mãji pã treci sluga, ali šã pã jãl lor ranalit šã lor arukãnt.

¹³ Gazda dã vinograd u zãs pã aje: ‘Šje sã fak? Ju uj mãna pã fišjoru amnjov plãkut. Dar kãnd lu viðe pã jãl, pãlãngã jãl ur ave respekt.’

¹⁴ Ali ominjije kãnd lor vãzut sur ligizit ãntri jej: ‘Jãl ãj nasljednik. Hajc sã ãl amurãnj aša nasljedstva aluj sã nji rãmãji anovã.’ ¹⁵ Atunšje lor dus afarã dãm vinograd šã lor amurãt.

Aku šje u fašji gazda dã vinograd? ¹⁶ Jãl u vinji šã u uništiti pã ominjije. Šã u da ãm najam vinogradu alu alci.”

Kãnd u auzãt jej aje kum ominji urãt sã ponašalešci, jej ur zãs: “Nu ðe Dimizov!”

¹⁷ Jãl su ujtat pã jej, šã u zãs: “Skris ãj svãntã kenvija:

‘Petrã kari graditelji u vãrljit ãndãrãt u fost aku petrã zaglavnã?’

Šje znaçalešci asta? ¹⁸ Toc kari kaði pã petre u fi zdrubit pã

dãrãbelji, šã toc pã kari kaði u fi zdrubic.”

¹⁹ Uçitelji dã zakonu alu Mojsije šã mar popur ur ãnšjirkat sã pujã mãnjlje pã jãl ãm ala šas ali alor lji frikã dã lumi. Jej ur prišjiput kã jãl u spus dã asta usporodbã protiv dã jej.

Popi ãnšjarkã sã prevaralaskã pã Isus kãnd ãl ãntriba dã porez (Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Popi šã alci voður ãl pratala pã Isus šã or mãnat pã špijunj, ominj kari trišje ka ominj ðirepc kari ar trãbuji sã ãl optuzulaskã pã Isus ãm šjeva šje ar zãšji krivo aša sã ãl adukã pã Isus ãm mãnjlje dã upravitelj alu Rim. ²¹ Aša lor ãntribat pã jãl: “Uçitelju, noj šcijenj kã aje šje zãšj šã ãnvec ãj točno, šã kã nu arec njiš šefãlj parçi, ali tu ãnvacã anume kalje lu Dimizov. ²² Aku ãj benji dã noj židovur sã plãçenj porez lu car ili nu?”*

²³ Isus u shvatalit kum jej as re lukavi šã lju zãs alor: ²⁴ “Arãtam banji ku kari plãçešc porezu.† Aku alu šjinji ãj ubrazu šã numilje sus?”

Jej ur zãs: “Alu car.”

²⁵ “Atunšje plãçec alu car šje ãj pripadalešci lu car šã ðãðec lu Dimizov šje pripadalešci alu Dimizov!” ²⁶ Jej nu puçe sã aflji njimika rov ãm svatu aluj ãntri toc lumi, šã jej asre ãmirac la ãnturšjala dã vorba aluj, šã u tãkut.

Saduceji ãntrabã pã Isus dã uskrnsnuçe

(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

²⁷ Aku orikic saduceji‡ kari zãšji kã njime nu su skula dãm morc

20,17 Ps 118,22 * **20,22** Jej sã nadale kã Isus u zãšje “da ili nu”. Dakã u zãšji “da”, atunšje Židovi ar fi mirgiš pã jãl kã lji zãšji sã plãçãskã porez la alci kari ãs pã vlast. Dakã zãšji “nu” atunšje vjerski voður ar puçe sã zãkã alu Rimljani kã Isus ãnvacã sã kršãlaskã zakonu alu Rim. † **20,24** ãm original skrijã: “denar”. ‡ **20,27** saduceji grupa dã židov kari ãs vjernici šã političari jej numa prihvatalešci elši šinšj kenvijur dãm stari zavjet šã jej nur ãnkrizut ãm kust dã pã morçi.

ur vinjit la jăl, ku trik äntribalä:
 28 Jej ur zäs: “Učitelju, Mojsije u pus žos zakon päntru noj kă dakä fračisu omuluj ar muri šă lasä pä başăcaš fär dä kupij, atunšje fračisu aluj trăbă sä u ämiriçi šă sä rädišji familija päntru fračisu mort.Š 29 Undatä asre šapči frac. Elši u lot başăcă šă u murit fär dä kupij. 30 Šă drugi u lotu pä je, šă jăl u murit fär dä kupij. 31 Šă treçi u lotu pä je. Maj toc šapči ur lotu šă ur murit, šă njiš unu no avut kupij ku je. 32 Pä zadnji šă mujere u murit. 33 Aku lu šjinji u fi başăce känd or uskrsnuli morci? Ängändešciçi kă toc šapči ur avutu dä başăcă.”

34 Isus u äntors vorba alor: “Äm asta svet lume sä ämiritä šă sä änsorä. 35 Ali eje kari ur fost smatralic vredni sä uskrsnulaskä däm morc njiš nu su änsura, njiš nu sä ämiritä. 36 Šă jej nu poçi maj mult nikad sä mori, kă jej äs kupiji alu Dimizov daje kă äs riđikac däm morc. Jej äs ka ändeji. 37 Atunšje dä uskrnuče šă Mojsije u arätat aje äm svedočulala aluj dä grmu šje arđe. Akulo jăl čamä pä Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, šă Dimizovu lu Jakov, multä dobä dä pä šje jej ur murit. 38 Anume, Dimizov nuj Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustä, känd toc kustä päntru jăl.”*

39 Šjeva ka učitelji dä zakonu alu Mojsije u priznalit: “Učitelju, tu aj svitit benji!” 40 Dä pä aje jej nu sor maj ändurat sä äł äňšjeršji ku äntribalur.

Mesija äj maj mari dä kit Car David
 (Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

20,28 Pnz 25,5–6 **Š 20,28** Äm original skrijä: “rädika familijä päntru fračisu aluj.” **20,37**

Izl 3,6 * **20,38** Daje kă ešče ominj ur murit fizički, jej trăbă sä fijä duhovno äm kust. Ku alčilje vorbi: “Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustä, makar kă tela alor ur murit daje kă duhu alor kustä äm prisutnostu alu Dimizov.” **20,43** Ps 110,1 † **20,44** Daje kă David u čimat pä Mesija kă äj Domnu aluj, aje značalešçi kă Krist äj maj mari dä kit David šă nuj numa potomku alu David.

41 Isus u äntribat: “Šje gändešçi jej kum svitešçi dä Mesija kă äj numa Fišjoru lu Car David? 42 David dä jăl sängur äm kenvije dä Psalmur zäšji:

‘Domnu u zäs alu Domnu amnjov:
 Šaz pä desna parče ame.

43 Šă ju uj vărliji pä dužmanji atej däsüp pišjorilje atelji.’

44 David jasno äł čamä: ‘Domnu’, atunšje kum poçi jăl sä äj fijä fišjor?’†

Isus upozoravalešçi pä učenici aluj sä sä päzaskä dä učitelji dä zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

45 Isus svite lu učenici aluj a totä lume punje ureçi. 46 Jăl u zäs: “Je sama dä učitelji dä zakon alu Mojsije. Jej uživalešçi sä sä šetalaskä äm haljinur lunž šă sä fijä pozdravalic ku poštovanje äm varuš pä trgur šă jej plašji sä šadä lokurlje časni äm sinagogur šă pä nuntur. 47 Jej pljačkalešçi pä udovicur äm kăšälje alor, känd fašji lunž aruguminçi dä predstävä. Ali jej ur kăpäta maj gre kaznä.”

21

Udovica dä kutotu šje ari alu Dimizov

(Mk 12,41–44)

1 Kum su ujtat äm sus Isus u väzut pä ominj gäzdašj kum bagä banj äm škatulä kari are äm Hram. 2 Jăl u väzutu isto aša pä mujere vädojä kum u pus äm nontru doj mišj banj däm aržjint.

3 Isus u zäs: “Ju vä zäk anume, kă asta sarakä vädojä anume u dat maj mult däm toc jej. 4 Adišje?

Daje kã toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dãm aje ŝje ave mult kãnd mujere u dat dãm sãrãŝijã ŝã kutotu ŝje ave dã kust.”

*Znakur dã ãnturŝjala lu Krist
(Mt 24,1–22; Mk 13,1–20)*

⁵ Kãnd učenici svite dã Hram, ŝã zãŝje kã ave mãndri mar petri, ŝã are ukrãsalit ku ukrasar kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zãs: ⁶ “A dã eŝce stvarur la ŝje vã ujtãc aku, zuva u vinji, kãnd njiŝ una petrã no rãmãnje ajiŝe una pã alta. Jelji ur fi toçi vãrljiçi žos.”

⁷ Jej lor ãntribat pã jãl: “Učitelju kãnd u fi aje? Ŝã ŝefãlj znakovur ur fi kari ur zãŝji kãnd u fi?”

⁸ Jãl u zãs: “Ujtãcãvã sã nu fijec zãbunjic. Multã lumi ur vinji ãm numilje amnjov ŝã ur zãŝji: ‘Ju mes Mesija’, ŝã ‘Vreme ãj apropl.’ Ali nu bãgãc sama la jej. ⁹ Ŝã kãnd auzãc dã tabãrur ŝã dã nemirur nu fijec frikoŝ, kã eŝce dogãdãjur trãbã sã fijã elŝi ali kraj no vinji aŝa pã friŝ.” ¹⁰ Jãl isto aŝa lju zãs: “Nacija sur boruli protiv dã nacija, ŝã kraljevstva protiv dã kraljevstva. ¹¹ Ŝã u fi potresur pã različitã lokur isto ka ŝã fome ŝã kugur. Ŝã pã nor ur fi frikoŝi stvarur dã vãzut ŝã urãci znakur.

¹² Ali majnti dã ŝje u fi kutotu asta, ŝã vor apuka. Jej vur aduŝji ãm sinagogur la sud ŝã vor bãga ãm ãemicur. Jej vur trãje la kraljur ŝã la alci vladar daje kã ŝcec učenici amej. ¹³ Kutotu asta vu dã ŝansã sã svedoçulec. ¹⁴ Ali nu vã brigalec ŝje ac zãŝji ãm nençi dã obranã. ¹⁵ Kã ju voj da ãm vreme firi ŝã mãrduljiã ãm aje merã dã njime no puçe sã sã obranalaskã dã aje, ili sã sã batã protiv dã aje. ¹⁶ Ŝã voj vic fi izdalic, da ãak ŝã dã la

roditelji avoŝtri ŝã dã la frac ŝã dã la njam, urtaŝj, ŝã orikic dãm voj ur fi amurãc. ¹⁷ Toc vor mãrzãli daje kã ŝcec učenici amej. ¹⁸ Tot njiŝ unu pãr* dã pã kãpiçilje avoŝtri nu vu piri. ¹⁹ Ŝã dãkã nu odustanalec vic kãpãta kust dã erikeŝ.”

*Proroŝtvo dã uniŝtenje dã
Jeruzalem*

(Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)

²⁰ Isus spunje: “Voj vic viçe Jeruzalem opkolulit dã kãtãnj, atunŝje voj ac ŝci kã u fi uniŝten. ²¹ Atunŝje eje ãm regija Judeja trãbã sã skepi ãm planinur, eje kari kustã ãm varuŝ trãbã sã fugã dã akulo ŝã heje pãm satur sã nu mergã ãm varuŝ. ²² Kã ãm elje zãlji dã osvetã kutotu stvarurlje dãm Kenvija svãntã sur umplje. ²³ Jao alu elje kari ãs gãrjonji ili rãnjeŝci pã cãcã kupij ãm zãljilje kã bjeda ŝã mirgu protiv dã eje ominj u fi mari! ²⁴ Orikic ur muri pã ŝpica dã maç ŝã ostali ur fi zarobulic ãntrã mulçi nacijur. Jeruzalem u fi kãlkat dã la ominji kari nus židovi pãn ŝje nu lji treŝji vreme dã vladalã.”

*Isus sviteŝçi kum su ãntorŝji
napoj pã pãmãnt*

(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ Isus spunje: “Akulo ur fi znakur, pã sori, lunã ŝã pã ŝcevilje, ŝã ominji pã pãmãnt ur fi ãm mari nevoljur, dã graju mari dã valovur. ²⁶ Sufliçilje ominjilor lu lãsa dã frikã dã ha ŝje tek u vinji pã svet kã silurlje dãm nor sur zdrãnŝjina. ²⁷ Ŝã atunŝje jej ur svedoçuli kã ju am vinjit Fiŝjoru Omuluj pã oblak ku mari puçeri ŝã ku slavã. ²⁸ Kãnd u fi asta ujtãcãvã sus ŝã rãdikac

* **21,18** unu pãr Isus sviteŝçi dã maj mik dio la aje osobã. Jãl sviteŝçi kã ãntragã osoba nu u propadali. Isus mar spunje kã orikic ur fi amurãc, a ŝjinjiva priŝjepi kã duhovno alor nu lju fi njimika. **21,24** Iz 63,18; Dn 8,13 **21,27** Dn 7,13

kapičilje kã Dimizov vinji sã vã oslobudulaskã.”

Usporedbã dã ljemnu dã smokvã

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Isus lju spus usporedbã: “Bãgãc sama la ljemnu dã smokvã, šã alčilje ljemnji! ³⁰ Kit sã punji listur, voj viđec kã vara ãj apropi. ³¹ Isto aša kãnd vi viđe asta kã u fi voj ac šci kã kraljevstva lu Dimizov ãj apropi. ³² Anume, ju pot zãšji: asta ominj kari kustã no fužji ãndãrãt majnti dã šje kutotu asta no fi.† ³³ Norurlje šã pãmãntu u trešji ãndãrãt, ali vorbilje amelji nikad nor trešji.”

Fijec spremni dã Isusov dolazak
(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)

³⁴ Isus u zãs: “Nu lãsa brigur ãm sufljituc dã mãnkari, buturã šã brigur dã asta kust, sã nu vã dukã dã la Dimizov kã zuve poçi sã vijã ³⁵ dãm turdatã. Kã u vinji pã toc bez obzira hundĩ kustãc pã pãmãnt. ³⁶ Pãzãc dãm ala rãnd pã toçi vremilje. Šã arugãcãvã sã fijec spremni sã skãpãc dã kutotu asta šje u fi, šã sã pučec sã fijec ãm nençe ame la Fišjoru Omuluj fãr dã frikã.”

³⁷ ãm totã zã Isus ãnvãca ãm Hram, ali nopçe jãl fužje afarã šã ãš fãšje lok la planina dã maslinur. ³⁸ Ali dã ãiminjaca rãkori, totã lume vinje sã pužã ureçi la jãl ãm Hram.

† **21,32** asta ominj kari kustã ãm original skrijã: “asta generacijã”. Postojulešci različitur naćinur kum sã prišjipenj asta redak: 1. asta generacija znaćalešci pã heje kari kusta ãm vreme kãnd Isus svite a aje znaćalešci kã u fi uništenje dã Jeruzalem šã alći znakovur kari u adušji la povratku alu Krist su apukat kãnd jej u kusta; 2. asta generacijã znaćalešci alta vrstã dã ominj kari ãs rej šã sã suprotstavljalešci lu Isus, a aje znaćalešci kã uvijek u fi nevjernici kari sã suprotstavljalešci lu Isus pãn la trenutak kãnd jãl su vratali pã pãmãnt; 3. asta generacijã znaćalešci “asta rasã” odnosuleši pã židovur, šje znaćalašci kã židovska rasa nu u prošuli majnti dã šje Isus su ãntoršji pã pãmãnt, ili 4. asta generacija znaćalešci kã ominji u kusta pãn do kraja a aje znaćalešci kãnd su dogoduli događajur su spomenuli ãm stihovur 25–26, Isus su ãntoršji pã pãmãnt kãnd aje generacijã u kusta.

22

Juda su ligizit sã izdãlaskã pã Isus

(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)

¹ Are apropi Pasha, kari are elši zã dã blagdan dã pita fãr dã kvas. ² Mar popur šã ućitelji dã zakonu alu Mojsije planãrze kum ar puçe sã amori pã Isus ali alor lji are frikã dã lumi.

³ Atunšje Sotona u tunat ãm Juda Iskariot, kari are unu dãm dvanaest (12) apostola. ⁴ Jãl u mers šã su ligizit ku mar popur šã ku stražari dã Hram kum ar puçe sã ãl izdãlaskã pã Isus. ⁵ Jej asre fãloš dã aje šã sor ligizit ku Juda sã ãj đe banj. ⁶ Juda su ligizit šã atunšje su ujtat dã prilikã sã ãl izdãlaskã pã jãl afarã pã askuns fãr dã lumi.

Priprema dã Pasha

(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)

⁷ Zuva dã Pita fãr dã kvas, u vinjit pã kalji birkuca pã Pashã a aje trãbuje sã fijã žrtvovalitã. ⁸ Aša Isus u mãnat pã Petar šã pã Ivan šã lju zãs: “Dušjec šã pripremilec večera dã Pashã pãntu noj sã mãnkãnj.”

⁹ Jej lor ãntribat pã jãl: “Hundĩ gãndešc sã pripremlenj?”

¹⁰ Jãl lju zãs alor: “Punjec ureçi, kum vinjec ãm varuš, voj ac afla pã om kari dušji mari bukal dã apã. Sljedilecãl pãn la kasa hundĩ meržji. ¹¹ Atunšje zãšjec lu kapu dã kasã: ‘Ućitelju ãntrabã, Hundĩ ãj soba ãm kari pot mãnka večera dã Pashã ku ućenici amej?’”

12 Jäl cu aräta atunšje soba sus pä kat mari ša opremilitä ku kutotu. Fäšjec pripremlurlje akulo.”¹³ Aša jej ur mers ša ur aflat stvarurlje kum Isus ljør zäs, ša jej ur fäkut priprema dä večera pä Pashä.

Zadnja večera lu Domn

(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Känd u vinjit vreme sä mänäšji una, Isus šu lot lok la masä, ša ku jäl asre dvanaest (12) apostolur. ¹⁵ Jäl u zäs: “Ju am avut mari vojä sä am večera dä Pashä ku voj majnti dä šje uj patali ku morče. ¹⁶ Ju vä zäk kä nikad maj mult nu uj mänka večera dä Pasha majnti dä šje nu su ispunuli äm kraljevstva lu Dimizov.”*

¹⁷ Atunšje u lot kljištaru ku vin ša u dat hvalä alu Dimizov, ša u zäs: “Loc asta ša ämpärcäc äntri voj. ¹⁸ Äm napoj, ju vä zäk, ju noj be dä plodu dä strugur pän šje no vinji kraljevstva lu Dimizov.”

¹⁹ Isus u lot pita, ša u dat hvalä alu Dimizov, u rupt äm dovä ša u dat la učenci aluj ša u zäs: “Asta äj tela ame, kari u fost datä päntru voj. Fäšjec asta äm ängändälä dä minji.” ²⁰ Ša isto aša dä pä mänkari, jäl u lot kljištaru däm kari toc ur be ša u zäs: “Asta kljištar äj novi zavjet äm sänžilje amnjov, kari äj värsat päntru voj.

²¹ Ujtäcävä kä izdajica ame äj la masä apropi dä minji! ²² Ju Fišjoru Omuluj uj muri kä aša are skris äm nenci ali jao lu omula kari mu izdalit!” ²³ Pä aje jej sor apukat sä sä äntrebi una pä alt kari ar fašji aje.

Ponizni äs maj mari äm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)

²⁴ Isto aša su apukat apostoli unu svat äntri jej, ka šjinji ar träbuj sä fijä maj mari änträ jej. ²⁵ Aša Isus u zäs: “Kraljevi dä asta svet vladalešci ku narodu pä koristu alor ša ari pučeri pä jej, ša jej sängur zäšji kä fašji benji. ²⁶ Ali nu äj aša ku voj! Lasäc pä maj mari däm voj sä fijä häl maj ponizni, a häl maj bätärn ka sluga. ²⁷ Aku šjinji äj maj mari, gostu la masä ili poslužitelju kari äj sluga? Häl kari äj la masä da nu? Ali ujtäci, ju mes ajišje ku voj ali ka sluga avostru. ²⁸ Voj ac rämas ku minji pä äm äšjirkalurlje amelji. ²⁹ Kum mu dat Tata amnjov kraljevstva mijä, aša isto, ju voj da avovä, ³⁰ pravo sä mänkäc ša sä bijec la masa ame äm kraljevstva ame, ša sä šädec pä prijestolje, sä sudulec pä dvanaest plemurlje dä Izrael.”

Isus spunji alu apostolur dä kušnjur šä dä pretnjur šje vinji

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isus u zäs: “Šä tu Šimun, Šimun, punji ureci! Sotona u šjirut dopuštenje sä vä iskušulaskä ka pä pšenicä äm sito.† ³² Ali ju mam arugat päntru činji, dä änkriđala ata sä nu kadä. Šä tu träbä sä ämbälurec äm vjerä pä fracı atej känd vij äm napoj la minji.”

³³ Petar u zäs: “Domnje ju mes spreman sä mä duk äm čemicä ša sä mor ku činji!”

³⁴ Isus u äntors vorba: “Lasä mä sä ac zäk kä kukošu no kukuruzu

* **22,16** Pasha u podsjetilit pä izraelski narod kum Dimizov lju izbavalit däm ropstvo däm Egipat känd u žrtvovalit birkä a jej u pus sänžji pä uša alu kasa alor. Pä sličan način, Isus u mänat pä birka alu Dimizov ša ku sänžilje alu Isus sä oslobodulaskä pä narodu alor däm grehurlje alor. Isus äm napoj u vinji u vladali ka kralju, a atunšje vjernici ur ave mari feštä, jej ur slavali kä Dimizov lju izbavali. † **22,31** Đavao gände sä lji odvojulaskä dä la Isus ka kum seljak odvajalešci pšenicä dä la ljuskä.

astās majnti dā šje tu mi tǎgādi
ām tri rāndur kǎ nu mǎ kunošć.”

³⁵ Isus jarǎ lju āntribat: “Kānd
vam mǎnat afarǎ fǎr dǎ đibularuš
šǎ fǎr dǎ tǎšč, ili cipiliš, arec ām
šjeva ka potreba?”

Jej u zǎs: “Nu.”

³⁶ Ali jǎl u svǎtit: “Maj
mejnkulo, dakǎ avec đibularuš
jec ku voj, šǎ isto aša šǎ taška
šǎ dakǎ nu aj mač vindi šubac
šǎ kumpǎrǎ mač.† ³⁷ Kǎ sigurno
trǎbǎ sǎ sǎ ispunulaskǎ šje are
skris dǎ minji, anume: ‘Jǎl are
smatralit dǎ zločinac’-isto šje u
zǎs proroci dǎ minji trǎbǎ sǎ sǎ
ispunulaskǎ.”

³⁸ Atunšje jej ur zǎs: “Ujtǎci
Domnje, noj avenj doj mačur.”

Jǎl u āntors vorba: “Aku āj
dǎstul ku asta svat.”§

*Muka alu Isus ām gardu dǎ
Getsemanija*

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Isus u mers aku la Planina dǎ
maslinur, kum ave jǎl običaj sǎ
fakǎ, šǎ učenici aluj ur vinjit ku
jǎl. ⁴⁰ Kānd u vinjit jǎl pǎ lok, jǎl
u zǎs alor: “Arugǎcǎvǎ dǎ aje sǎ
nu kǎdec ām kušnjǎ!”

⁴¹ Jǎl su maknulit āndǎrǎt dǎ la
jej aša dǎ parci ka kum aj vǎrlji
petrǎ, šǎ u kǎzut pǎ đinuc, šǎ
sǎ aruga. ⁴² Jǎl u zǎs: “Tata,
dakǎ tu gǎndešć je klijštarusta dǎ
patnjǎ dǎ la minji! Jarǎ nu fijǎ
ame vojǎ mar ata fijǎ fǎkutǎ!”

⁴³ Atunšje āndalu dǎm nor u vinjit
šǎ lu āmbǎlurit pǎ jǎl. ⁴⁴ Kum
are ām mari mukur jǎl šǎ maj
tari sǎ aruga. Šǎ znoju aluj su

fǎkut ām kapljicur, dǎ sǎnži kura
pǎ pǎmǎnt.* ⁴⁵ Atunšje Isus su
skulat dǎm aruguminici šǎ u mers
ām napoj la apostoli aluj. Jǎl
lju aflat kum sǎ kulka činjic dǎ
žalji. ⁴⁶ Aša jǎl lju zǎs: “Adǎšje vǎ
kulkǎc? Skulǎcǎvǎ šǎ arugǎcǎvǎ
sǎ nu kǎdec ām kušnjǎ!”

Isus āj apukat

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv
18,3–11)

⁴⁷ Isus inka svite kǎnd ur vinjit
mulc ominj. Jej ur vinjit dǎ pǎ
jǎl. Unu dǎm jej are šǎ Juda unu
dǎm dvanaest (12) apostolur. Jǎl
u vinjit dǎ apropi la Isus šǎ lu
surutat ām ubraz. ⁴⁸ Ali Isus ju
zǎs aluj: “Juda, izdalešć pǎ minji,
Fišjoru alu Omuluj, ku surutala?”

⁴⁹ Apostoli kǎnd u vǎzut šje
su dogodulit jej ur āntribat:
“Domnu, sǎ nji bǎčenj ku
mačurlje?” ⁵⁰ Šǎ unu dǎm jej u
ludit ku maču pǎ sluga lu popa
mari, šǎ ju tijet ureče.

⁵¹ Isus u zǎs: “Dǎstul, nu maj vǎ
bǎcec!” Jǎl u pus mǎna pǎ ureci šǎ
lu iscjelilit.

⁵² Atunšje Isus u zǎs lu mar
popur šǎ lu straža dǎ Hram, šǎ lu
bǎtǎrnji kari ur vinjit afarǎ protiv
dǎ jǎl: “Ac vinjit ku mačur šǎ ku
palicur ka pǎ buntovnik? ⁵³ Nikad
nac rǎđikat njiš žježijtu protiv dǎ
minji kǎnd arem ku voj ām totǎ
zǎ ām Hram. Ali aku āj vreme
avostrǎ šǎ sǎ vladalaskǎ tama.”†

Petar tǎgǎdešći pǎ Isus

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv
18,15–18, 25–27)

† **22,36** Kānd učenici majnti ur krenulit sǎ propovjedǎlaskǎ, Isus are tari popularan a ominji ur arǎtat gostoprimstvo lu heje kari propovjedale poruka alu Isus. Stvarurlje sǎ promjenule aku a mulc ominj su suprotstavali lu Isus a učenici trǎbǎ sǎ sǎ pǎzaskǎ sǎ fijǎ spremni sǎ sǎ osigurulaskǎ šǎ sǎ zaštitilaskǎ. **22,37** Iz 53,12 § **22,38** Aku āj dǎstul ku asta svat Asta ar puče sǎ fijǎ: 1. jej ari dovoljno mačur, ku alčilje vorbi: “aku avenj dovoljno mačur” ili 2. Isus gǎndešći jej sǎ šće sǎ svitaskǎ dǎ aje kǎ ari mačevur: “Dǎstul āj asta svat dǎ mačevur”. Kānd Isus svite kǎ ar trbuij sǎ kumpiri mačevur, jǎl lji svite dǎ opasnost ku kari su afla. Jǎl anume nu gǎnde sǎ kumpiri jej mačevur šǎ sǎ borulaskǎ. * **22,44** Ām orikic starogrčki rukopisur nu ari 43. i 44. redak. † **22,53** vladalaskǎ tamaAje āj vreme kǎnd Sotona lukrǎ.

⁵⁴ Atunšje jej lor apukat pã Isus, lor dus ändärät šã lor dus la kaša la maj mari popã. Petar sljedile pã dãparçi. ⁵⁵ Fok ur fãkut ãm sredina dã udvar, šã kum šãde lume akulo, Petar u vinjit antri jej. ⁵⁶ Una tãnãrã sluškinja lu vãzut kã šãdi ãm lumina dã fok, u mucãt pã jãl tari šã u zãs dã pã aje: “Omusta are ku jãl isto.”

⁵⁷ Ali jãl u tãgãdit šã u zãs: “Nu, ju nu mes. Ju nu ãl kunosk pã jãl!”

⁵⁸ Nu mult dã pã aje altu om lu vãzut šã u zãs: “Spunji! Tu ješć unu dãm jej!”

Ali Petar u ãntors vorba: “Ju nu mes!”

⁵⁹ Hundiva unu šas dã pã aje altu om uporno tvrdãle: “Sigurno, asta om are ku jãl, kã jãl ãj Galilejac!”

⁶⁰ Ali Petar u zãs: “Ju nu šćuv dã šje svitešć!” Šã točno atunšje kãnd inka svite, kukošu u kukuruzãt. ⁶¹ Domnu su ãntors šã su ujtat pã Petar. Šã vorbilje lu Domnuluj ur vinjit ãm napoj la Petar, kum u zãs jãl: “Majnti dã šje kukošu u kukuruzã astãs tu mi tãgãdi pã minji ãm tri rãndur.” ⁶² Šã Petar u mers afarã šã plãngãnt tari.

⁶³ Ominji kari ãl pãze pã Isus ãš fãšje šjuf dãm jãl šã ãl bãçe. ⁶⁴ Jej ur pus fljancã pã oç, ãl luve ãm ubraz šã sã akãca dã jãl: “Ajde prorokulešći! Spunji nji šjinji çu luvit ãm ubraz?” ⁶⁵ Šã jej alu Isus ur zãs maj mulçi urãçi vorbi.

Isus ãj la maj mari sud

(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)

⁶⁶ Dã rãkori ãm alta zã, bãtãrnji, una ku mar popur šã učiteljã dã zakonu alu Mojsije, ur adus pã Isus ãm nençe dã sudu alor. ⁶⁷ Jej ur zãs: “Spunjinji dakã ješć tu Krist.”

Jãl u ãntors vorba: “Sã vã spu ju nu mac ãnkreði, ⁶⁸ šã sã vã ãntreb pã voj dã Krist, voj nu ac ãntoršji vorba. ⁶⁹ Aku maj menkulo ju, Fišjoru alu Omuluj, uj fi ãm puçeri pã desna parçi dã mãna lu Dimizov.”

⁷⁰ Šã jej toc ur zãs, “Atunšje tu ješć Fišjoru alu Dimizov?”

Šã jãl u ãntors vorba: “Da bãš kum zãšjec! Ju mes!”

⁷¹ Atunšje jej or zãs: “Šefãlj dokazur maj mult nji trãbujã? Noj sãngur anj auzãt dãm gura aluj!”

23

Isus la Pilat kari are upravitelj šã rimljanin

(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)

¹ Toc kari as re dio dã sud sor skulat šã lor adus pã Isus la Pilat. ² Šã jej sor apukat sã adukã optužbur protiv dã jãl: “Noj anj aflat kum strikã pã lumi. Jãl u zabranalit sã sã plãcaskã porezu lu Caru dã Rim. Jãl tvrdãlešći kã jãl ãj Krist Car.”

³ Pilat lu antribat: “Ješć tu Car dã Židov?”

Isus u ãntors vorba: “Da kum aj zãs tu.”

⁴ Pilat u zãs atunšje lu mar popur šã lu gãrmadã dã lumi, “Ju nam aflat njimika dã šje laš optužuli šã suduli.”

⁵ Ali jej šã maj tari navalale: “Jãl bunulešći pã toc pã pãmãntu anostru.* Su apukat sã ãnveci ãm Galileja šã u vinjit ãm Jeruzalem.”

Isus ãm nençe lu Car Herod

⁶ Kãnd u auzãt Pilat kã sã svitešći dã Galileja, jãl u antribat: “Aj omusta dãm loku Galileja?”

⁷ Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mãnat la Herod kari are ãm Jeruzalem atunšje.

22,69 Ps 110,1 * **23,5** toc pã pãmãntu anostru ãm original skrijã: “pãm ãntragã Judeja”. Ali ajišje sã odnosulešći pã rimska provincija “Judeja”, pã cijela domovina alu Židov.

⁸ Herod are fãlos kã veđi pã Isus. Kã dã mult gãnde sã ãl vadã pã Jãl daje kã u auzãt mult dã jãl, šã Herod šã nadale kã lu viđe sã fakã čudur. ⁹ Herod svite mult, ãntriba mulći, ali nu ju fost ãntorsã njiš una vorba. ¹⁰ Mar popur šã učitelji dã zakonu alu Mojsije asre isto akulo šã jej ur zãs tari mar optužbur protiv dã Isus. ¹¹ Atunšje Herod šã stražurlje aluj ãš fãšje šodã dãm Isus šã ãl fãšje bulãnd. Jej lor ãmbrãkat pã jãl ãm haljinur dã Car šã lor mãnat la Pilat. ¹² Šã ãm aje zã Pilat šã Herod kari asre dužmanj aku asre urtaš.

Isus ãm napoj la Pilat

(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

¹³ Atunšje Pilat u čimat una pã mar popur šã pã alci vođur kari as re židovi šã pã gãrmaďã dã lumi. ¹⁴ Jãl lju zãs: “Voj ac adus pã omusta kã bunule pã lumi ali ju vã uvjerãlesk kã kãnd ãl ispičem nam aflat njiš šefãlj krivicã am jãl. Jãl nu ãj duvinã njiš dã una krivicã dã šje ac optužulit. ¹⁵ Njiš Herod nu aflat njimik ãm jãl, kapu lu mãnat ãm napoj la noj. Jãl nu fãkut njimika sã zavredilaskã kaznã dã morći. ¹⁶ Ju uj da sã ãl bičalaskã benji benj šã luj slãbuzã.”

Da li Pilat u slãbuzã pã Isus ili pã Baraba?

¹⁷ † ¹⁸ Ali jej ur mužjit ãm grupur tari, “Ãndãrãt ku omusta! Noj gãndenj sã ãl slãbož pã Baraba!” ¹⁹ (Baraba are ãm čemicã kã bunule pã lumi ãm Jeruzalem šã u amurãt.) ²⁰ Pilat daje gãnde sã slãbodã pã Isus

šã aša lju svãtit alor ãm napoj, ²¹ Ali jej tot ur mužjit maj tari: “Punjecãl pã krušji! Punjecãl pã krušji!”

²² Atunšje po treći rãnd, jãl lju svãtit alor: “Adišje? Spunjecãm šje rov u fãkut omusta? Ju nu pot afla njimik rov sã zaslužulaskã morći. Aša luj dã sã ãl bičalaskã šã atunšje lãsa sã fugã.”

²³ Ali jej mužje šã maj tari, šã zahtjevale sã ãl pujã pã krušji. Šã napokon jej ur kãpãtat šje gãnde. ²⁴ Pilat u dat zapovjed sã sã fakã kazna šje ur zahtjevalit jej. ²⁵ Aša ãm tokmã ku zahtjevula, jãl u slãbuzãt dãm čemicã pã om šje u rãđikat bunã šã u amurãt ali jãl u ãntors pã Isus la jej sã ãl pujã pã krušji.

Pã Isus ãl punji pã krušji

(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Iv 19,17–27)

²⁶ Šã kum lor dus ãndãrãt pã Isus, jej ur apukat pã om šje sã čima Šimun, dãm varušu Cirena, kari vinje akasã dãm sat. Jej ur pus krušje pã jãl sã dukã ãm loku lu Isus. ²⁷ Multã lumi ãl sljedile pã Isus šã mujer kari plãnzje šã žalale pã jãl. ²⁸ Isus su ãntors la jej šã lju zãs: “Mujerilje dãm Jeruzalem, nu plãnzjec pãntu minji, mar plãnzjec pãntu voj šã pãntu kupiji avoštiri. ²⁹ Kã anume u vinji vremi† kãnd ur zãšji lume, ‘Blagoslovulici ãs elje kari nikad no ar avut šã injimilje kari nikad nor purtat kupij šã cãcãlje kari nikad nor avut lapći ãm jelji!’^Š ³⁰ Lume sor apuka atunšje sã zãkã lu planinur: ‘Kãdec žos pã noj!’ šã lu đalur: ‘Astupãcãnji!’ ³¹ Kã dakã

† **23,17** ãm bãtãrnji grčki rukopisur ãj: ¹⁷ “Jej ave običaj pã festival kã are obavezalit pã unu dãm zatvoreniš sã slãbodã afarã.” Vejs Mt 27,15; Mk 15,6. † **23,29** Asta vremi u vinjit 70 aj dã pã Krist. Kãtãnjilje dã Rim u opkolulit šã uništilit Jeruzalem šã u murit pã mulc židovur. **Š** **23,29** ãm aje vremi kupiji ãm Jeruzalem ur trpãli tari urãt. Atunšje ominji ur gãndi kã ãj maj benji dã ominj sã nu ajvi kupij. Nuj tugã maj mari kãnd vejs kum kupiji alor patalešči ili mori. **23,30** Hoš 10,8

fašji dastafelji stvarur lu ljemnjilje verž, šje nar puće sã peci uskat?”*

³² Akulo asre isto doj alci, amãndoj kriminalci kari trãbã sã fijã pus pã krušji sã mori ku Isus una. ³³ Kãnd ur vinjit pã loku šje sã čima osu dã kap, jej lor apukat šã lor pus pã krušji, una ku doj kriminalci, unu pã desna, unu pã ljeva parće aluj.

³⁴ Šã Isus u zãs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šćijã šje fašji.”† Šã vojnici ur skos kockã sã sã ãmperci dãm coljilje aluj antri jej.

³⁵ Lume stãce šã sã ujtã; šã vladarur asre akulo šã ãl rãđe; “Jãl u spasalit pã alci. Aku dakã ãj Krist, akuljes dã la Dimizov, lasã sã sã spasalaskã sãngur!”

³⁶ Kãtãnjilje isto ãš fãšje šjuf dãm jãl. Šã jej ur vinjit šã u ãmbijet aluj ucãt.‡ ³⁷ Jej ur zãs: “Dakã ješć tu Caru dã Židov, spasalešćici pã činji sãngur!” ³⁸ Sus la kap are skris: “Asta ãj Caru dã Židov.”

Doj kriminalc una pã krušji ku Isus

³⁹ Unu dãm eje kriminalc kari ãs re puš pã krušji ku Isus ãl vreditã šã jãl u zãs: “Dakã ješć tu Krist, atunšje spasalešćici, šã pã noj isto!”

⁴⁰ Altu kriminalac lu mužjit pã elšã šã u zãs: “Nu ci frikã dã Dimizov? Tãrpãlešć ista kazna ka jãl. ⁴¹ Tu šã ju šćenj ista pravedno kaznalic. Noj anj kãpãtat kaznã dã lukrurlje relji, ali omusta no fãkut njimika.” ⁴² Atunšje ju zãs lu Isus: “Isuse, ãngãndešćici tu dã

minji kãnd vi vinji ãm kraljevstva ata.”

⁴³ Isus ju zãs ãm ãnturšjalã dã vorba: “Anume, ju ãc zãk: astãs vi fi ku minji ãm Raj!”

Morće lu Isus

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

⁴⁴ Kãnd are hundiva dãm njaza, are ãntunjerik ãntreg pãmãntu pãn ãm tri (3) šasur. ⁴⁵ Sorilje are ãntunjerik, šã feringa ãm HramŠ su tijet pã pola. ⁴⁶ Atunšje Isus u plãns ãm graj tari šã zãšje: “Tata ãm mãnjilje atelji ju puj duhu amnjov.” Kãnd u zãs Isus asta, jãl u murit.

⁴⁷ Kãnd u vãzut asta kapetanu šje u fost, jãl u slavalit pã Dimizov kum u zãs: “Omusta are sigurno pravedan!” ⁴⁸ Šã totã lume kari sor akuljes sã vadã kum lor punji pã krušji, kãnd ur vãzut šje u fost, ur mers akasã šã ãš bãce dã žalji čepturlje. ⁴⁹ Ali toc kari ãl kunušće pã jãl una ku mujerilje kari ur vinjit ku Isus dãm Galileja stãce šã sã ujtã dã dãparci.

Josip punji ãm gropã pã Isus

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

⁵⁰ Are om šje sã čima Josip. Jãl are član dã mari sud dã židov. Bun om šã pravedan ⁵¹ kari no dat pã prav la odlukurlje šje ur fãkut ku Isus. Jãl are dãm Arimateja, unu varuš la Judeja šã are dãm unu kari ašćipta sã vijã kraljevstvo lu Dimizov. ⁵² Omusta u mers la Pilat šã lu ãntribãt dakã poći kãpãta tela lu Isus. ⁵³ Josip u lot žos pã Isus dã pã krušji šã lu ãnvãlit ãm plahtã. Šã lu pus

* **23,31** Uskat ljemnu maj tari ardi dã kit verdi ljemnu. Ardala značalešći patalalã ili kaznã. Isus are pã krušji ka verdi ljemnu daje kã jãl nu zaslužulit sã ardã (sã trpãlaskã). Ominji kari u odbacalit pã Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužilit sã ardã (sã patalaskã) dã grehurlje alor. † **23,34** Šã Isus u zãs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šćijã šje fašji.” ãm orikic grćki rukopisur nuj asta skris. **23,34** Ps 22,18 ‡ **23,36** Ocãt are jeftinã buturã kari obični ominj bije. Vojnici fãšje šjuf dãm Isus šã ãj dãđe jeftinã buturã alu šjinjiva kari ãj kralj. **23,36** Ps 69,21 § **23,45** feringa ãm Hram Asta feringã are 25 metara dã nalt šã odvajale svãnt loku dã la Hram.

ăm gropă șje are sklesalită dăm petră ăm kari inka njime no fost ăngrupată. ⁵⁴ Zuva dă pripremă are șă zuva dă sămbăta vinje.

⁵⁵ Mujerilje kari ur vinjit ku Isus dăm Galileja isto ăl sljedile. Jelji ur vâzut grupa, șă kum are tela aluj postavalită. ⁵⁶ Așa ur mers ăm napoj șă ur pripremit uloj șă parfemur să ungă tela alu Isus, ali pă zuva dă sămbăta jej să odmarale dă pă zapovjed alu Mojsije.

24

Isus nuj maj mult ăm gropă

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Elși zuva dă săptămână, are duminjika, tari dă điminjaca mujerilje ur mers la gropă, șă adușje uloj ku miros șje ur pripremit.

² Jej ur aflat petră* kă u fost ăntorsă ăndărăt dă la gropă.

³ Kănd ur tunat jej nor aflat tela lu Domnu Isus.

⁴ Șă atunșje, kănd inka stăce akulo ăm șok, ujtăci! Doj ominj stăce lăngă jelji ăm colji șje svitlăze.

⁵ Mujerilje sur ănfrikușat tari, kapu sur poklonulit pân la pământ ku ubrazu șă ominji llor zăs: “Adișje kutăc pă om ăm kust ănră ominj morc?”

⁶ Jăl nuj ajișe. Jăl u uskrsnulit! Ăngăndecăvă șje vu zăs jăl kănd are inka ăm Galileja: ⁷ “Trăbă ju Fișjoru Omuluj să fjuv dat ăm mănjlje lu ominji rej șă să mă puji pă krușji daje să uskrsnulaskă pă treća (3) ză.”

⁸ Atunșje jej sor ăngăndit dă vorbilje aluj. ⁹ Kănd sor ăntors dă la gropă kutotu asta ur spus alu jedanaest (11) apostolur șă alu toc. ¹⁰ Jelji as re Marija dăm varușu Magdala, Ivana șă Marija, mumăsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur. ¹¹ Ali puveșce

alu mujeriljelje lju su vâzut alu apostolur kă svite bulunzemi, dă așa nu ljur ănkruzut. ¹² Ali Petar su skulat șă u aljrgat la gropă. Akulo u stat să să ujci ăm nontru, șă u vâzut numa plahtă. Atunșje u mers ăm napoj hundi are șă să ăntriba șje u fost aje.

Isus să arată la učenikur pă kalje ăm Emaus

¹³ Ăm aje ista zuva doj (2) učenikur măržje ăm lok Emaus, jedanaest (11) kilometara dăm Jeruzalem. ¹⁴ Jej svite una ku alt șje u fost. ¹⁵ Atunșje kănd svite șă kănd să ăntriba dă kutotu aje, Isus sângur u vinjit șă umbla ku jej. ¹⁶ Ali alu oči alor are uskratalit să nu ăl kunoskă pă Isus.

¹⁷ Isus lju ăntribat pă jej: “Șă șje raspravljalec așa iskreno kănd umblăc?” Șă jej or stat trišč.

¹⁸ Unu dăm jej, unu kari să čima Kleofa, ju ăntors vorba: “Ješč tu jedini stranac ăm Jeruzalem kari nu šćijă șje u fost ajișe ăm zadnji par zălji?”

¹⁹ Isus u ăntribat: “Șje u fost?”

Jej ur ăntors vorba: “Dă kutotu șje su dogodulit ku Isus dăm Nazaret. Jăl are Prorok, om bălour ăm djelur, șă ăm vorbi ăm njenće lu Dimizov, șă la lumi.

²⁰ Mar popur șă anoștri poglavarur lor dat să sudulaskă pă Isus pă morči, șă jej lur pus pă krușji! ²¹ Noj nji nadalenj kă ăj jăl ala unu kari u otkupili

Izrael. Șă astăs ăj treća (3) zuva dă atunșje. ²² Ali pă aje kutotu orikići mujer dăm grupa anoștră nju iznenadalit benji benj. Dă rākori dă điminjacasta jelji ur mers la gropă. ²³ Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit ăm napoj să nji zăkă kă ur vâzut vizijă dă ađelj dă kari ur zăs kă Isus ăj ăm

* 24,2 petră Asta are mar, isklesan okruglă petră dovoljno mari să askundă ulaz dă mărmanči. Trăbuje maj mulc ominj să maknalaskă petra. 24,7 Lk 9,22

kust. ²⁴ Orikic dām grupa anostrā ur mers la gropā sā vadā šā ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor vāzut pā jāl.”

²⁵ Šā Isus lju zās: “O voj ominj bulānž šā ām sufljičilje avoštři nu ščec spremni sā ānkriđec šje ur zās proroci! ²⁶ Nar trābuji Krist sā patalaskā dā toći stvarurlješće šā atunšje Dimizov sā āl proslavalaskā?”[†] ²⁷ Jāl u spus maj menkulo šje are zās dā jāl, ām toći svānti kenvijur; su apukat ku Mojsije šā pām toc Proroci.

²⁸ Kānd ur vinjit dapropi ām lok hundi māržje, Isus su arātat ām namjerā sā mergā maj menkulo. ²⁹ Ali jej lor nagovorulit sā rāmāji. “Rāmānji ku noj; mar āj kasno. Zuva āj mar gata.” Atunšje jāl u mers ām nontru sā rāmāji ku jej. ³⁰ Atunšje kānd are ku jej la masā, Isus u lot pitā, u blagoslovolitu šā u rupt ām dovā šā lju dat alor. ³¹ Aku oči alor puće sā vadā, šā jej lor kunuskut, šā dā pā aje Isus u nestalit.

³² Šā jej ur zās una la alt: “Nu nji arđe sufljičilje anoštři kānd svite jāl ku noj pā kalji, šā kānd nji objasnale jāl svāntā kenvijā?” ³³ Atunšje jej sor skulat šā ur mers ām napoj ām Jeruzalem. Akulo ur aflat pā jedanaest (11) apostolur una pā kupā, šā pā orikic alci ku jej. ³⁴ Ešće lJOR spus: “Domnu anume u uskrnulit, šā su arātat la Šimun.” ³⁵ Doj (2) učenikur ur spus šje ur pācāt pā kalji, šā kum lor kunuskut kānd u rupt pita.

*Isus sā aratā la učenikur
(Iv 20,19–23)*

³⁶ Čak šā kānd svite dā aje šje ur pācāt, Isus stāće akulo āntrā jej šā jāl lju zās: “Putuljalā fiJā ku voj!” ³⁷ Jej as re zubunjic šā

ānfrikušac kā jej gānde kā veđi duh. ³⁸ Ali Isus u zās: “Adišje vi frikā? Šā adāšje vinji sumnjur ām sufljičilje avoštři? ³⁹ Ujtācāvā la pišjorilje amelji šā la mājilje amelji! Ujtācāvā ju mes! Punjec mājilje šā uvjerilecāvā, kā duh nari karnji šā osā kum viđec kum ju am.” ⁴⁰ Kānd u zās asta jāl lju arātat mājilje šā pišjorilje.

⁴¹ Ali dā fālušuja mari, jej inka nu ānkriđe, šā sā čudule. Jāl lju zās: “Avec ajiše šjeva dā mānkat?” ⁴² Jej jur dat aluj dārab dā pešci fript. ⁴³ Isus u lot šā u mānkat ām nenće alor.†

⁴⁴ Isus lju zās: “Asta āj aje šje ju vā svitem avovā kānd arem inka ku voj: kutotu stvarurlje kari dā minji as re skrišā ām zakonu lu Mojsije, šā ām kenvijurilje dā prorokur šā ām Psalmur trābuje sā sā ispunulaskā.” ⁴⁵ Atunšje jāl lju dāsvākut gāndurlje alor sā potā sā prišjepi svāntā kenvija. ⁴⁶ Jej u zās: “Asta āj skris ām svāntā kenvijā: kā Krist trābā sā patalaskā šā sā uskrnulaskā dām morc pā treća (3) zā. ⁴⁷ Isto aša ānkājalā šā jirtala dā grehur ar trābuji sā fiJā propovjedalići ām numilje aluj alu toći nacijurlje aša Dimizov lju jirta grehurlje alor, šā sā sā apušji elši ku propovjed ām Jeruzalem. ⁴⁸ Voj ščec svedoci dā stvarurlješće.

⁴⁹ Šā ju uj mānā žos pā voj Duh svānt šje Tata amnjov u igirit. Ali rāmānjec ajiše ām varuš pān šje nu vic fi āmbrākac ku pučeri dā sus!”Š

*Isus sā āntoršji ām nor
(Mk 16,19–20; Dj 1,9–11)*

⁵⁰ Isus lju dus dā apropi ām lok Betanija. Jāl u rāđikat mājilje

† **24,26** Asta svitešči dā vřemi kānd Isus u kāpāta čast šā slava kānd jāl u fi car. † **24,43**

Asta u fākut sā lji areči kā nuj duh, kā duhovur nu mānānkā. Š **24,49** āmbrākac ku pučeri dā sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum coljilje astupā pā osobā, ku aje u kāpāta sila dā Svānt duhu sā svjedočulaskā lu alci dā Isus.

ăm sus šă lju blagoslovulit pă jej.
⁵¹ Šă kănd lji blagoslovule pă jej,
jăl u fost răđikat šă dus sus ăm

nor. ⁵² Jej să klanjale la jăl, šă
ku fulușuje mari sur ăntors ăm
Jeruzalem, ⁵³ šă ăm Hram cijelo
vreme ăl blagoslovule pă Dimizov.